

VASTUUSSA ELÄKKEESTÄSI

Ilmarisen vuosi- ja yritysvastuuraportti 2021

ILMARINEN

1 Turvaamme toimeentuloasi

Mitä sinun on hyvä tietää suomalaisesta eläkejärjestelmästä? Kerromme, miten toimimme Ilmarisessa sinun parhaaksesi ja huolehdimme eläketurvastasi.

2 Mukana työelämän murroksessa

Miten työelämä muuttuu ja mitä tukea kaivataan työuran eri vaiheissa? Kerromme myös, miten työeläkettä kertyy ja miten Ilmarinen auttaa juuri sinua. Löydät myös katsauksen siitä, miten varmistamme, että tietosi pysyvät meillä turvassa.

3 Turvaamme työkykyä

Millaista turvaa työntekijän ja yrittäjän eläkevakuutukset tuovat jo työuran aikana, mikäli kohtaat yllättäviä tilanteita? Kerromme myös, miksi työkyvystä kannattaa huolehtia ennakoivasti.

4 Isona sinusta tulee eläkeläinen

Millainen loppuhuipennus sinulla on luvassa, kun olet eläkeläinen? Saat tietää myös tämän päivän eläkeläisistä tutkimuksemme valossa.

5 Sijoitamme kestävästi

Eläkevarojen vastuullinen sijoittaminen on keskeinen osa yritysvastuutamme. Tavoittemme on sijoittaa eläkevarat hiilineutraalisti vuoden 2035 loppuun mennessä.

6 Työtä eläkkeesi turvaksi

Kerromme, miten hoidamme eläketurvaasi. Saat käsityksen toimintatavoistamme sekä vastuullisuutemme periaatteista.

Ilmarisen GRI-indeksi

Saat tietoa käyttämästämme GRI Standards -raportointivitekehuksesta sekä vastuullisuutta ohjaavistamme KPI-mittareistamme. Voit lukea myös riippumattoman varmennusraportin.

Sisältö

1. Turvaamme toimeentuloasi 5

1.1 Eläketurvaa sinua varten..... 5

1.2 Ilmarisen vuosi 2021 11

1.3 Toimitusjohtajan katsaus 12

2. Mukana työelämän murroksessa 14

2.1 Kerrytät eläkettä työlläsi 14

2.2 Mielellään töissä – Ilmarinen 60 vuotta 15

2.3 Yrittäjän eläkevakuutus – enemmän kuin eläke 16

2.4 Pidämme tietosi turvassa 19

3. Turvaamme työkykyä 21

3.1 Työkyvyttömyys tulee kalliiksi 21

3.2 Edistämme työkykyä 22

4. Isona sinusta tulee eläkeläinen 26

4.1 Syntymävuosi määrittää eläkeiän
– ansiohistoria eläkkeen tason 26

4.2 Eläkeasiat kannattaa selvittää hyvissä ajoin 28

5. Sijoitamme kestävästi 31

Vastuullisen sijoittamisen kohokohdat 2021 32

5.1 Erinomainen vuosi eläkevarojen sijoittamisessa 33

5.2 Suomalainen omistaminen on tärkeää,
samoin kansainvälinen hajautus 36

5.3 Sijoitustuotto vaatii riskinottoa – riskejä täytyy hallita 37

5.4 Ilmastotiekartta ohjaa kohti hiilineutraaliutta 38

5.5 Huomioimme ilmastomuutoksen synnyttämät
riskit sijoitustoiminnalle – TCFD-raportointi 40

5.6 Sijoitettujen eläkevarojen hiilijalanjälki 43

5.7 Lisää läpinäkyvyyttä ja raportointia – tulevaisuudessa
myös biodiversiteetin osalta 50

5.8 Taksonomia parantaa kuvaa ilmastotavoitteiden
mukaisista sijoituksista 52

5.9 Vastuullisuusanalyysi keskeisessä roolissa 53

5.10 Vastuullisesta sijoittamisesta raportointi 54

5.11 Aktiivinen omistaja 55

5.12 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön 57

5.13 Eläkevarojen verotus vaikuttaa yhteiskuntaan 60

6. Työtä eläkkeesi turvaksi 63

6.1 Luotettavaa ja läpinäkyvää eläketurvan hoitamista 63

6.2 Merkityksellistä työtä 68

6.3 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus 71

Ilmarisen GRI-indeksi 76

Riippumaton varmennusraportti 83

A photograph of a man and a woman in a modern kitchen. The man, in the foreground, is wearing a grey sweater and dark jeans, talking on a black mobile phone. The woman, in the background, is wearing a pink top and is reaching up to a white cabinet. She is cooking at a stove with a stainless steel pot. The kitchen has white cabinets, a stainless steel range hood, and a window with grey curtains. A potted plant and a glass jar are on the counter. A dark blue banner with white text is overlaid on the image.

Turvaamme toimeentuloasi

1. Turvaamme toimeentuloasi

Vuotta 2021 leimasi koronapandemia, joka vaikutti ihmisten ja yritysten arkeen. Samalla talouskasvu oli voimakasta ja eläkevarat tuottivat erinomaisesti nykyisten ja tulevien eläkkeiden turvaksi. Muutosten keskellä sinun huomisesi on meille edelleen ajankohtainen.

1.1 Eläketurvaa sinua varten

Jokainen Suomessa töitä tekevä pääsee lakisääteisen työeläkejärjestelmän piiriin. Eläkettä kertyy työntekijälle palkasta ja yrittäjälle työtulosta perittävästä eläkemaksusta. Osa TyEL-eläkemaksusta rahastoidaan nykyisten ja tulevien eläkkeiden maksamista varten.

Työeläke tarkoittaa paljon muutakin kuin pelkkää työelämän jälkeisen ajan vanhuuseläkettä. Työkyvyttömyyseläke antaa turvaa, jos työkyky heikkenee aiemmin. Leskeneläke antaa turvaa puolisolle ja lapsille läheisen kuollessa.

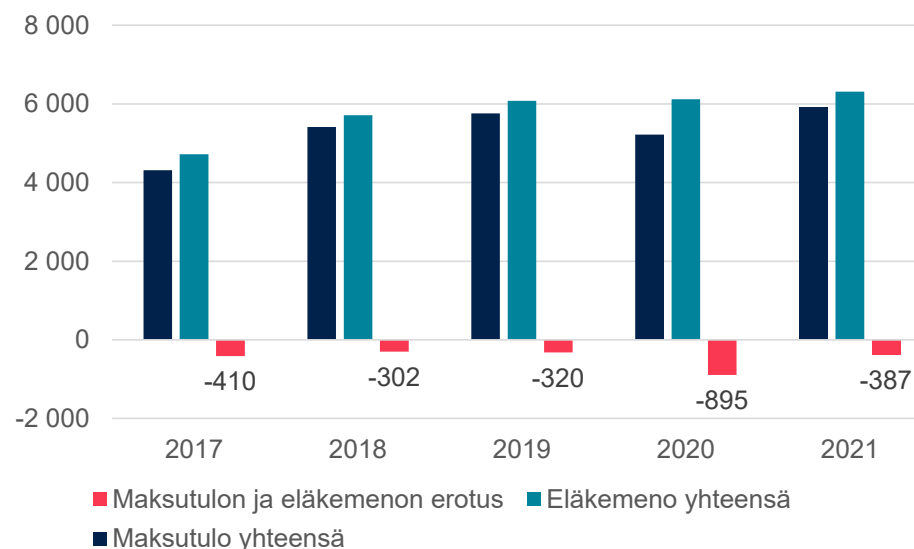
1960-luvulta lähtien rahastoitujen eläkevarojen kautta työeläkejärjestelmä on keskeinen osa suomalaisia rahoitusmarkkinoita. Suurin osa varoista on kuitenkin sijoitettu ulkomaille, mikä laajentaa toimintamme globaaliksi.

Työeläkevarojen rahastointi

muistuttaa myös työeläkejärjestelmän kiinteästä suhteesta sukupolvien jatkuvuuteen. Vuonna 2021 syntyvyys kasvoi hieman edellisvuosista, mutta pysyi edelleen historiallisen matalalla tasolla. Tulevien eläkkeiden rahoitusta ei voida laskea sen varaan, että syntyvyys palautuisi uralle, jolla sen arveltiin aiempina vuosikymmeninä olevan.

Syntyvyys on työllisyyden ja palkkojen kehityksen ohella merkittävimpiä tekijöitä siinä, miten paljon eläkkeiden maksuun saadaan rahaa tulevaisuudessa. Toinen väestömäärän kehitykseen liittyvä tekijä on erityisesti työperäinen maahanmuutto. Näiden ohella keskeinen kysymys on työllisten määrä suhteessa eläkeläisiin ja laajemmin yhteiskunnan huoltosuhte.

Maksutulon ja eläkemenon erotus, milj. euroa

Vuoden aikana keräämämme työeläkemaksut käytetään pääasiassa suoraan eläkkeiden maksamiseen. Nyt työssä käyvät maksavat eläkkeellä olevien eläkkeen. Tätä kutsutaan jakojärjestelmäksi. Eläkemaksua maksava kerryttää itselleen eläkettä, joka maksetaan myöhemmin samalla periaatteella. Maksutulolla tarkoitetaan vuoden aikana maksetuista palkoista ja yrittäjien työtuloista kerättyä työeläkemaksua. Eläkemeno on puolestaan kaikkien maksamiemme eläkkeiden kokonaissumma. Maksutulo on ollut vuodesta 2012 lähtien eläkemenoa pienempi, joten olemme tarvinneet eläkkeiden maksamiseen eläkevarojen tuottoja.

Työeläkevakuutusyhtiönä olemme osa Suomen sosiaaliturvajärjestelmää. Tarjoamme lakisääteisiä ja pakollisia työntekijän eläkevakuutuksia ja yrittäjän eläkevakuutuksia Suomessa työskenteleville. Työeläke turvaa toimeentuloa elämän eri vaiheissa. (GRI 102-2, 102-4, 102-6)

Vastaamme kaikkiaan yli 1,1 miljoonan henkilön eläketurvasta. Olemme keskinäinen yhtiö eli omistajina ovat asiakkaat: vakuutusnottajat ja yhtiössä vakuutetut työntekijät. Tämän lisäksi kaikki eläkkeensaajat ovat asiakkaitamme. Meillä on kaksi tuotetta, työntekijän eläkevakuutus eli TyEL ja yrittäjän eläkevakuutus eli YEL. Molemmat vakuutukset antavat turvaa eläkepäivien lisäksi mahdollista työkyvyttömyyttä ja perheen huoltajan kuolemaa varten. (GRI 102-5)

Sijoitamme vastuullisesti nykyisten ja tulevien eläkkeiden rahoituksen turvaksi yli 60 miljardin euron yhteistä eläkevarallisuutta. Sijoitukset on hajautettu esimerkiksi osakkeisiin ja lainoihin ympäri maailmaa. Osana sijoitustoimintaa Ilmarinen rakennuttaa ja vuokraa asuntoja ja liikekiinteistöjä. Lisäksi Ilmarisen sijoitustoimintaan kuuluu muun muassa

yriyten rahoittaminen lainoilla. Osana lakisääteisen työeläkevakuutuksen hoitamista tarjoamme myös työeläkekuntoutusta. (GRI 102-2)

Lisää vakautta eläkejärjestelmän rahoitukseen

Syksyllä julkaistiin Eläketurvakeskuksen tilaama, professori Torben M. Andersenin arvio Suomen eläkejärjestelmästä. Arviossa eläkejärjestelmämme sai kiitosta ja Suomen tilanne todettiin kansainvälisesti varsin hyväksi. Haasteitakin tunnistettiin.

Keskeiset nostot liittyivät rahoituksen kestävyys- ja sijoitustoiminnan sääntelyyn ja riskiin eläkeläisten eriarvoistumisesta. Raportti vahvasti kuvaa tarpeista nostaa eläkemaksuja tulevina vuosikymmeninä. Se suosittelikin tilanteeseen reagoimista mahdollisimman pian, jotta tarvittava korjausliike ja vaikutukset sukupolvien tasa-arvoon jäisivät mahdollisimman pieniksi.

Keskeinen teema suosituksissa oli nk. automaattisten vakauttajien rooli. Automaattisella vakauttajalla tarkoitetaan eräänlaista päätössääntöä, jossa eläke-edut tai vakuutusmaksutaso sidotaan johonkin järjestelmän rahoitukselliseen tasapainoon vaikuttavaan muuttuajaan. Esimerkki tällaisesta on Suomen eläkejärjestelmässä käytössä oleva elinaikakerroin.

Automaattiset vakauttajat ovat teoreettisesti houkuttelevia mekanismeja. Varjopuolena on, että ne voivat siirtää riskejä eläkejärjestelmästä yksittäiselle vakuutetulle tai eläkkeensaajalle. Silti mekanismeja kannattaisi selvittää, esimerkiksi niiden tuoman objektiivisuuden takia. Olisi houkuttelevaa, että kokisimme kansakuntana olevamme vahvemmin samassa veneessä, mitä tulee työllisyyden ja työllistämisen edellytysten luomiseen. Mikäli esimerkiksi palkansaajille kertyvät eläke-edut olisi suuremmin kytketty työllisten määrään, voisivat mahdolliset työllisyyttä parantavat toimenpiteet olla poliittisesti kivuttomampia.

MATIAS KLEMELÄ
talous- ja riskienhallintajohtaja

Vastuullisuutemme keskeiset teemat:

- Vaivatonta ja luotettavaa eläketurvaa
- Sijoitamme kestävästi
- Avoin ja läpinäkyvä
- Merkityksellistä työtä

[Lue lisää vastuullisuuden olennaisista teemoista sivulta 68.](#)

Mielellään töissä – 60 vuotta suomalaista työeläketurvaa

Vuonna 2021 juhlistimme 60-vuotista taivaltamme suomalaisten eläkkeiden turvaajana ja työelämän kumppanina. Juhlavuoden teemana oli nuorten tukeminen työelämään kiinnittymisessä ja sitä kautta työurien pidentäminen.

Lue lisää nuoria työelämään kiinnittymisessä tukevista kampanjastamme sivulta ilmarinen.fi/mielellaan-toissa.

Ilmarisen strategia (GRI 102-16)

Vetovoimaisin työelämän kumppani – vastuullisesti sinua varten

Parempaa työelämää
HENKILÖSTÖKOKEMUS
Menestymme yhdessä asiantuntijuutta vahvistaen

Suomen parhaista työpaikoista

Parhaat ratkaisut ja asiakaskokemus

ASIAKASKOKEMUS
Toimimme asiakaslähtöisesti ja edistämme työkykyä

Parhaat sijoitustuotot

VAKAVARAISUUS
Sijoitamme tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti

Tehokkain työeläkeyhtiö

TEHOKKUUS
Digitalisoimme palveluprosessit ja parannamme jatkuvasti toimintaamme

KASVU
Kasvamme kannattavasti asiakkaidemme mukana

Kannattava ja markkinaa nopeampi kasvu

Perustehtävämme on huolehtia asiakkaidemme työeläketurvasta

Avoimesti Vastuullisesti Yhdessä menestyen

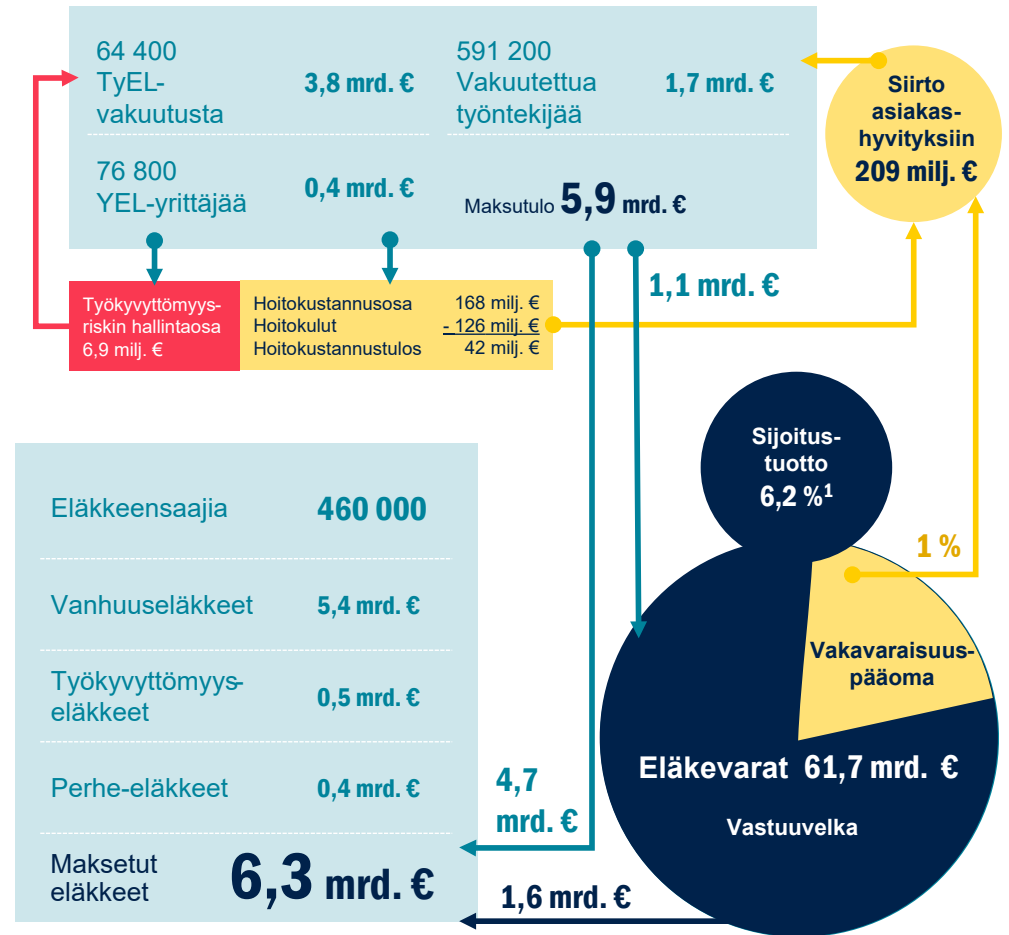
ILMARINEN

Visiomme on olla vetovoimaisin työelämän kumppani – vastuullisesti sinua varten. Pitkän aikavälin tavoitteemme on olla yksi Suomen parhaista työpaikoista, tarjota alan paras asiakaskokemus ja parhaat ratkaisut sekä kasvaa kannattavasti ja markkinaa nopeammin. Tavoitteenamme on olla tehokkain työeläkeyhtiö, jolla on alan parhaat sijoitustuotot.

Ilmarisen yhteiskunnallinen tulojakolaskelma ja rahavirrat (GRI 201-1, 201-2)

Yhteiskunnallinen tulojakolaskelma, miljoonaa euroa	2021	2020
Tulonmuodostus		
Vakuutusmaksutulo	5 922,0	5 220,5
TyEL, työnantajan osuus	3 824,8	3 225,5
TyEL, työntekijän osuus	1 709,0	1 607,2
YEL (yrittäjät)	388,2	387,8
Edellisenä vuonna tehdyn asiakashyvitys-siirron purku	55,4	163,4
Sijoitustoiminnan nettotuotot ilman liikekuluja	8 126,7	3 561,9
Muut tuotot ja kulut	0,1	0,0
Kokonaistulonmuodostus	14 104,1	8 945,9
Tulonjako		
Eläkkeensaajille	-6 309,12	-6 115,55
TyEL-eläkkeensaajat	-5 902,08	-5 700,58
YEL-eläkkeensaajat	-407,04	-414,96
Varautuminen tulevaisuuden eläkkeisiin	-1 678,7	-1 612,4
Varautuminen tulevaisuuden riskeihin	-5 721,2	-1 001,1
Puskuroidaan sijoitustuottojen heilahteluja	-5 721,2	-1 001,1
Puskuroidaan vakuutusliikkeen tulosten heilahteluja	0,0	0,0
Asiakashyvyys	-209,4	-55,4
Siirretään seuraavan vuoden asiakashyvityksiä varten	-209,4	-55,4
Henkilöstökulut	-61,2	-61,6
Muut palveluiden tuottajat	-114,5	-96,8
Lähdeverot	-10,1	-3,1
Takuupääoman korko	0,0	0,0
Lahjoitukset	-0,1	-0,1
Kokonaistulonjako	-14 104,1	-8 945,9

Huolehdimme noin 1,1 miljoonan suomalaisen työeläketurvasta

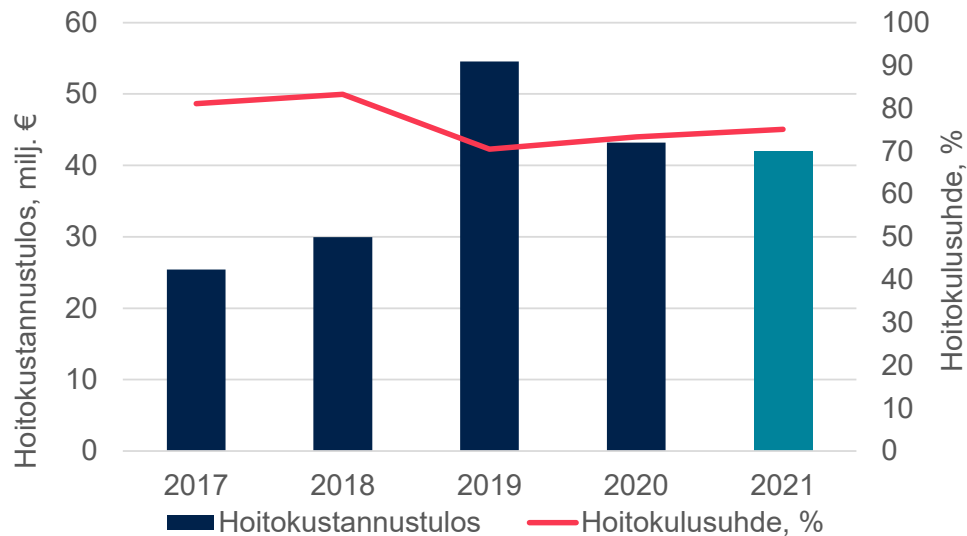

Tulojakolaskelma kertoo, millaisista rahavirroista toimintamme koostuu. Eläkevakuutusyhtiö ei tuota voittoa omistajilleen, koska eläkemaksuista kertyvät varat on tarkoitettu eläketurvan toimeenpanemiseen.

1) Pitkän aikavälin (1997-Q3/2021) nimellistuotto 6,2 % pa. ja vastaavan aikavälin reaaliuotto 4,6 % pa.

Kustannustehokasta eläketurvan hoitamista (KPI 2) Hoitokustannustulos, hoitokulusuhde ja kokonaisliikekulut 2017–2021

Kustannustehokkuus on yksi keskeisimmistä toimintamme mittareista. Työeläkemaksujen hoitokustannusosalla kustannetaan eläkevarojen sijoittamista lukuun ottamatta kaikki toimintamme. Sijoitustoiminnan kulut katetaan sijoitus-toiminnan tuotoista.

Hoitokustannusosan suuruuteen vaikuttaa kaksi tekijää: asiakkaidemme vuoden aikana työntekijöilleen maksama palkkasumma ja hoitokustannustariffi. Vuosina 2020 ja 2021 koronapandemia heilutti taloutta ja pienensi työntekijöiden määrää ja siten myös asiakasyritystemme maksamien palkkojen määrää eli palkkasummaa. Hoitokustannustariffi määrittelee, kuinka suuri prosentti palkkasummasta on toimintamme tarkoitettua hoitokustannusosaa. Tariffia alennettiin viimeksi vuosina 2017 ja 2020. Työnantajan näkökulmasta tariffin alennus tarkoittaa, että työeläkemaksu on hieman aiempaa pienempi.

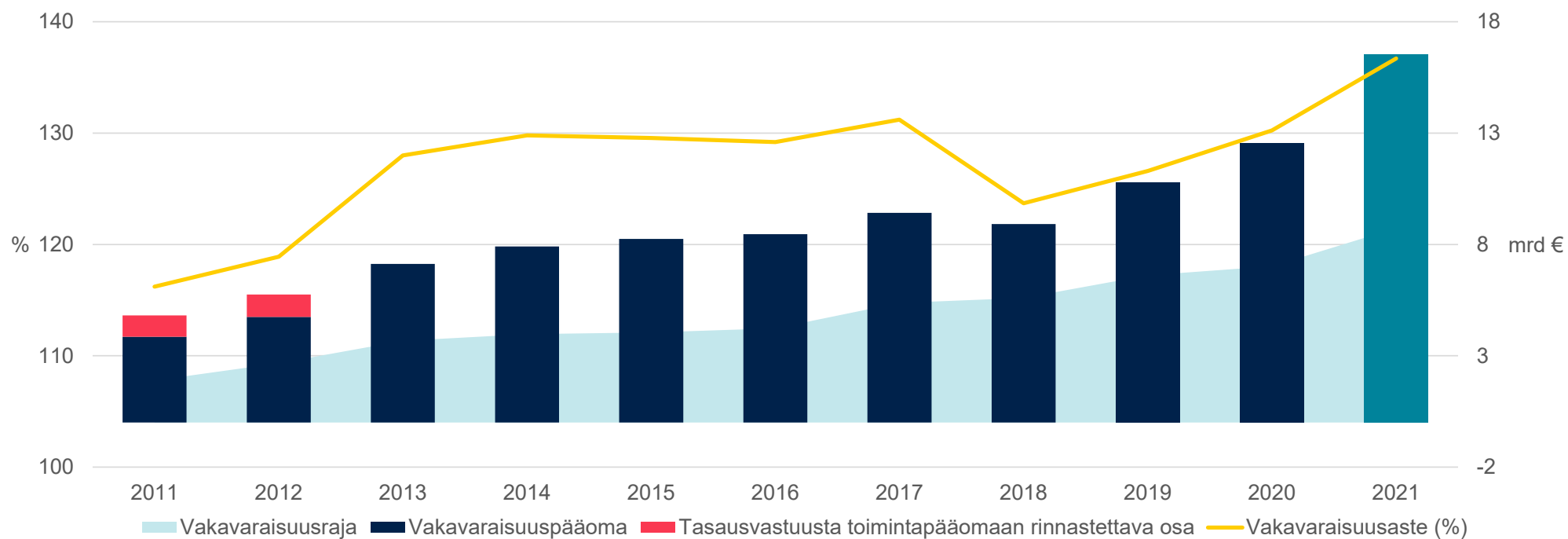
Kustannustehokasta eläketurvan hoitamista (KPI 2)

	2021	2020
Hoitokulusuhde %	75	73
Hoitokustannustulos, milj. €	42	43
Kokonaisliikekulut, milj. €	176	158

Pienentynyt palkkasumma ja hoitokustannustariffi ovat tarkoittaneet myös, että hoitokustannustulos ja hoitokulusuhde ovat pienentyneet, vaikka olemme tehostaneet toimintaamme ja käyttäneet siihen vähemmän rahaa kuin aiempina vuosina. Hoitokustannustulos on hoitokustannustulon ja sillä katettujen hoitokulujen välinen erotus. Hoitokulusuhde on hoitokulujen osuus saamastamme hoitokustannusosasta. Mitä pienempi hoitokulusuhde on, sitä suuremman osan hoitokustannusosasta voimme palauttaa työnantaja-asiakkaillemme. Näin pienennämme työeläkejärjestelmän kustannuksia työnantajille ja siten omalta osaltamme työllistämisen kustannuksia.

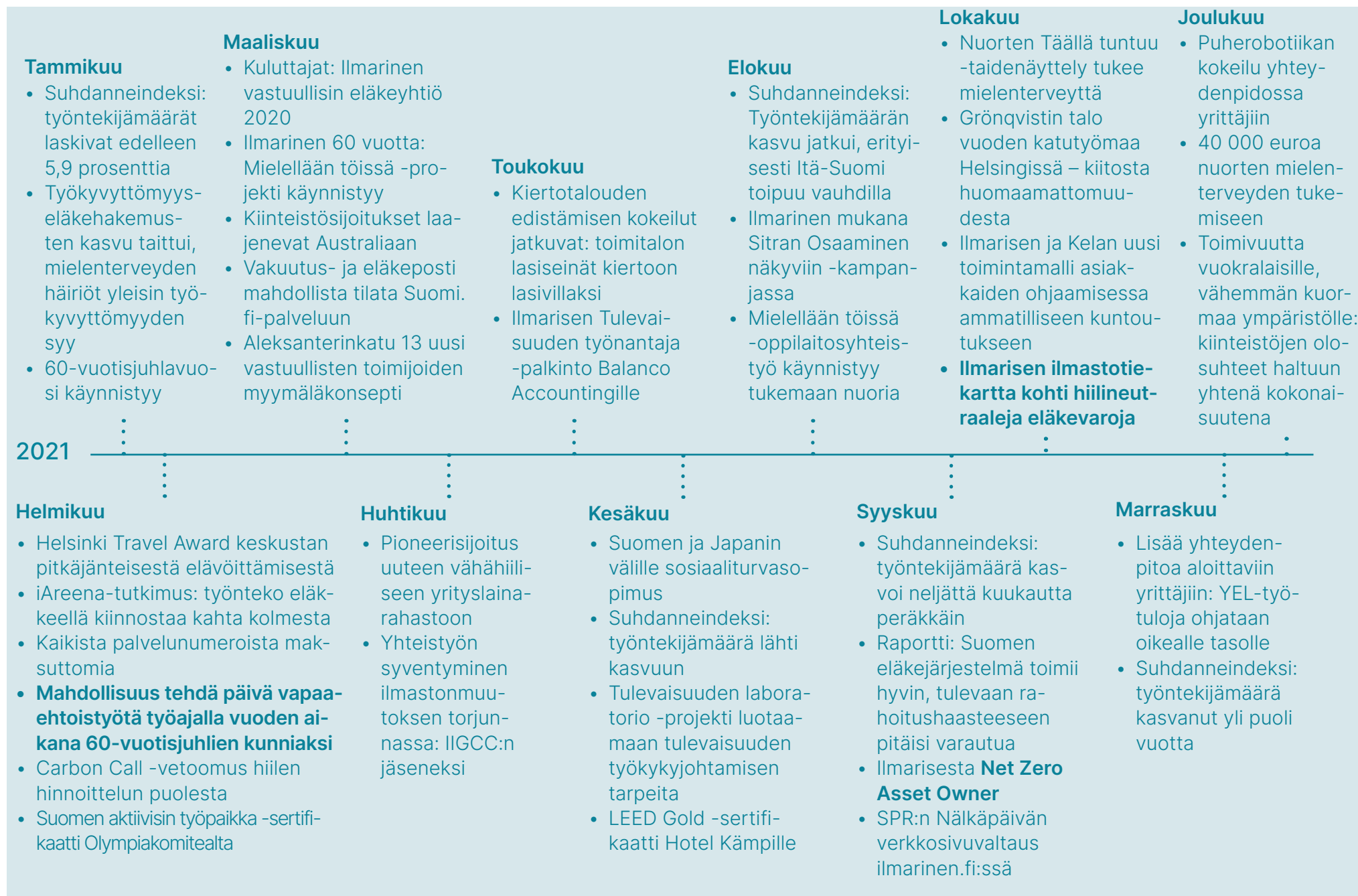
Vuonna 2021 hoitokulut sisälsivät kertaluontoisia aineettomiin hyödykkeisiin kohdistuvia alaskirjauksia ja poistoajan muutoksen vaikutusta 18 miljoonaa euroa. Ilman alaskirjauksia ja poistoajan muutosta laskettuna hoitokulut alenivat edellisvuodesta 10 miljoonalla eurolla toiminnan kustannustehokkuuden parantumisen myötä.

Vakavaraisuus

Vakavaraisuus kuvaa kykyämme selviytyä niistä riskeistä, joita eläketurvan ja eläkevarojen hoitamiseen liittyy. Siksi vakavaraisuus, eli kykymme kohdata sijoitusriskit, vaikuttaa myös siihen, miten paljon voimme palauttaa toiminnastamme ylijääviä varoja työntantajille.

1.2 Ilmarisen vuosi 2021

1.3 Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2021 oli Ilmariselle erinomainen. Sijoitusvarat ja vakavaraisuuspääoma nousivat ennätystasolle ja vahva kehitys asiakashankinnassa ja kustannustehokkuuden parantamisessa jatkui. Erinomaisesta tuloksesta hyötyvät asiakkaamme ennätysellisten 209 miljoonan euron asiakashyvitysten kautta.

Sijoitusmarkkinoiden tuototekehitys oli vahvaa erityisesti osakemarkkinoiden voimakkaan nousun myötä. Ilmarisen sijoitusten tuotto käyvin arvoin oli 15,3 prosenttia eli 8,1 miljardia euroa. Sijoitusomaisuutemme kasvoi lähes 61 miljardiin euroon ja vakavaraisuutemme vahvistui. Myös vakuutusmaksutulo kasvoi asiakkaidemme palkkasummien nousun ja erinomaisesti onnistuneen asiakashankinnan myötä.

Vuonna 2019 päivitetyn strategiamme ensimmäinen tavoitekausi saatiin päätökseen, ja tulokset ovat hyviä kaikilla osa-alueilla. Vakavaraisuutemme on noussut selvästi alan keskiarvoa paremmaksi. Kustannustehokkuutemme on parantunut merkittävästi, ja vuonna 2018 toteutuneen fuusion synergiaedut saavutettiin täysimääräisesti. Organisaatiota, yri-

tyskulttuuria, johtamisjärjestelmää ja toimintatapoja on uudistettu, ja niin henkilöstökokemus kuin asiakaskokemus ovat parantuneet. Myyntituloksen ja asiakaspysyvyyden kehitys kertoo, että meihin luotetaan: asiakkaaksemme halutaan tulla ja pysyä.

Strategian hyvin edennyt toteutus on tarjonnut mahdollisuuden tarkistaa painopisteitä ja asettaa yhä vaativampia tavoitteita. Ajantasainen ja elävä strategia varmistaa, että olemme valmiita kohtaamaan tulevaisuuden haasteet. Haluamme jatkossakin olla vetovoimaisin työelämän kumppani – vastuullisesti sinua varten.

Hallitsemme ilmastomuutoksen tuomia riskejä tavoittelemalla hiilineutraaliutta eläkevarojen sijoittamisessa vuonna 2035. Julkistimme vuoden aikana listattuja osakkeita ja kotimaisia kiinteistöjä koskevat ilmastotiekartat, joissa on kuvattu omaisuusluokkakohteisesti välitavoitteita, toimenpiteitä ja työkaluja hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseen.

Joulukuussa 2021 tuli kulu-neeksi 60 vuotta Ilmarisen perustamisesta. Juhlavuoden Mielellään töissä -hankkeen tavoitteena oli osallistua keskusteluun nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisystä ja työelämään kiinnitty-

misestä sekä etsiä keinoja, joilla nuoret itse, oppilaitokset ja yritykset voivat tukea työelämään siirtymistä.

Vuosi 2021 oli vahva myös koko eläkejärjestelmän näkökulmasta. Eläkevarat tuottivat erittäin hyvin ja vakavaraisuudet vahvistuivat. Keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä nousi 6 kuukaudella 62,4 vuoteen. Ikääntyvien työllisyysaste parani ja työkyvyttömyyseläkkeelle jääneiden määrä laski 17 500:aan. Koronan aiheuttama poikkeuksellisen tilanteen jatkuessa työkyvyttömyyden pysyvämmästä vähemmästä ei kuitenkaan voi tehdä luotettavia johtopäätöksiä.

Hyvien tulosten myötä Suomen eläkejärjestelmä on vahvassa kunnossa ottamaan vastaan uudet haasteet. Taloudessa epävarmuutta luovat noussut inflaatio sekä mahdolliset muutokset korko- ja rahapolitiikassa. Koronapandemia on painunut taka-alalle geopolittisen tilanteen muututtua nopeasti helmikuussa. Venäjän suora hyökkäys Ukrainaan ja uudet pakotteet Venäjää vastaan luovat talouteen ja turvallisuuteen epävarmuutta. Suurimpia kärsijöitä ovat sodan keskelle joutuneet ihmiset, mutta epävarmuuden lisääntyminen

näky myös suomalaisten taloudessa sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Myös eläkejärjestelmäämme on kehitettävä jatkuvasti. Väestön ikääntyminen ja alhainen syntyvyys haastavat järjestelmän rahoituksen kestävyyttä. Siksi on tärkeää löytää keinoja, joilla voimme vahvistaa työllisyyttä ja pidentää työuria, luoda syntyvyyttä tukevaa väestöpolitiikkaa ja helpottaa työperäistä maahanmuuttoa. Vakavaraisuussäätelyä kehittämällä tulisi varmistaa, että eläkelaitokset voivat tavoitella pitkällä aikavälillä parasta mahdollista tuottoa eläkevaroille, mikä osaltaan hillitsee eläkemaksujen korotuspainetta.

Jouko Pölönen
toimitusjohtaja, Ilmarinen

A woman with short grey hair is sitting in a modern office chair, wearing large headphones and holding a laptop in front of her face. She is looking directly at the camera. The background is a bright, minimalist office space with a whiteboard and a window. The text "Mukana työelämän murroksessa" is overlaid on the image in a white box with a dark blue border.

Mukana työelämän murroksessa

2. Mukana työelämän murroksessa

Päädyit sitten yrittäjäksi tai työntekijäksi, olet mukana huolehtimassa omasta eläketurvastasi. Roolisi kuitenkin vaikuttaa siihen, mistä näkökulmasta eläketurvaa katsot.

Kun olet töissä työntekijänä tai yrittäjänä, kerrytät omaa työeläkettäsi. Työnantajan roolissa huolehdit, että työntekijöitteesi eläkemaksut tulee maksettua ja eläke karttuu. Tuemme teitä kaikkia saavuttamaan nämä tavoitteenne: tukemalla työkyvyttömyyden ehkäisemisessä autamme asiakkaitamme turvaamaan omaa toimeentuloaan nyt ja tulevaisuudessa.

2.1 Kerrytät eläkettä työlläsi

Tiesitkö, että työeläke alkaa karttua heti ensimmäisestä palkasta?

Tälle on tietenkin omat reunaehdonsa. Eläke karttuu, jos olet täyttänyt 17 vuotta etkä ole yli 68-vuotias. Jos taas olet yrittäjä, eläkkeen kertymisen alaikäraja on 18 vuotta.

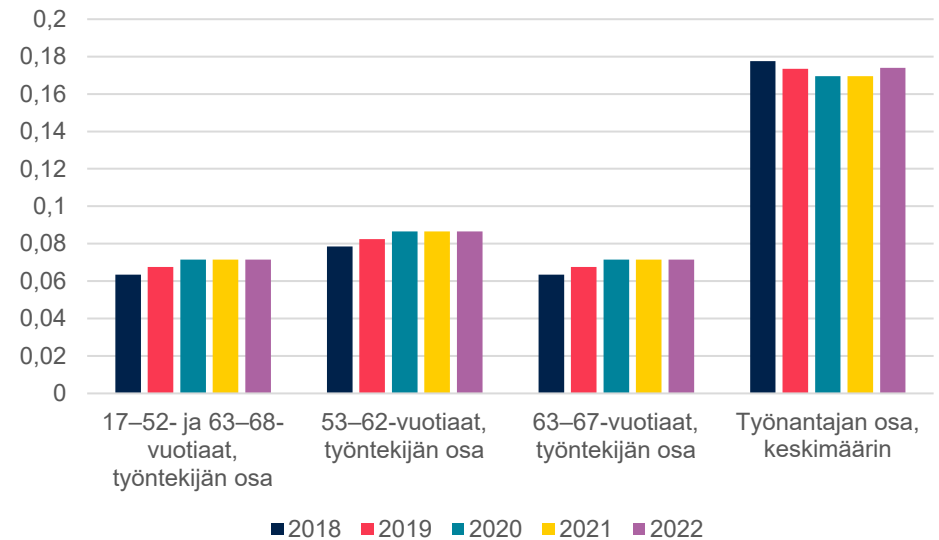
Suomalaisen työeläkejärjestelmän perusajatus on, että jokainen kartuttaa oman eläkkeensä tu-

loillaan. Tämän lisäksi tutkintoon johtava opiskelu, osa sosiaali- tuuksista ja alle 3-vuotiaan lapsen hoitovapaa kerryttävät eläkettä. Äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaan ajalta työeläke kertyy ansioidesi mukaan tai itse asiassa jopa paremmin: laskennassa eläkkeen perusteena oleva vuositulo korotetaan 21 prosentilla.

Verkkopalvelussamme voit tutustua jo työuran aikana tulevaan eläkkeeseesi. Työeläkeotteestasi voit tarkistaa, mistä työsuhteista eläkettä on kertynyt ja kuinka paljon. Jos olet työurasi alussa, eläkekertymä on lähes väistämättä pieni. Muista, että eläke karttuu koko työuran ajan. Siksi otteelta kannattaa ajoittain tarkistaa, että työnantaja on hoitanut velvollisuutensa eläketurvan suhteen.

[Tarkista oma työeläkeotteesi](#)

Työeläkemaksut palkasta, %

Työeläkemaksu oli vuonna 2021 keskimäärin 24,4 prosenttia palkasta.

Työeläkemaksut vaihtelevat vuosittain melko vähän. Työmarkkinajärjestöt neuvottelevat niistä vuosittain. Neuvottelutuloksen pohjalta työeläkeyhtiöiden vakuutusmatemaatikot tekevät hakemuksen, jossa esitetään seuraavan vuoden maksuja. Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) vahvistaa maksut. Työnantajan maksu on keskimääräinen, koska suurimmilla työnantajilla esimerkiksi vastuu työkyvyttömyyseläkkeelle päätyneistä työntekijöistä vaikuttaa maksuun. Myös työeläkeyhtiön asiakashyvitykset vaikuttavat lopullisen maksun suuruuteen. Vuosina 2022–2025 maksuun vaikuttaa vuona 2020 työnantajan maksuun koronapandemian takia annettu tilapäinen maksunalennus. Työnantajan maksu oli 1.5.–31.12.2020 14,35 %.

STM esittää työeläkevakuutusmaksuun sisältyvän hoitokustannusosan määräytyvän vuodesta 2023 alkaen yhtiökohtaisesti. Tämä pitkään valmisteltu muutos parantaa vakuuttamisen hoidon kulujen läpinäkyvyyttä ja selkeyttä. Muutoksen odotetaan lisäävän eläkelaitosten kustannuskilpailua ja luovan entistä voimakkaammat kannusteet toiminnan tehostamiseen.

2.2 Mielellään töissä – Ilmarinen 60 vuotta

Työelämään kiinnittymisen haasteet ovat vuosien varrella muuttuneet. Erityisesti nuorten työkyvyttömyyseläkkeet ovat huolestuttavassa kasvussa. Keskeisenä tekijänä on mielen-terveysongelmien lisääntyminen. Kehityssuunta on huono niin eläkejärjestelmän kuin koko yhteiskunnan kannalta.

Nuorten kiinnittyminen työelämään on tärkeää yksilön, eläkejärjestelmän ja koko yhteiskunnan kannalta. Siksi meille oli luontevaa valita 60-vuotisjuhlavuotemme teemaksi nuorten tukeminen työelämään kiinnittymisessä ja sitä kautta työurien pidentämisessä. Mielellään töissä -projektin työpajoissa, kouluvierailuilla ja pelipäivissä tavoitimme kaikkiaan yli 2 000 nuorta.

Projektissa halusimme kuunnella nuoria sekä lisätä yritysten ja nuorten kohtaamisia. Tuloksena olivat muun muassa Mielellään töissä -pelit, työpajoja ja pelipäiviä toisen asteen opiskelijoiden kanssa, webinaareja sekä nuorten tunteita ja teoksia esittelevä Täällä tuntuu! -näyttely. Lisäksi palkitsimme Tulevaisuuden työnantajana, joka liiketoiminnan

kasvun ohella on auttanut nuoria työllistymään ja kiinnittymään työelämään. Syksyllä olimme vahvasti mukana myös MIELI ry:n paikallisyhdistys Pro Lapinlahti Mielenterveysseuran järjestämässä Must x tuntuu! -tapahtumassa.

Oppilaitosyhteistyö sisälsi Nuorten Akatemian ja nuorten suunnitteleman työpajamallin sekä Mielellään töissä -pelin, joka rakennettiin nuorten ideaboratorioista tulleiden ideoiden pohjalta. Kasvatustieteiden opiskelijoiden ja muutamien vapaaehtoisten vetämissä työpajoissa pureuduttiin työelämätaitoihin ja jaksamiseen positiivisessa hengessä. Samalla nuorille kerrottiin työeläkkeen kertymisestä ja tehtiin tutuksi Suomen työeläkejärjestelmää.

Työpajoihin osallistui kaikkiaan yli 500 nuorta eri puolilla Suomea. Kouluvierailuja oli kaikkiaan yli 20, ja ne pidettiin 7 eri paikkakunnalla. Työpajat saivat hyvän vastaanoton sekä nuorilta että opettajilta: Nuorista 79 prosenttia kertoi oppineensa uutta ja 82 prosenttia oli sitä mieltä, että osallistuisi vastaavaan työpajaan uudelleen. Myös kaikki opettajat kertoivat saaneensa uusia ideoita työhönsä.

Toisen asteen oppilaitoksissa luokilla on mahdollisuus pelata peliä myös itsenäisesti. Peliä tilattiin vuonna 2021 yhteensä yli 50 luokalle, ja se on jo tavoittanut yli 1 000 nuorta eri puolilla Suomea.

Juhlavuotemme oli hyvä hetki nostaa keskusteluun eläkejärjestelmälle ja koko yhteiskunnalle tärkeitä teemoja, joiden eteen teemme Ilmarisessa joka päivä töitä. Nuorten työkyvyttömyyseläkkeet ovat viime vuosina lisääntyneet huolestuttavasti, ja syynä ovat ennen kaikkea mielen-terveyden ongelmat. Siksi haluamme osallistua keskusteluun nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisystä ja työelämään kiinnittymisestä sekä olla mukana etsimässä keinoja, joilla nuoret itse, oppilaitokset sekä yritykset voivat tukea työelämään siirtymistä. Keskustelu ja työ jatkuu myös juhlavuoden jälkeen.

LIINA AULIN
viestintä- ja yhteiskuntasuhdejohtaja

2.3 Yrittäjän eläkevakuutus – enemmän kuin eläke

Toisin kuin työntekijä, yrittäjä on vastuussa eläkemaksustaan kokonaisuudessaan. Yrittäjän eläkemaksu määräytyy yrittäjän työpanoksen arvon eli työtulon mukaan.

YEL-vakuutus on yrittäjän eläke- ja sosiaaliturvan perusta. Lakisääteinen YEL-vakuutus turvaa toimeentulon vanhuuden, työkyvyttömyyden ja perhehuoltajan kuoleman varalta. Vahvistetun työtulon perusteella lasketaan myös Kelan maksamat päivärahat,

kuten sairaus- ja vanhempainpäiväraha. Lisäksi työtulo määrittää työttömyysturvan tason.

Vuonna 2021 koronarajoitukset näkyivät monen yrittäjän toimeentulossa. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että teimme maksusopimuksia kevään aikana ennätysmäärän. Maksuista sopiminen ennakkoon vähensi lähetettyjen maksukehotuksien määrää ja laskujen siirtymistä perintään verrattuna normaaliaikaan. Ulosottoon siirtyneiden YEL-maksujen määrä kuitenkin nousi keväällä, kun vuoden 2020 aikana sovitusta koronajoustoista

jääneet maksut siirtyivät perintävaiheissa eteenpäin. Myös lainasääntörajotusten poistumisen myötä raskaampien perintätoimenpiteiden määrät olivat keväällä kasvussa.

Viestimme kevään aikana tehostetusti yrittäjäasiakkailleen vakuutetun YEL-työtulon merkityksestä yrittäjän koko elämän aikaiseen sosiaaliturvaan.

Loppuvuonna täsmensimme työtulon vahvistamisen menettelyä myös lisäämällä uusia ehtoja ja kysymyksiä uusien YEL-vakuutusten sähköiseen hakemuspalveluun. Manuaalinen hakemuskäsittely lisääntyi työtulosuosituksista liian kaukana olevien hakemusten käsittelyssä. Vahvistettava työtulo kytkettiin entistä voimakkaammin yrityksen toimialan mukaiseen työtulosuositukseen.

Yrittäjäasiakkaidemme työolojen tasoissa on havaittavissa positiivista kehitystä. Yrittäjät nostivat syksyllä 2021 työtulojaan enemmän kuin laskivat niitä, tarkasteli muutosta sitten euroissa tai tehtyjen muutosten määrissä. Lisäksi aloittavilla yrittäjillä pienten työtulojen osuus väheni ja heidän mediaanityötulonsa kasvoi syksyllä 2021 verrattuna keväälseen 2021.

Eläkevakuutuksen perustana oleva työtulo vaikuttaa eläkkeen kertymisen lisäksi myös yrittäjän muuhun sosiaaliturvaan ennen eläkkeelle jäämistä. Työtulo vaikuttaa Kelan maksamiin sairaus- ja vanhempainetuuksiin, työttömyysturvaan sekä mahdollisuuteen ottaa yrittäjän tapaturmavakuutus. Koronapandemian myötä moni yrittäjä on joutunut tutustumaan esimerkiksi tartuntatautipäivärahaan, joka sekin määräytyy työtulon pohjalta. Yrittäjän eläkevakuutus tarjoaa myös yrittäjälle mahdollisuuden jäädä erilaisille vapaille lapsen syntymän jälkeen. Yrittäjät saavat Kelasta samat vanhemmuuteen liittyvät tuet kuin työntekijät.

Työeläkelainsäädännön näkökulmasta yrittäjällä tarkoitetaan niitä, joilla on yrittäjän eläkelain mukainen velvollisuus ottaa itselleen yrittäjän eläkevakuutus eli YEL-vakuutus. YEL on ainoa kaikille yrittäjänä toimiville pakollinen vakuutus.

Yrittäjänä sinun on otettava YEL-vakuutus viimeistään kuusi kuukautta yrittäjätoiminnan alkamisen jälkeen siitä hetkestä alkaen, kun työpanoksesi arvo ylittää laissa määritellyn vähimmäistyötulon.

Eläketiedot tulorekisteriin

Vuonna 2019 käyttöön otettu tulorekisteri kokoaa kaikki tiedot palkoista yhteen paikkaan. Työnantajat ilmoittavat palkkatiedot tulorekisteriin, josta me ja useat muut yhteiskunnan instituutiot saavat ne käyttöönsä. Vuoden 2021 alusta lähtien tulorekisteriin on koottu myös tiedot asiakkaillemme maksamistamme eläkkeistä ja muista heidän saamistaan sosiaalietuuksista.

Yrittäjärajan alkua on pyritty helpottamaan eläkemaksujen osalta. Jokainen uusi yrittäjä on oikeutettu 22 prosentin alennukseen YEL-maksuista ensimmäisten neljän vuoden ajan. Alennuksesta huolimatta eläke ja muut sosiaalietuudet kertyvät samalla tavalla kuin muillakin yrittäjillä.

YEL kaipaa uudistusta työelämän murroksessa

Yrittäjien eläkkeeseen on kohdistunut viime vuosina paljon muutospaineita. Luottamus järjestelmään yrittäjien keskuudessa on heikkoa. Alivakuuttaminen eli työtulon määrittely liian alhaiseksi on yleistä. Keskimääräiset YEL-työtulot ovat olleet laskusuunnassa.

Yrittäjien eläkelainsäädännön uudistamistarpeita on arvioitu sosiaali- ja terveysministeriön työryhmässä. Uudistustarpeiden taustalla on työelämän ja yrittäjyyden murros, yrittäjien heikko luottamus eläkejärjestelmään ja valtion rahoitusosuuden kasvu.

Vuonna 2021 työryhmässä keskityttiin erityisesti yrittäjien työtulon määrittämiseen ja siihen liittyvään alivakuuttamiseen. Työeläkeala toivoo mahdollisimman nopeasti lainsäädäntöön tarken-

nuksia, joilla työtulon määritelmä saataisiin yksiselitteiseksi.

Työeläkeyhtiöitä valvova Finanssivalvonta on myös selvittänyt, miten alalla varmistetaan, että yrittäjien työtulot vahvistetaan sääntelyn mukaisella tavalla. Teema-arviossa Fiva on tarkastellut myös yrittäjille annetun informaation asianmukaisuutta.

Olemme tarkistaneet omia käytäntöjämme työtulon vahvistamisessa. Viestimme kevään 2021 aikana tehostetusti yrittäjäasiakkailleen vakuutetun YEL-työtulon merkityksestä yrittäjän koko elämän aikaiseen sosiaaliturvaan.

Loppuvuonna täsmensimme työtulon vahvistamisen menettelyä lisäämällä uusia ehtoja ja kysymyksiä uusien YEL-vakuutusten sähköiseen hakemuspalveluun. Manuaalinen asiantuntijan tekemä työtulojen arviointi lisääntyi, jos aloittava yrittäjän hakema työtulo alitti suosituksen.

Kokeilimme joulukuussa onnistuneesti puherobotiikan avulla yhteydenpidon lisäämistä yrittäjiin. Kokeilun tarkoitus oli herättää yrittäjä pohtimaan omaa työtuloaan ja sen vaikutusta sosiaaliturvaan sekä eläkkeeseen. Roboti ei korvannut henkilökohtaista yhteydenpitoa yrittäjiin, vaan täydentää sitä.

Soittorobotilla tavoitettiin nopeasti suuri määrä yrittäjiä ja sen avulla useampi sata yrittäjää korotti työtuloaan. Kokeilu osoitti, että automatisoidut puhelut pitää suunnitella huolella, jotta soiton vastaanottaja voi olla varma, ettei kyse ole huijauspuhelusta.

Tarvitsetko YEL-vakuutuksen?

Kokeile sivuiltamme löytyvällä testillä, tarvitsetko YEL-vakuutusta.

[Siirry testiin](#)

Tyytyväisyys palveluihin

	2021	2020
Verkkopalvelun NPS	48	35
Puhelinpalvelun NPS	74	72
Vakuutuspalvelun NPS	47	29
Eläkepalvelun NPS	49	46

Pidämme tietosi turvassa (KPI 4)

	2021	2020
Tietosuojavaltuutetulle tehdyt ilmoitukset henkilötietojen tietoturvaloukkauksista, kpl	8	2

Vuoden 2021 aikana toiminnassamme ei sattunut yhtään laajamittaista tietovuotoa. Emme myöskään saaneet asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen tai asiakastietojen häviämiseen liittyviä kanteluita viranomaisilta tai ulkopuolisilta tahoilta. (GRI 418-1) Kuukausitasolla kirjasimme muutamia lähinnä yksittäisistä inhimillisistä virheistä johtuvia tietosuojapoikkeamia. Käsittelemme tietosuojapoikkeamat tietosuojatoimikunnassamme. Arvioimme kaikki tapaukset kehittämisen näkökulmasta, jotta voisimme välttää vastaavat tilanteet jatkossa.

TyEL-vakuutukset ja asiakaspysyvyys (GRI 102-7)

	2021	2020
TyEL-vakuutettujen määrä	591 197	555 029
TyEL-vakuutusten määrä	64 436	69 386
Asiakaspysyvyys, työnantajat ja yrittäjät	97,3 %	97,2 %

YEL-vakuutukset (GRI 102-7)

	2021	2020
Ilmarisesta YEL-vakuutuksen ottaneita yrittäjiä	76 781	76 147

Siinä missä työntekijän eläkemaksut lasketaan maksetusta palkasta, yrittäjän eläkkeen perustana on työtulo. Vahvistamme yrittäjälle hänen työpanostaan vastaavan vuotuisen työtulon. Työtuloa vahvistettaessa huomioimme yrittäjän oman arvion työtulosta. Työtulo voi erota yrittäjän yrityksestä saamista varsinaisista tuloista, jotka voivat olla ansio- tai pääomatuloa. Työtulo tarkoittaa yrittäjän työpanoksen laskennallista arvoa: sen tulisi vastata palkkaa, jota yrittäjä maksaisi vuoden aikana tekemästään työstä työntekijälle. Koska yrittäjänä olet itsesi työnantaja, vastaat yksin koko eläkemaksustasi. Yrittäjän eläkemaksu on suurin piirtein samalla tasolla kuin työntekijöiden maksu, kun huomioidaan sekä työntekijän että työnantajan maksama osa. Yrittäjänä voit kuitenkin vähentää eläkemaksun verotuksessa, mikä ei ole työntekijänä mahdollista.

2.4 Pidämme tietosi turvassa

Käsitlemme päivittäin tuhansien asiakkaidemme tietoja. Jos esimerkiksi haet meiltä ammatillista kuntoutusta tai työkyvyttömyyseläkettä, luovutat meille tietoja terveydentilastasi. Tällaisia tietoja kutsutaan arkaluontoisiksi henkilötiedoiksi. Yrityksiin liittyvät tiedot puolestaan kuuluvat vakuutussalaisuuden piiriin.

Tietoturvallisuus kattaa kaiken, mikä liittyy tietojen käsittelyyn. Tietoturvallisuuden perusvaatimuksena on pitää tieto tallessa, saatavilla ja käyttökelpoisena eli eheänä sekä turvassa väärinkäytöksiltä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi työkyvyttömyyseläkepäätöksiin liittyvän arkaluonteisen henkilötiedon pitämistä salassa ulkopuolisilta, mutta käytettävissä esimerkiksi eläkepäätöstä varten.

Kun kehitämme digitaalisia palveluita, tietoturvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat keskeinen osa kehitystyötä. Tämä ei tarkoita vain teknisten vaatimusten kuten tiedon salaukseen liittyvää työtä. Tekniset ratkaisut toimivat vain, jos niitä käyttävät ihmiset noudattavat oikeita käytäntöjä. Teknisillä ratkaisulla ihmisten toimintaan

liittyviä riskejä voidaan pienentää, mutta ei poistaa kokonaan. Siksi pidämme tietoturvallisuutta yllä kouluttamalla säännöllisesti henkilökuntaamme tunnistamaan ja torjumaan riskejä. Tietoturva-arkkitehtuurimme ja tietoturvakontrollimme perustuvat monikerrokseen tietoturvan varmistamiseen.

Vuonna 2021 kehitimme ja tehostimme toimintaamme laaja-alaisesti. Tavoitteena on ollut siirtää mahdollisimman suuri osa asiakkaillemme lähettämistämme viesteistä verkkoon. Digitaalisia palveluita on kehitetty hyödyntäen niin pilvipalveluita kuin moderneja teknologioita.

Tietoturvariskit ovat suurimmillaan arkisessa työssä

Digitalisoituvat yhteiskunta ja esimerkiksi etätyön lisääntyminen ovat tuoneet kyberuhat entistä lähemmäs arkeamme. Trendi on ollut pitkään kasvava, ja nyt kyberuhat ovat nousseet pysyvästi organisaatioiden pääriskien joukkoon.

Ei ole realistista olettaa, että tietosuojatapahtumia ei ikinä tulisi. Tietosuoja-asetukseen kuuluukin, että poikkeamat raportoidaan asianmukaisesti, perimmäiset syyt selvitetään ja toimintaa parannetaan, jotta vastaavaa virhettä ei tapahdu uudelleen. Luottamusta pidetään yllä raportoimalla läpinäkyvästi.

Tietoturvallisuuskeskustelu kääntyy usein teknologiaan. Usein tietosuojauhat liittyvät kuitenkin toimintatapoihin ja inhimillisiin virheisiin.

Modernit alustat ja automaatio auttavat vähentämään virheitä. Automaatiolla pyritään usein vähentämään inhimillisiä kosketuspisteitä rutiiniprosesseissa, eikä profiloimaan asiakkaita markkinointitarkoituksessa. Relevanttia on, miten data on suojattu ja kuka siihen tosiasiallisesti pääsee käsiksi.

TEIJO PELTONIEMI

osastonjohtaja, arkkitehti ja tietoturva

A chef in a white uniform and striped apron is shown in profile, looking towards the left. The background is a kitchen with stainless steel surfaces and hanging copper pendant lights. A dark blue banner with white text is overlaid on the image.

Turvaamme työkykyä

3. Turvaamme työkykyä

Työntekijän ja yrittäjän eläkevakuutukset ovat enemmän kuin eläkkeitä. Molempiin eläkevakuutuksiin liittyy myös turvaa yllättäviä tilanteita varten ennen vanhuuseläkeikää. Työkyvystä on tärkeää pitää huolta ennakoivasti. Ennakoimalla riskejä pienennämme työkyvyttömyyden kustannuksia yksilöille, työeläkejärjestelmälle ja koko yhteiskunnalle.

3.1 Työkyvyttömyys tulee kalliiksi

Vuonna 2021 työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneiden kokonaismäärä oli Suomessa koko 2000-luvun mittaushistorian alhaisin: 17 500 henkilöä. Syyksi on arveltu esimerkiksi korona-aikana kasvanutta hoitovelkaa, eli lääkäriin ja hoitoon hakeutumisen lykkäämistä. Siksi on mahdollista, että hyvä kehityssuunta taituu tulevina vuosina.

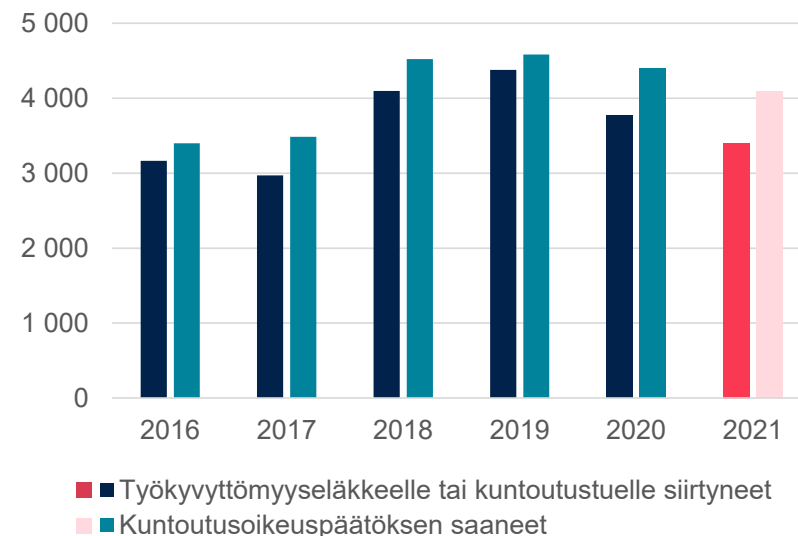
Hyvä työkyky on yksilön, yrityksen ja yhteiskunnan etu. Siksi sitä kannattaa vaalia. Työkykyrisien ennakoinnilla ja hallinnalla voidaan tukea työssä jatkamista ja pidentää työuria. Tiivis ja systemaattinen yhteistyö työntekijöiden, esihenkilöiden, työnantajien ja työterveyden kesken tuo parhaita tuloksia työkykyjohtamisessa. Jokainen ennaltaehkäisy

työkyvyttömyyseläke on paitsi inhimillisesti tärkeää, säästää myös yhteisiä varojamme.

Työkykyyn liittyviä riskejä tulee arvioida säännöllisesti: riskit voivat liittyä lähitulevaisuuteen tai toteutua vasta vuosien päästä. Esimerkiksi vakavat sairaudet ja onnettomuudet voivat vaikuttaa työkykyyn nopeasti. Fyysinen tai henkinen työkuorma vaikuttaa terveyteen vuosien ajan. Siksi työkykyä ja siihen vaikuttavia tekijöitä kannattaa tutkia ja pyrkiä tunnistamaan, miten työkyvyn alentumista voisi ehkäistä etukäteen. Eläkevakuutusyhtiön näkökulmasta kyse on vakuutusriskien hallinnasta.

Tutkimusten pohjalta tiedetään, että tietyillä toimialoilla, ammateissa ja tietyissä työpaikan tilanteissa riskit työkyvyn heikkenemiseen kasvavat. Yksilön kyky

Kuntoutusoikeuspäätökset ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet

kestää fyysistä ja henkistä kuormitusta vaihtelee yksilön ja iän mukaan.

Toinen perättäinen koronavuosi haastoi työkykyä, ja seuraukset ovat selvillä vasta myöhemmin.

On epätodennäköistä, että suomalaisten terveys ja työkyky olisivat kohentuneet korona-aikana niin merkittävästi kuin mitä työkyvyttömyyseläke- ja kuntoutushakemustilastot kertovat.

Poikkeuksellinen korona-aika on mahdollisesti aiheuttanut monenlaisia terveysongelmia, joiden vaikutukset työkykyyn paljastuvat vasta myöhemmin.

Suurten ja keskisuurten yritysten työkyvyttömyysmaksuun vaikuttaa maksuluokka, jonka uudistamista on selvitetty myös useamman vuoden ajan. Toistaiseksi yksimielistä ratkaisua ei ole löytynyt. Työeläkeyhtiöt toivovat ratkaisun löytymistä, jotta huoli ikääntyneen työntekijän palkkaamisesta aiheutuvista mahdollisista työkyvyttömyyskuluista poistuisi. Maksuluokkamallin tulee jatkossakin olla oikeudenmukainen ja kannustaa työnantajaa työkyvyttömyysriskien hallintaan.

3.2 Edistämme työkykyä

Edistämme Ilmarisessa asiakasyritystemme työntekijöiden työkykyä yhteistyössä asiakkaidemme kanssa. Tuemme asiakasyrityksiämme työkykyriskien ennakoinnissa ja hallinnassa. Työkykytoiminnan tavoitteena on ennaltaehkäistä Ilmarisessa vakuutettujen työntekijöiden riskiä joutua työkyvyttömyyseläkkeelle. Jotta työllä saavutettaisiin tuloksia, sen on oltava suunnitelmallista ja tavoitteellista. Mitä aiemmin

työkykyriskiin vaikuttavat tekijät tunnistetaan, sitä varmemmin saadaan vaikuttavia tuloksia aikaan.

Auttaaksemme asiakkaitamme edistämään työkykyä ja ennaltoimaan työkykyriskejä olemme Ilmarisessa rakentaneet digitaalisen palvelukokonaisuuden, TyökykyAreenan. TyökykyAreenassa yhdistyvät vahva tutkimustieto työkykyriskeistä ja työpaikoilla hyviksi todetut käytännöt. TyökykyAreenan teemoja ovat muun muassa strateginen työkykyjohtaminen, toimiva työterveysyhteistyö, mielenterveyden ja tuki- ja liikuntaelinterveyden edistäminen sekä varhainen tuki.

Tulevaisuuden laboratorio -projektissa tunnistimme, kehitimme ja jaoimme työkykyjohtamisen hyviä käytäntöjä yhdessä asiakkaidemme kanssa. Tavoitteena oli ennakoita työkykyriskejä sekä kartoittaa tulevaisuuden työn ja työkykyjohtamisen haasteita ja mahdollisuuksia. Mukana oli henkilöstö- ja työkykyjohtamisen asiantuntijoita Ilmarisesta sekä eri toimialojen yrityksistä.

Projekti koostui työpajatyökentelystä, haastatteluista ja palvelumuotoilusta. Sen aikana pohdittiin muun muassa sitä, miten ennakoiva ja strateginen työ-

kykyjohtaminen voitaisiin saada osaksi yrityksen vastuullisuutta, ja minkälaista työkykyjohtamista tulevaisuudessa tarvitaan. Viitekehyksenä oli kehitävä työntutkimus. Tulevaisuuden laboratorion tarkoitus rakentaa pysyvä toimintatapa, joka toteutetaan vuosittain uuden ryhmän kanssa.

Ammatillinen kuntoutus tukee työhön palaamista

Työkykyä ja terveydentilasi saattavat heikentyä niin, että et pysty tekemään työtäsi kunnolla. Ammatillinen kuntoutus on vaihtoehto silloin, kun muut työhön paluuta edistävät keinot eivät riitä

Kuntoutuksen vaikuttavuus (KPI 3)

	2021	2020
Kuntoutuksen vaikuttavuus	79,2 %	78,9 %
a) työelämästä tulevat	80,5 %	80,5 %
b) määräaikaiselta eläkkeeltä tulevat	72,7 %	68,9 %
Palveluiden hyödyllisyys ja vaikutus henkilöstön työkykyyn (asiakkaiden arvio 0–5)	4,1	3,7

Kuinka monta prosenttia kuntoutettavista on työmarkkinoiden käytettävissä kuntoutuksen päätyttyä.

Asiakkaiden tyytyväisyys työkykyriskin hallintaan liittyviin hankkeisiin

	2021	2020
Asiakkaan kokema hyöty, asteikolla 1-5	4,6	4,4
NPS, Asiakkaan suositteluhaluus, Ilmarisen omat palvelut	91	89
NPS, Asiakkaan suositteluhaluus, ostetut palvelut	64	41

tai ole sinulle mahdollisia – ja kun työkykyysi on heikentynyt niin paljon, että uhkaat menettää sen kokonaan. Sen tavoitteena on, että pystyt jatkamaan työelämässä tai palaamaan työhön sairauslomasi jälkeen. Mitä aiemmin ryhdyt pohtimaan sitä, miten voit ja jaksat työssäsi, sitä todennäköisemmin pystyt jatkamaan työssäsi ja työelämässä.

Ammatillinen kuntoutuksesi voi olla esimerkiksi työkokeilua, työhönvalmennusta tai uudelleen kouluttautumista. Voit hakea kuntoutusta, olitpa työntekijä tai yrittäjä.

Jos olet hakenut meiltä työkyvyttömyyseläkettä, selvitämme aina ensin, voisiko ammatillinen kuntoutus auttaa sinua.

Ammatillinen kuntoutus on laissa työntekijälle määritelty oikeus. Vaikuttava, työhön kytkeytyvä kuntoutus pidentää työuria ja luo mahdollisuuden parempaan työelämään. Onnistuessaan työeläkekuntoutuksella on myönteinen vaikutus kuntoutujan loppuelämän tuloihin. Jos kuntoutuja pysyy työssä, hän kerryttää itselleen suurempaa eläkettä. Työeläkejärjestelmän näkökulmasta eläkemen pienenee ja maksutulo kasvaa.

Ihmisen työkyky on monen tekijän summa. Työkyvyn johtaminen on yhteistyötä työntekijän, työnantajan, HR:n, esihenkilöiden ja työterveyden kesken. Kuntoutujan oma motivaatio on myös ensiarvoisen tärkeää kuntoutusprosessin onnistumisessa.

Ammatillinen kuntoutus on osa työkyvyttömyysriskin hallintaa. Neuvomme asiakasyritystemme HR-asiantuntijoita ja esihenkilöitä ammatillisen kuntoutuksen asioissa ja tarjoamme asiantuntijatukea. Loppuvuodesta 2021 aloitimme Kelan kanssa kokeilun, jossa asiakkaan tarvitsemat ammatillisen kuntoutuksen palvelut kartoitetaan riittävän varhain. Uudessa mallissa pyritään ehkäisemään pitkittyntä työkyvyttömyyttä oikein ajoitetulla ammatillisella kuntoutuksella. Kokeilu kohdennetaan asiakkaisiin, joiden työkyvyttömyys on pitkittynyt tuki- ja liikuntaelinsairauden tai vakavan masennuksen vuoksi ja joiden eläkkeistä ja ammatillisesta kuntoutuksesta Ilmarinen vastaa. Uusi toimintatapa yhdistää Kelan ja työeläkealan kuntoutuksen asiantuntemuksen. Tavoitteena on kehittää toimintatapa, joka sopisi jatkossa kaikkien eläkevakuutuslaitosten käyttöön. Kokeilua jatket-

tiin vuoden 2022 tammikuussa.

Käytännössä pilotti etenee niin, että Kelasta soitetaan asiakkaalle. Puhelussa kartoitetaan asiakkaan tilannetta kokonaisvaltaisesti ja tiedustellaan, haluaako asiakas selvittää Ilmarisen kanssa ammatillisen kuntoutuksen vaihtoehtoja. Jos asiakas haluaa Ilmarisen ottavan yhteyttä, Kela pyytää asiakkaalta suostumuksen tietojen vaihtoon Ilmarisen kanssa. Olemme Ilmarisesta yhteydessä kaikkiin suostumuksen antaneisiin asiakkaisiin. Jos ammatillinen kuntoutus näyttää mahdolliselta, pyydämme asiakasta lähettämään hakemuksen meille.

Työkykyriskin hallintaan liittyvät hankkeet

	2021	2020
Työkykykoulutukset	40	39
Erilliset valmennukset ja työkykyhankkeet	1 441	1 528
Työkykyhankkeiden piirissä olevat työntekijät	183 000	198 000
Valmennukseen osallistuneita	2 627	2 987

Toimeentulon katkeamattomuus (KPI 1)

	2021	2020
Eläkepäätösten nopeus: vanhuuseläkkeiden ja työkyvyttömyyseläkkeiden käsittelyaika suhteessa muihin työeläkeyhtiöihin		
Vanhuuseläkepäätökset, ero muihin työeläkeyhtiöihin	3	2
Kuntoutuksen ennakkopäätökset, ero muihin työeläkeyhtiöihin	5	2
Työkyvyttömyyseläkkeet, ero muihin työeläkeyhtiöihin	1	-5
Vanhuuseläkehakemusten käsittelyaika, päivää (vuoden keskiarvo)	8	9
Kuntoutuksen ennakkopäätösten käsittelyaika, päivää (vuoden keskiarvo)	19	19
Työkyvyttömyyseläkehakemusten käsittelyaika, päivää (vuoden keskiarvo)	40	38
Työkyvyttömyyseläkepäätösten pysyvyys muutoksenhakulautakunnassa ja ero kilpailijoihin	2021	2020
Hylkäävien päätösten osuus työkyvyttömyyseläkepäätöksistä	37,0 %	36,3 %
Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnassa muuttuneiden päätösten osuus	8,7 %	14,2 %
Ero kilpailijoihin	-2,8 %	1,5 %

Useimmiten kielteisen päätöksen syynä oli työeläkelain mukaisen työkyvyttömyyden uhan puuttuminen. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneistä 32 prosenttia sai eläkkeen mielenterveysperusteilla, tuki- ja liikuntaelinten sairaudet olivat tärkeimpänä syynä 29 prosentissa ja muut sairaudet 39 prosentissa päätöksistä.

Työkyvyttömyyseläkehakemusten määrän aleneminen jatkui, mutta määrän aleneminen loiveni vuoden loppua kohti. Koska koronan aiheuttama poikkeuksellinen tilanne jatkui myös vuonna 2021, työkyvyttömyyden pysyvämmästä vähenemisestä ei kuitenkaan voi tehdä luotettavia johtopäätöksiä.

Eläkehakemusten käsittelyaika säilyi hyvällä tasolla ja asiakkaat olivat käsitteilyyn tyytyväisiä. Yli puolet vanhuuseläkepäätöksistä annettiin kahdessa päivässä.

Sähköisten eläkehakemusten määrä kasvoi ja vanhuuseläkehakemuksista noin 75 prosenttia saapui Ilmarisen OmaEläke-palvelun kautta. Asiakkaat osallistuvat sähköisten palvelujen kehittämiseen ja tyytyväisyys verkkopalveluihin nousi.

Kuntoutuspäätökset

	2021	2020
Kuntoutuslupausten käsittelyaika, päiviä	19	19
Uusien kuntoutuspäätösten määrä	4 085	4 400
Kuntoutuksen päätöksiä kaikkiaan vuoden aikana	8 018	8 360

Isona sinusta tulee eläkeläinen

4. Isona sinusta tulee eläkeläinen

Suomessa lakisääteinen eläketurva takaa, että saat eläkettä elämäsi loppuun saakka. Eläkkeistä noin 75 prosenttia on vanhuuseläkkeitä.

4.1 Syntymävuosi määrittää eläkeiän – ansiohistoria eläkkeen tason

Vanhuuseläke määräytyy ikäluokan mukaan. Mikäli olet syntynyt vuonna 1958 tai sitä ennen, voit jäädä vanhuuseläkkeelle aikaisintaan täytettyäsi 64 vuotta. Sen jälkeen syntyneillä vanhuuseläkkeen ikä nousee tasaisesti kolme kuukautta vuodessa, kunnes saavutetaan 65 vuoden eläkeikä. Vuonna 1962–64 syntyneiden vanhuuseläkeiän alaraja on 65 vuotta. Jos olet syntynyt vuonna 1965 tai sen jälkeen, eläkeikäsi sidotaan elinajan odotteeseen.

Vanhuuseläkettä on haettava ja helpoiten se onnistuu Ilmarisen OmaEläke-palvelun kautta. Vuonna 2021 saimme edelleen lyhennettyä eläkehakemusten käsittelyaikaa. Yli puolet vanhuuseläkepäätöksistä annettiin kahdessa päivässä ja vanhuuseläk-

keiden käsittelyaika joulukuussa oli keskimäärin kolme päivää.

Vuonna 2021 sähköisten eläkehakemusten määrä jatkoi kasvuaan ja vanhuuseläkehakemuksista noin 75 prosenttia saapui OmaEläke-palvelun kautta. Asiakkaat osallistuivat sähköisten palvelujen kehittämiseen, ja tyytyväisyys verkkopalveluihin nousi.

Hakemuksen tekeminen verkossa onkin nopein tapa hakea eläkettä. Samalla voit tarkistaa ajantasaisen työeläkeotteesi, josta näet karttuneen eläkkeen määrän ennen hakemuksen tekoa. Jos hakemuksella on kaikki tarvittavat tiedot ja erityistä selvitettävää ei myöntämiseen liity, saa päätöksen usein jopa saman päivän aikana. Kannattaa muistaa, että työsuhteen täytyy päättyä ennen eläkkeen alkamista.

Verkossa voit myös reaaliajassa seurata, onko eläkepäätös jo

annettu. Annamme tavallisesti ensin väliaikaisen eläkepäätöksen tulorekisterissä olevilla ansiotiedoilla. Kun työnantaja on ilmoittanut viimeisetkin ansiotiedot

tulorekisteriin, annamme lopullisen eläkepäätöksen. Ero eläkkeen suuruudessa on tavallisesti hyvin pieni väliaikaisen ja lopullisen päätöksen välillä.

Eläkkeensaajien määrä

	2021
Vanhuuseläkkeellä	343 710
Osittain varhennetulla vanhuuseläkkeellä	8 220
Osa-aikaeläkkeellä	10
Työkyvyttömyyseläkkeellä	34 860
Perhe-eläkkeellä	68 951
Työuraeläkkeellä	24
Eläkkeensaajia yhteensä	455 775

Leskeneläke antaa turvaa puolison kuollessa

Puolison kuolema on yksi suurimmista suruista, mitä elämän varrelle voi sattua. Leskeneläke tarkoittaa eläkettä, joka maksetaan puolison kuoltua. Lesken lisäksi eläkettä maksetaan myös lapsille.

Perhe-eläkelaki uudistui vuoden 2022 alussa. Uudistuksessa lapsiperheiden asema parani, ja perhe-eläkettä maksetaan tietyin edellytyksin myös avopuolisolle. Ennen vuotta 2022 leskeneläkkeeseen oli oikeus vain avioliiton tai rekisteröidyn parisuhteen solmineilla.

Perhe-eläkkeen hakija on usein tilanteessa, jossa elämäntilanteen muuttuessa myös perheen taloudellinen tilanne muuttuu äkillisesti. Tulot pienenevät, mutta samankaltaisesti menot säilyvät lähes ennallaan, kun esimerkiksi vuokra tai asuntolaina on edelleen maksettava ja vakuutukset sekä muut pakolliset laskut on hoidettava. Eläkkeen maksaminen on työeläkeyhtiön perustehtävä, ja perhe-eläkkeen kohdalla eläkehakemuksen sujuvalla

ja nopealla käsittelyllä on erityisen tärkeä merkitys.

Uuden lainsäädännön myötä leskeneläkkeestä tuli määräaikainen etuus, jota maksetaan kymmenen vuoden ajan tai kunnes nuorin lapsista täyttää 18 vuotta. Pienten lasten vanhemmille tämä on siis edelleen erittäin hyvä turva. Muutokset eivät kuitenkaan koske maksussa olevia leskeneläkkeitä, vaan niiden maksaminen jatkuu kuten ennenkin. Leskeneläkkeen määräaikaisuus koskee vuonna 1975 ja sen jälkeen syntyneitä leskiä.

Myös lapsille maksettavat perhe-eläkkeet muuttuvat. Jatkossa lapsille maksetaan eläkettä 20 ikävuoteen saakka aiemman 18 vuoden sijaan. Tältäkin osin lapsiperheiden tilanne paranee nykyisestä. Lisäksi jos edesmenneellä henkilöllä ei ollut perhe-eläkkeeseen oikeutettua leskeä, maksetaan lesken laskennallinen osuus lapsille. Muutokset koskevat myös niitä lapseneläkkeitä, jotka olivat maksussa lain tullessa

voimaan. Eläkeyhtiö tekee muutokset lasten eläkkeisiin ilman erillistä hakemusta.

Perhe-eläkkeen määrä herättää kysymyksiä ja välillä ihmettelyäkin. Miksi toinen leski saa paljon enemmän eläkettä kuin toinen? Ensinnäkin perhe-eläkkeen määrään vaikuttavat edesmenneen puolison oma maksussa ollut työeläke tai kuolinhetken mennessä karttunut työeläke. Toiseksi määrään vaikuttaa leskelle maksettava oma työeläke tai arvio tulevan työeläkkeen määrästä. Kolmanneksi määrään vaikuttaa perhe-eläkkeeseen oikeutettujen lasten lukumäärä. Pienituloisen puolison kuollessa perhe-eläkkeen määräkin on pienempi. Jos taas leskellä on huomattavasti suuremmat tulot kuin puolisoilla, perhe-eläkettä ei välttämättä jää maksettavaksi leskelle lainkaan. Perhe-eläkkeen määrää voi arvioida perhe-eläkelaskurillamme.

[Lue Outi Pekkarisen blogikirjoitus leskeneläkkeestä](#)

4.2 Eläkeasiat kannattaa selvittää hyvissä ajoin

Eläkeiän lähestyessä kannattaa tutustua myös muihin eläkevaihtoehtoihin. Osittainen varhennettu vanhuuseläke tarkoittaa, että voit nostaa eläkettä osin jo töissä olon aikana. Tämä voi tuoda työuran loppuvuosina lisätuloja, mutta pienentää lopullista eläkettä koko loppuelämän ajan. Voit itse määrittellä työnantajan kanssa, kuinka paljon teet töitä osittain varhennetun vanhuuseläkkeen rinnalla, tai teetkö töitä lainkaan.

Työuraeläke on tarkoitettu 63-vuotiaille tai sitä vanhemmille, jotka ovat tehneet pitkän työuran rasittavassa ja kuluttavassa työssä. Lisäksi työkyvyn täytyy olla heikentynyt sairauden tai vammauksen takia. Vuonna 2021 teimme 50 työuraeläkepäätyöstä. Vaikka eläkepäätyösten määrä on vähäinen, se on noussut edellisestä vuodesta 52 prosentilla.

Työeläkejärjestelmän perussääntö on, että kaikki ansiot kerryttävät työeläkettä. Tämän lisäksi vuonna 2005 tai sen jälkeen suoritettu tutkinto, osa sosiaalietuuksista ja alle kolmivuotiaan lapsen hoitovapaa kerryttävät eläkettä. Kertymisen säännöt ja esimerkiksi

ikärajat ovat muuttuneet vuosien varrella.

Työeläkkeen laskennassa käytetään palkkakerrointa, jolla varmistetaan, että eläkkeen määrä vastaa työuran ansioiden tasoa. Palkkakertoimessa palkkojen muutoksen osuus on 80 prosenttia ja hintojen muutoksen 20 prosenttia.

Työeläkeindeksillä puolestaan tarkistetaan maksussa olevat työeläkkeet. Työeläkeindeksiä laskettaessa palkkojen muutoksen osuus on 20 prosenttia ja hintojen muutoksen 80 prosenttia.

Eläke väistämättä pienentää ansiotasoa. Sinun on mahdollista varautua, mutta varautuminen kannattaa aloittaa ajoissa. Varautumista helpottaa, kun tiedät riittävän paljon etukäteen oman eläkkeesi tasosta.

Voit helpoiten tarkistaa eläkkeesi määrän kirjautumalla OmaEläke-palveluumme. Siellä käytössäsi on myös laskuri, jolla voit arvioida tulevan eläkkeesi määrää. Laskurilla voit esimerkiksi laskea, miten paljon osittaiselle vanhuuseläkkeelle jääminen pienentää pysyvästi vanhuuseläkettäsi tai työssä jatkaminen yli oman alimman vanhuuseläkeiän kasvattaa eläkkeesi määrää.

Vuoden vanhusteko

Vanhustyön keskusliitto ja Ilmarinen palkitsivat vuonna 2021 Vuoden vanhusteko -tunnustuksella Kuntopaikka HH Oy:n KotiTV:n, joka on iäkkäiden ihmisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämiseen erikoistunut tv-palvelukanava. KotiTV:n tarkoituksena on poistaa digikuilu vanhusväestöä laajasti ja tasapuolisesti tavoittavan, päivittäisen matalan kynnyksen etäohjauksen ja palveluviestinnän tieltä. KotiTV kykenee levittämään joka päivä suoraan vanhusväestön kotitelevisioihin ja palveluasumisen tv-laitteisiin esim. etäohjattuja liikuntaharjoitteita, digitaalisten palvelujen käyttöopetusta ja hyvinvointineuvontaa.

Vanhustyön keskusliitto ja Ilmarinen hakevat vuosittain ehdokkaita Vuoden vanhusteko -palkinnon saajaksi. Palkinnon suuruus on 5 000 euroa ja se myönnetään hyvälle vanhustyön teolle tai hankkeelle. Palkinto jaettiin nyt neljännen kerran. Sen avulla halutaan tukea vanhustyön menetelmien kehittämistä ja nostaa vanhustyön arvostusta.

Yksityinen ja julkinen eläkejärjestelmä pysyvät erillään

Eläkealalla valmisteltu hanke kunnallisen ja yksityisen eläkejärjestelmän yhdistämisestä keskeytyi syyskuussa 2021. Sosiaali- ja terveysministeriön asettama työryhmä ei löytänyt ratkaisua, jonka kaikki työryhmässä mukana olleet osapuolet olisivat hyväksyneet. Vaikeimmaksi asiaksi osoittautui yhdistämisen toteuttaminen kustannusneutraalisti ja erityisesti ns. neutralointierän toteutustapa ja maksuaikataulu.

Neutralointimaksulla olisi varmistettu, että yhdistäminen toteutuu kustannusneutraalisti, eikä yksityinen työeläkejärjestelmä joudu maksamaan kunnallisen puolen kalliimpia eläkevastuita, jotka johtuvat pääosin kuntatyöntekijöiden naisvaltaisuudesta ja pidemmästä elinajanodotteesta.

iAreena-seminaarissa pureuduttiin työntekoon eläkkeellä

Ilmarisen ja Vanhustyön keskusliiton järjestämä iAreena-seminääri ajankohtaisista, ikääntyvien asioihin liittyvistä teemoista järjestettiin helmikuussa 2022 kahdennentoista kerran. Teemana

oli Eläkeläisenä Euroopassa – eläkeläisten vireys ja talous 2020-luvulla.

Eläkeläiset kokevat taloudellisen tilanteensa kohtalaiseksi, ja useimmat ovat varautuneet eläkeikään myös itse. Taloudellinen tilanne huolestuttaa useampaa kuin joka kolmatta. Moni haluaa tehdä ansiotyötä eläkkeellä, ja joka kolmas on jossain muodossa sitä tehnytkin. Eläkeläisten mielestä työntekoa lisäämiseksi tulisi muuttaa asenteita, verotusta ja työn tarjontaa, selviää tuoreesta tutkimuksesta.

Ilmarisen tutkimuksessa selvitettiin eläkeläisten taloudellista tilannetta ja työntekoa eläkkeellä. Kyselyyn vastasi 1 210 eläkeläistä tammikuussa 2022.

Ilmarisen eläkkeensaajat sukupuolen ja ikäluokan mukaan vuonna 2021

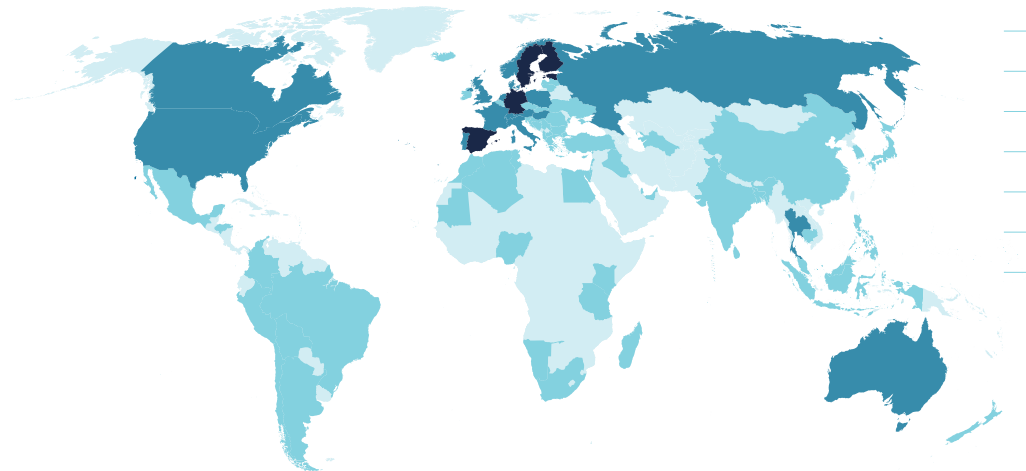
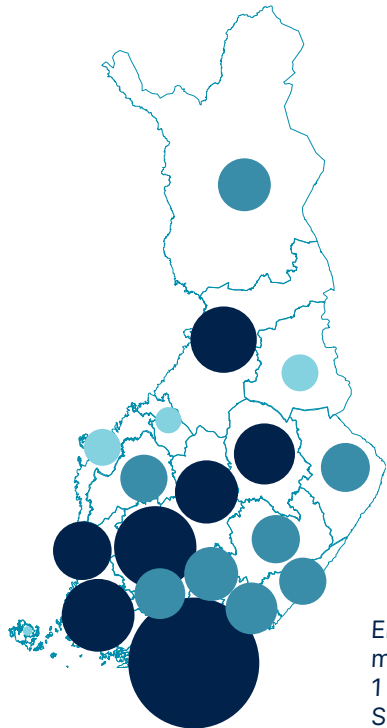
	miehiä	naisia
Yli 100 v.	0,0 %	0,1 %
90–99 v.	1,5 %	4,2 %
80–89 v.	9,6 %	14,1 %
70–79 v.	21,3 %	18,9 %
60–69 v.	14,5 %	10,2 %
50–59 v.	1,8 %	1,4 %
40–49 v.	0,6 %	0,5 %
30–39 v.	0,2 %	0,2 %
18–29 v.	0,1 %	0,1 %
alle 18 v.	0,4 %	0,3 %

Maksetut eläkkeet, milj. €

	2021	2020
Yhteensä	6 309	6 116
TyEL	5 902	5 701
YEL	407	415

Ilmarisen eläkkeensaajat Suomessa 2021

	%
Helsinki-Uusimaa	25,0 %
Pirkanmaa	9,9 %
Varsinais-Suomi	7,7 %
Pohjois-Pohjanmaa	6,4 %
Keski-Suomi	5,8 %
Pohjois-Savo	5,4 %
Satakunta	5,0 %
Päijät-Häme	4,2 %
Lappi	4,0 %
Kymenlaakso	3,8 %
Kanta-Häme	3,8 %
Pohjois-Karjala	3,5 %
Etelä-Savo	3,4 %
Etelä-Karjala	3,2 %
Etelä-Pohjanmaa	3,2 %
Kainuu	2,1 %
Pohjanmaa	2,0 %
Keski-Pohjanmaa	1,0 %
Ahvenanmaa	0,1 %
Ei tietoa	0,3 %

Karttojen lähde © Karttakeskus

Eläkkeensaajiamme asuu 86 eri maassa ja he edustavat 98 eri kansalaisuutta. Suomen jälkeen eniten meiltä eläkettä saavia asuu Ruotsissa, lähes 5 500 henkilöä. Seuraavaksi tulee Viro, jossa asuu noin 1 000 eläkeläistä ja Espanja, jossa asuu noin 800 eläkeläistä. Eläkkeensaajien yleisin kansalaisuus Suomen jälkeen on Ruotsi, noin 2 700 eläkeläistä ja Viro, noin 1 600 eläkeläistä.

A man wearing a light blue suit and a white helmet is riding a kick scooter on a paved path. The path is lined with large, leafy green trees, and the scene is brightly lit, suggesting a sunny day. In the background, other people can be seen walking on the path. A white rectangular box with blue text is overlaid on the center of the image.

Sijoitamme kestävästi

Vastuullisen sijoittamisen kohokohdat 2021

1

Julkistimme Ilmarisen ilmastotiekartan, joka kartoittaa kulkumme kohti vuoden 2035 hiilineutraalia salkkua. Tiekartta asettaa välitavoitteet, tunnistaa keinoja sekä seurantaindikaattoreita, joiden avulla kuljemme kohti vuoden 2035 tavoitetta. Tiekartat sisältävät kuvauksen Ilmarisen lähestymistavasta sekä yksityiskohtaisen kuvauksen Suomen kiinteistösijoitusten ja suorien listattujen osakkeiden ilmastotoimista.

5 Otimme käyttöön GRESB:n, jonka avulla saamme lisää vastuullisuustietoa kansainvälisistä kiinteistösijoituksista.

6

Kävimme myös aktiivista dialogia salkkumme suomalaisten pörssiyritysten kanssa yhtiökokusasioissa erityisesti palkitsemisraportoinnista. Lähestyimme yhtiöitä kirjeellä, jossa kävimme läpi odotuksiamme läpinäkyvää palkitsemisraportointia kohtaan.

2

Ilmarisesta tuli IIGCC:n jäsen. IIGCC on sijoittajien kansainvälinen järjestö, jossa jäsenet saavat alan kansainvälisen yhteistyön kautta tukea ja konkreettisia keinoja matkalla kohti vähähiilisyttä ja nettonollasalkkua.

3

Ilmarisesta tuli Paris Aligned Investment Initiative Net Zero Asset Owner -jäsen. Olemme sitoutuneet kehittämään sijoitus-salkkuamme siten että tuemme Pariisin ilmastopimuksen 1,5 asteen skenaarion saavuttamista.

4

Lähestyimme kaikkia salkkumme suomalaisia pörssiyrityksiä ilmastokirjeellä, jossa korostamme, että kaikkien ilmastotoimia tarvitaan. Kirjeessä kannustamme yrityksiä asettamaan ilmastotavoitteita, mittaamaan ja raportoimaan päästöjään sekä kehittämään toimintaansa jatkuvasti, sillä lepoon ei ilmastotoimissa ole aikaa.

7

Kehitimme aktiivisen omistajuuden prosesseja. Esimerkiksi nimitystoimikunnissa pyrimme edelleen edistämään myös vastuullisuuden huomioimista hallitustyöskentelyssä. Liityimme myös kansainväliseen sijoittajien vaikuttamisverkostoon, joka pyrkii vaikuttamaan Myanmarissa toimivien kansainvälisten yritysten ja ihmisoikeusriskien ja vaikutusten parempaan huomiointiin.

5. Sijoitamme kestävästi

Jotta saamme maksettua nykyiset ja tulevat eläkkeet, tarvitsemme eläkevarojen sijoittamisesta kertyviä tuottoja. Sijoitamme asiakkaidemme yhteiset eläkevarat tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti. Varaudumme pitkän aikavälin riskeihin sijoitusmarkkinoilla tavoittelemalla hiilineutraaliutta eläkevarojen sijoittamisessa vuoden 2035 loppuun mennessä. Uusi ilmastotiekarttamme kuvaa käytännön työkaluja ja toimia tavoitteeseen pääsemiseksi.

5.1 Erinomainen vuosi eläkevarojen sijoittamisessa

Sijoitusmarkkinoiden tuottokehitys oli vahvaa erityisesti osakemarkkinoiden voimakkaan nousun myötä.

Maailmantalouden toipuminen koronaviruksen aikaansaamasta lamasta jatkui vuonna 2021, ja talouden arvioidaan globaalisti kasvaneen 6 prosenttia. Talouksien nopean toipumisen seurauksena logistiikkaketjujen toiminta häiriintyi joiltain osin, mikä näkyi rahtihintojen nopeana nousuna ja paikoin valmistavan teollisuuden komponenttipulana. Vaikka talouskasvu oli vuoden aikana ripeää, huoli kasvun hidastumisesta lisääntyi vuoden loppupuolella.

Inflaatio kiihtyi selvästi vuonna 2021. Vaikka osa inflaatiosta liittyi talouksien avautumiseen ja

on luonteeltaan väli aikaista, huoli pitkän aikavälin inflaatiopaineiden lisääntymisestä on kasvanut, mikä asettaa paineita keskuspankeille rahapolitiikan kiristämiseksi. Euroopan ja Yhdysvaltain keskuspankkien rahapolitiikka jatkui vuoden aikana poikkeuksellisen elvyttävänä, mutta useissa maissa rahapolitiikkaa alettiin jo vuoden aikana kiristämään.

Talouksien nopeutumisen ja inflaation kiihtymisen seurauksena erityisesti Yhdysvaltain keskuspankki Fed on alkanut viestiä aiempaa selvemmin rahapolitiikan vaihteittaisesta kiristämisestä. Alkuvaiheessa rahapolitiikan kiristäminen tarkoittanee arvopaperiosto-ohjelmien asteittaista supistamista ja tämän jälkeen ohjauksen nostoa. Rahapolitiikan

syklin kääntyminen on merkittävä tapahtuma erityisesti nyt, kun korkotaso on ollut pitkään poikkeuksellisen matala.

Alhainen korkotaso ja talouskasvu ovat mahdollistaneet varallisuusarvojen laaja-alaisen nousun. Pääomamarkkinoiden perusvire oli vuoden aikana suotuista, ja erityisesti alkuvuonna osakemarkkinoiden kehitys oli vahvaa. Vuoden loppua kohti mentäessä markkinoiden nousu jatkui, vaikka inflaation odotettua nopeampi kiihtyminen, omikron-koronavirusmuunnoksen leviäminen ja odotukset talouskasvun hidastumisesta vaikuttivat markkinoihin.

Myös vastuullisuuden merkitys on kasvattanut rooliaan sijoitusmarkkinoilla. Varoja on ohjautunut yleisellä tasolla entistä enemmän

vastuullisuutta eri näkökulmista huomioiviin ESG-tuotteisiin. Kansainvälinen COP26-ilmastokonferenssi Glasgow'ssa piti esillä ilmastonmuutoksen teemoja ja muistutti niiden linkittymisestä myös muihin vastuullisuuskysymyksiin. Sijoittajia ja markkinoita ohjaa lisääntyvä ymmärrys systeemisen tason kestävyys- ja ilmatoriskeitä. Vastuullisuuden aiempaa suurempaa roolia kuvaa myös se, että se on noussut myös keskuspankkien agendalle. Vastuullinen sijoittaminen onkin valtavirtaistanut. Suurin osa kansainvälisistä isoista sijoittajista huomioi vastuullisuuden ainakin jollain tavoin. Huomioimiseen on myös tarjolla entistä enemmän tietoa ja analytiikkaa, jota myös käytämme runsaasti.

Ilmarisen sijoitusten kokonaistuotto ja vakavaraisuusaste (KPI 5)

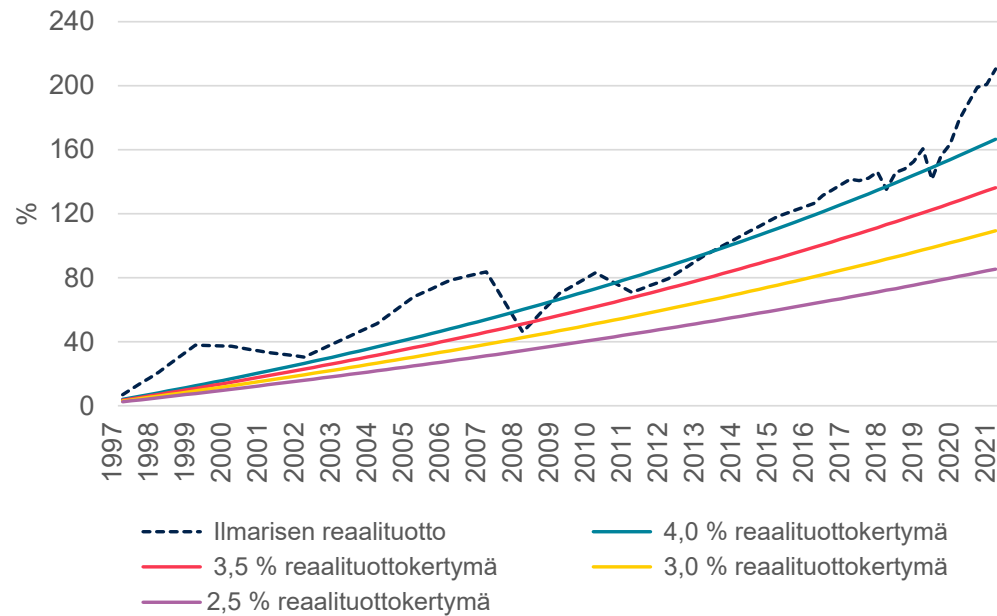
	2021	2020
Eläkevarat, milj. €	61 656	54 014
Sijoitukset käyvin arvoin, milj. €	60 773	53 284
Sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvoin, milj. €	8 086	3 529
Sijoitustoiminnan nettotuotto sitoutuneelle pääomalle, %	15,3	7,1
Vakavaraisuusaste eli eläkevarojen ja vastuuvelan suhde, %	136,7	130,2
Vakavaraisuuspääoma, milj. €	16 539	12 542

Eläkevarojen hoitamisessa aikajänne on aina yksittäistä vuotta pidempi. Meidän on pidettävä riskitasomme sellaisena, että pystymme aina täyttämään vaatimuksen tuottavuudesta ja turvaavuudesta. Tässä tavoitteessa onnistumista voi tarkastella esimerkiksi vakavaraisuuden ja pitkän aikavälin sijoitustuottojen avulla.

Vakavaraisuutta koskevaan sääntelyyn kohdistuvat kehitystarpeet nousivat jälleen esiin, kun Eläketurvakeskus julkaisi Torben M. Andersenin kansainvälisen arvion Suomen eläkejärjestelmästä. Yhtenä vastauksena rahoitushaasteeseen on työeläkealalla etsitty mahdollisuuksia sijoitustuottojen parantamiseen. Sijoitustuottojen merkitys eläkkeiden rahoituksessa kasvaa tulevaisuudessa entisestään, kun työikäinen väestö vähenee.

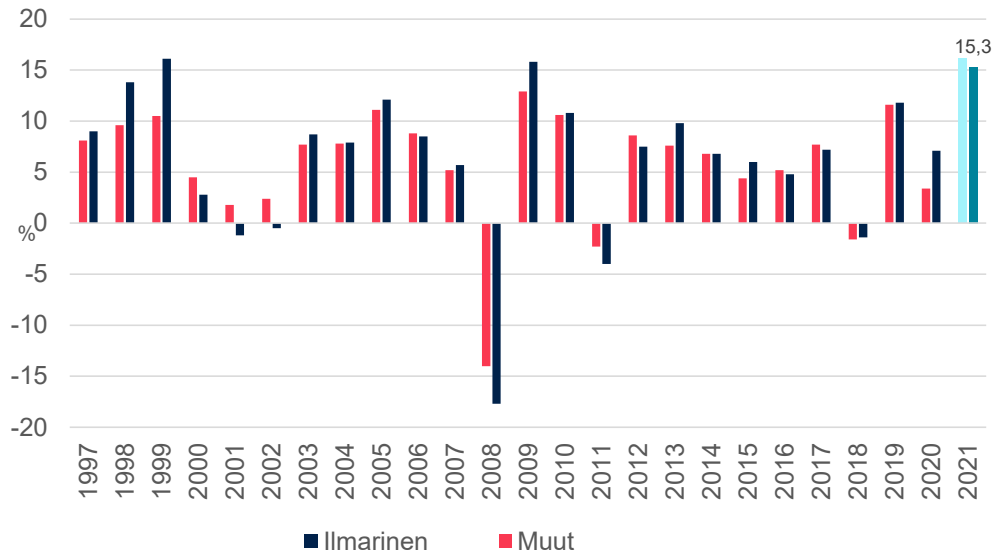
STM on esittämässä eläkkeiden rahastoinnin joustavoittamista siten, että huonojen sijoitustuottojen oloissa eläkelaitosten tuottovaatimus olisi nykyistä pienempi ja hyvien tuottojen oloissa vastaavasti nykyistä suurempi. Toimialan työryhmissä jatketaan selvitystyötä eläkelaitosten riskinkantokyvyn vahvistamiseksi vastuuvakaan ja vakavaraisuusvaateisiin liittyviä säännöksiä kehittämällä.

Sijoitusten reaalityttö

Pitkän aikavälin tuotto on luku, jota Eläketurvakeskus käyttää ennustaessaan tulevia eläkemaksujen muutoksia. ETK on laskelmissaan arvioinut, että eläkevaroilte saadaan keskimäärin 2,5 prosentin reaalityttö vuoteen 2028 asti. Tämän jälkeen reaalityttö kohoaisi oletuksen mukaan 3,5 prosenttiin.

Sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoin

Muiden yhtiöiden vertailutiedot ovat osittain tilintarkastamattomia.

Keskimääräinen nimellistuotto (1997-) 6,2%
 Keskimääräinen reaalityttö (1997-) 4,6 %

5.2 Suomalainen omistaminen on tärkeää, samoin kansainvälinen hajautus

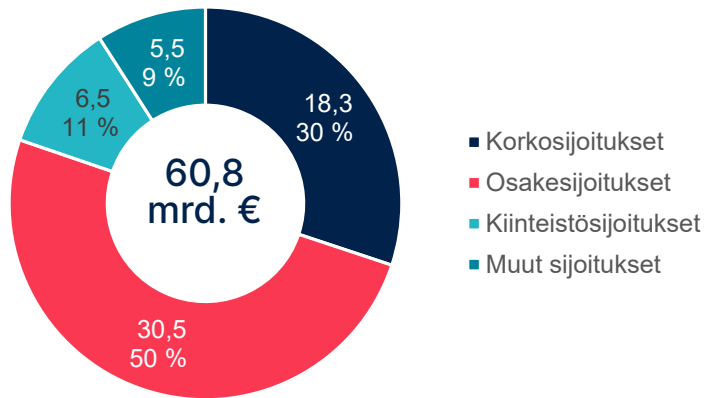
Yksittäisenä sijoittajana olemme keskeisessä asemassa suomalaisil-

la sijoitus- ja rahoitusmarkkinoilla. Suomalaisyrittysten menestys vaikuttaa Ilmarisen hoidossa olevien eläkevarojen tuottoihin esimerkiksi pörssiosakkeiden

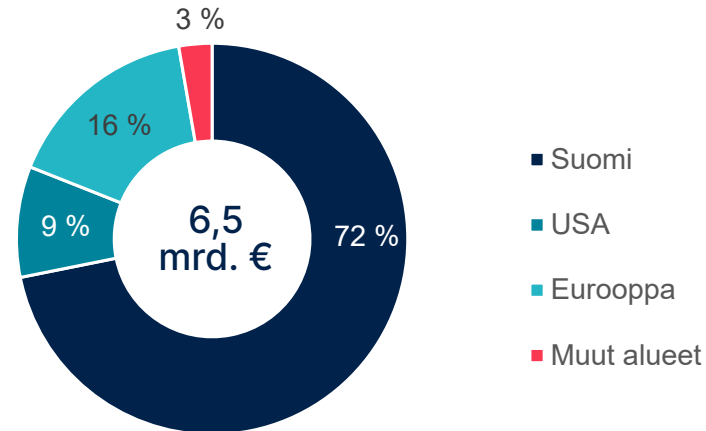
arvonkehityksen muodossa. Noin neljännes hoitamistamme eläkevaroista on sijoitettu Suomeen. Lisäksi olemme merkittävä rakennuttaja Suomessa. Ra-

kennutamme uusia toimitiloja ja asuinrakennuksia sekä kehitämme olemassa olevia kiinteistöjämme vastamaan asiakkaiden tarpeita.

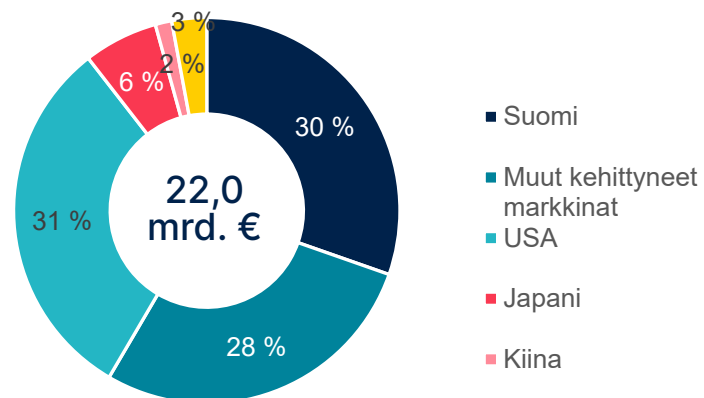
Sijoitusomaisuuden markkina-arvo omaisuuslajeittain

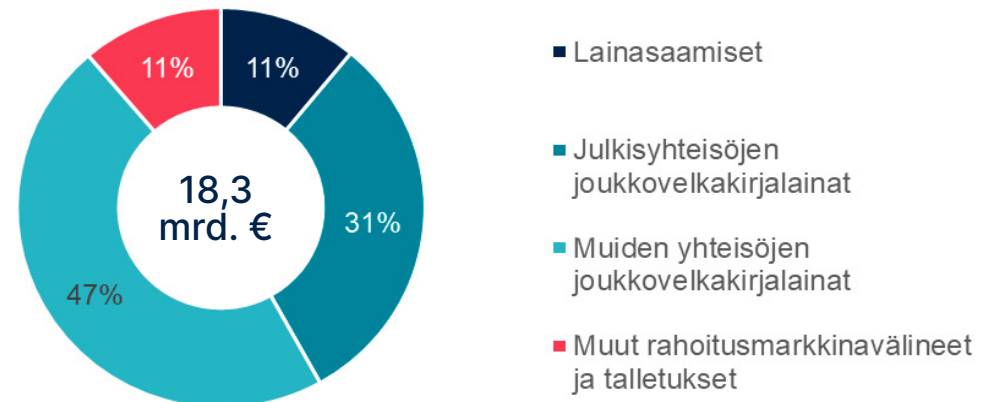
Kiinteistösijoitukset alueittain

Noteeratut osakkeet alueittain

Korkosijoitukset sijoituslajeittain

5.3 Sijoitustuotto vaatii riskinottoa – riskejä täytyy hallita

Viime kädessä kaikkia sijoituspäätöksiämme ohjaa lakiin kirjattu vaatimus, jonka mukaan eläkevarat on sijoitettava tuottavasti ja turvaavasti. Tämä on mahdollista vain, jos varaudumme riittävän hyvin sijoittamisen riskeihin ja osaamme ottaa huomioon kaikki sijoituskohteiden arvonkehitykseen liittyvät näkökulmat.

Hallituksemme hyväksyy vuosittain sijoitustoimintaa ohjaavan sijoitussuunnitelman ja seuraa sen toteutumista. Suunnitelmassa määrittelemme tavoitteet riskinotolle ja sijoitusallokaatiolle eli sijoitusten jakamiselle eri omaisuusluokkiin. Näkemyksemme mukaan strategisen allokation valinta on keskeisin tekijä, joka määrittää riskiä ja tuottoa. Hajautamme sijoitusten riskejä tuoton optimoimiseksi. Kaikkia riskejä ei voi koskaan täysin ennakoida.

Hallitus päättää myös sijoitusvaltuuksista, joiden puitteissa Ilmarisen sijoitusorganisaatio hoitaa operatiivista sijoitustoimintaa.

Olennainen osa sijoittamisen riskienhallintaa on tunnistaa globaalit ja paikalliset kehitysku-

lut, jotka muokkaavat yritysten toimintaedellytyksiä ja vaikuttavat niiden mahdollisuuksiin ja kykyyn tuottaa taloudellista lisäarvoa omistajilleen. Siksi otamme huomioon kaikkia sijoituspäätöksiä tehdessämme ympäristöön, ihmisoikeuksiin sekä hyvään hallintotapaan liittyvät tekijät.

Vastuullisen sijoittamisen näkökulmia kutsutaan sijoittajien keskuudessa usein englanninkielisten termien environment, social ja governance mukaan lyhenteellä ESG.

Näkemyksemme vastuullisesta sijoittamisesta on kuvattu vastuullisen sijoittamisen periaatteissamme. Niiden painoarvoa toiminnassamme kuvaa se, että Ilmarisen hallitus päättää niiden hyväksymisestä. Periaatteet koskevat kaikkia Ilmarisen omaisuuslajeja listatuista pörssisijoituksista listaamattomiin yhtiöihin, yrityslainoihin ja kiinteistöihin. Jokaisessa omaisuusluokassa otetaan huomioon sen erityispiirteet ja vaatimukset. Viimeisin vastuullisen sijoittamisen periaatteiden päivitys tehtiin vuoden 2021 lopussa, jolloin mukaan lisättiin muun muassa Ilmarisen ilmastotiekartta. Toimintaamme ohjaavat lisäksi vastuullisen sijoittamisen käytän-

Eläkevarojen sijoittamisessa kaikki lähtee siitä, että meidän on pystyttävä turvaamaan ansaitujen eläkkeiden maksaminen nyt ja tulevaisuudessa. Lainsäädännössä meidän tehtäväksemme on määritelty sijoittaminen tuottavasti ja

turvaavasti. Näemme, että tämä toteutuu parhaiten silloin, kun otamme vastuullisuuden eri näkökulmat huomioon jokaisessa sijoituspäätöksessämme.

Eläkevastuut ovat vuosikymmenien mittaisia. Voimme siis melko hyvin ennustaa vuosien ja vuosikymmenien päähän, millaista kassavirtaa eläkkeiden maksaminen vaatii. Tämä mahdollistaa pitkäjänteisen sijoitustoiminnan.

Kuluneet sijoitusvuodet nousuineen ja laskuineen ovat osoittaneet, että myös riskinoton sääntelyn pitäisi ohjata nykyistä vahvemmin pitkäjänteiseen ajatteluun. Eläkevarojen sijoittamista ohjataan vakavaraisuussäännöksillä. Nykyisessä sijoitusympäristössä on riskinä, että eläkeyhtiöt joutuvat vakavaraisuusrajojen takia sijoittamaan liian myötäsykliisesti silloin, kun vastasyklisellä riskinotolla pitäisi hakea isompia tuottoja. Käytännössä tämä tarkoittaa, että esimerkiksi osakemarkkinoiden laskeutessa voitaisiin ostaa sen sijaan, että jouduttaisiin myymään osakkeita laskevilla hinnoilla pakon edessä.

Nykyisen markkinakehityksen puitteissa olemme pyrkineet minimoimaan sijoituksemme valtionlainoihin. Niitä on pidetty lähinnä sen verran, kuin niitä likviditeettisyistä tai muiden sijoitusinstrumenttien vakuuksiksi tarvitaan. Vastaavasti olemme kasvattaneet listattujen osakkeiden määrää mahdollisimman paljon.

MIKKO MURSULA,
varatoimitusjohtaja, sijoitukset

nön ohjeet, jotka hyväksyy vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä. Vuoden 2021 alussa vastuullisen sijoittamisen käytännön ohjeisiin lisättiin veroasioita koskevat käytännöt. (GRI 102-16)

Sijoitustoimintaamme ohjaa kansainvälisten normien noudattaminen, aktiivinen omistajuus ja vastuullisuuden integrointi salkunhoitoon.

5.4 Ilmastotiekartta ohjaa kohti hiilineutraaliutta

Lokakuussa julkaisemamme ilmastotiekartta viitoittaa toimet ja välitavoitteet kohti hiilineutraaleja eläkevaroja vuonna 2035. Sijoitamme eläkevarat tuottavasti, turvaavasti ja vastuullisesti. Ilmastomuutos on keskeinen sijoituskohteisiin globaalisti vaikuttava tekijä vastuullisuuden näkökulmasta.

Ilmastotiekartassa on koko salkkua koskevia tavoitteita sekä tarkemmin erityisesti suuria listattuja osakesijoituksia ja suomalaisia kiinteistöjä koskevia tavoitteita ja keinoja. Yksityiskoh- taisten tiekarttojen laatiminen on aloitettu näistä omaisuusluokista, sillä ne muodostavat merkittävän osuuden sijoitussalkusta. Näistä omaisuusluokista on myös saata-

villa riittävästi dataa tiekarttojen laatimiseksi. Lisäämme uusia omaisuusluokkia mukaan tulevina vuosina.

Toteutus etenee prosessina, jossa tavoitteita päivitetään jatkuvasti uuden tiedon karttuessa. Data on perusta sille, että voimme asettaa tavoitteita ja mallintaa niiden vaikutuksia sijoitustoimintaan. Työ rakentuu aiempien toimien päälle: ensimmäinen ilmastotiekartta kattoi ajanjakson 2016–2020.

Yhteistyö on keskeistä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi

Edistämme yhteistyötä sijoittajien ja muiden sidosryhmien välillä. Poliittisten päätösten on tuettava ilmastotyötä ja sen tavoitteiden asettamista. Olemme mukana monissa sijoittajien yhteistyöelimi- sissä ja aloitteissa edistämässä ilmastomuutoksen huomioimista sijoitustoiminnassa.

Pyrimme vähähiilisempään salkkuun sijoituspäätöksillä, esimerkiksi ilmaston näkökulmasta korkeariskisten toimialojen lisätarkastelulla ja kivihiiileen liittyvillä poissulkemisilla. Korkean hiiliriskin yrityksiltä edellytämme riittäviä päästövähennyksistä- tavoitteita ja tuloksia jo tehdyistä

päästövähennyksistä. Laskimme sijoituskohteiden korkean hiiliriskin tarkastelurajaa nykyisestä 30 prosentista 20 prosenttiin vuonna 2021 ja laskemme sitä asteittain 10 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä. Emme sijoita yhtiöihin, jotka suunnittelevat uusia investointeja kivihiihellä tuotettavaan energiaan (2021) tai jotka louhivat kivihiieltä energiakäyttöön (2021). Jatkossa suljemme pois myös yritykset, jotka harjoittavat arktista öljynporausta tai öljyhiekkaan liittyvää liiketoimintaa (2023). Vuoden 2030 jälkeen emme sijoita yhtiöihin, jotka tuottavat energiaa kivihiihellä. Kehitämme toimintaamme jatkuvasti ja siksi toimemme voivat myös nopeutua tai tiukentua. Esimerkiksi vuonna 2021 päätimme kiristää korkean hiiliriskin tarkastelun raja-arvoja aiempaa suunniteltua tiukemmiksi vuosina 2021–25.

Suorien osakesijoitusten osalta tavoitteemme on, että hiilijalan- jälki laskee vuoden 2020 tasosta 30 prosenttia vuoteen 2025 ja 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Pyrimme myös kasvattamaan sijoituksia ilmastoratkaisuihin siten, että ne kasvavat vähintään puolitoistakertaisiksi vuoteen 2020 verrattuna. Tavoitteemme on, että salkku on linjas-

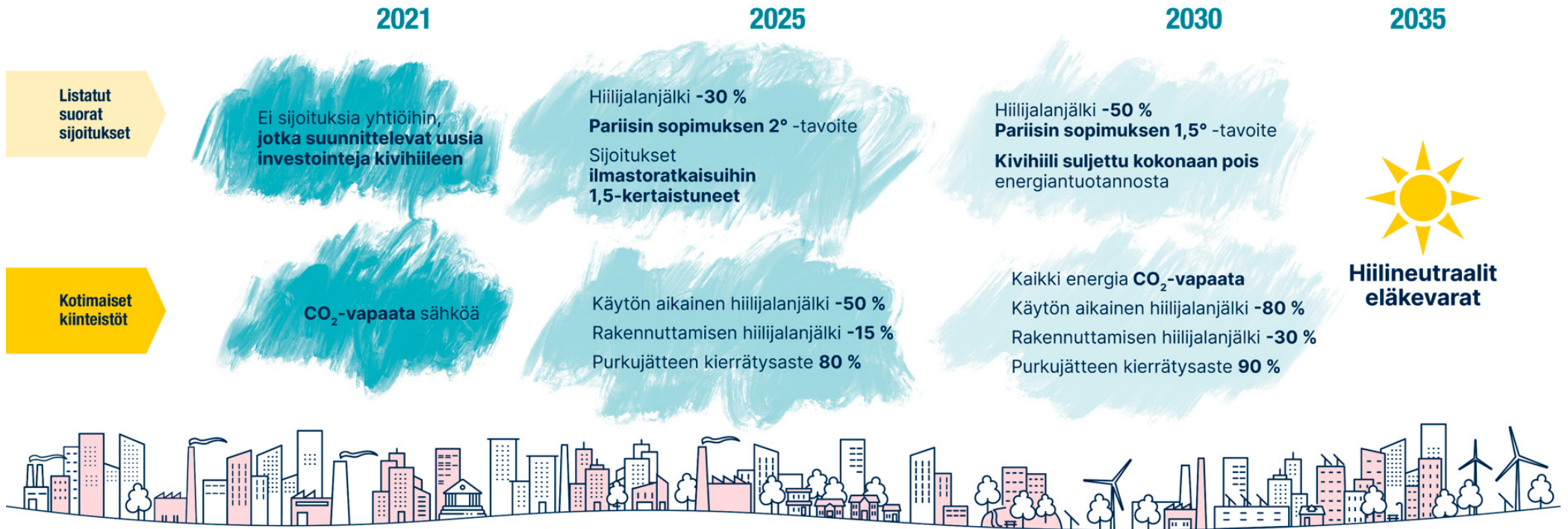
sa kahden asteen lämpenemisskenaarion kanssa vuonna 2025 ja 1,5 asteen skenaarion kanssa vuonna 2030. Vuoden 2020 vertailuarvo on kunnianhimoinen, sillä olemme tehneet salkun jalan- jälkeä alentavia toimia jo aiemmin ja myös vertailuindeksiimme lisättiin vuonna 2020 uusia ilmas- toon liittyviä pois sulkemisia, jotka vähensivät indeksin jalanjälkeä merkittävästi.

Odotamme sijoituskohteittemme asettavan ilmastotavoitteita, mittaavan ja raportoivan päästöstään, mahdollisuuksien mukaan Science Based Targets-kehityksen mukaisesti, ja raportoivan edistymisestään.

Kiinteistöjen osalta tiekartta kattaa kiinteistöjen koko elinkaa- ren kaavoituksesta purkamiseen. Tavoitteenamme ovat energia- tehokkaat, uusiutuvaa energiaa käyttävät ja yli oman tarpeensa tuottavat, terveet ja turvalliset rakennukset. Vuonna 2021 käytämme vain CO₂-vapaata sähköä. Vuoteen 2030 mennessä myös käyttämämme kaukolämpö on CO₂-vapaata. Parannamme energiätehokkuutta ja lisäämme uusiutuvan energian tuotantoa kohteissa, joihin se soveltuu.

Kiinteistöjen osalta käytön aikainen tavoitteemme on, että

Sijoitamme kestävään tulevaisuuteen – hiilineutraalit eläkevarat 2035

ILMASTOTIEKARTTA 2021–2035				
<p>PRI-periaatteisiin sitoutuminen 2006</p> <p>Ilmastotiekartta 2016–2020</p> <ul style="list-style-type: none"> Sijoitukset kestäväan kehitykseen kaksinkertaistuivat Kiinteistöjen hiilijalanjälki -14 % <p>TCFD-raportointi 2019</p>	<p>IIGCC:n Paris Aligned Investment Net Zero Asset Owner -sitoumus</p> <p>Ilmastotiekartta kahdelle omaisuuslajille</p>	<p>Vähähiilisen siirtymän tukeminen vahvistamalla vaikuttamista, omistaja-ohjausta ja yhteistyötä</p> <p>Ilmasto-osaamisen vahvistaminen ja ilmastotavoitteet osaksi palkitsemista</p>	<p>Ilmatoriskit osaksi pitkän aikavälin tuottoennusteita ja vakavaraisuus-arvioita</p>	<p>Tiekarttojen jatkuva kehittäminen ja laajentaminen muihin omaisuusluokkiin</p>

hiilijalanjälki laskee 30 prosenttia vuoteen 2025 mennessä ja 80 prosenttia vuoteen 2030 men-

nessä. Vuoteen 2025 rakennuttamisen aikainen hiilijalanjälki pienenee 15 prosenttia ja vuon-

na 2030 30 prosenttia vuosien 2018–2020 keskiarvosta. Purkujätteen kierrätysastetta noste-

taan vuoteen 2025 mennessä 80 prosenttiin ja 2030 mennessä 90 prosenttiin.

5.5 Huomioimme ilmastonmuutoksen synnyttämät riskit sijoitustoiminnalle – TCFD-raportointi

TCFD ohjaa raportoimaan ilmastonmuutoksen vaikutuksista liiketoimintaan

TCFD eli Task Force on Climate-Related Financial Disclosures on kansainvälinen raportointivii-tekehys, joka auttaa ottamaan ilmastoriskien taloudellisen raportoinnin osaksi yritysten raportointia. Tässä osiossa tarkastelemme omaa toimintaamme sen suhteen, miten ilmastonmuutos vaikuttaa toimintaamme. Teemoja on kolme: hallinto (governance), strategia (strategy) ja riskien hallinta (risks). Lisäksi kerromme erikseen toiminnan mittareista ja tavoitteista.

Ilmarisen sijoituksiin kohdistuvien, ilmastomuutoksesta seuraavia fyysisiä riskejä koskevaa ilmastoraportointia käytettiin yhtenä esimerkkinä ilmastoraportoinnista kansainvälisen Task Force for Climate Related Financial Disclosure (TCFD) raportointikehikon vuoden 2021 lokakuussa ilmestyneessä päivitetystä ohjeistuksessa ([bbhub.io](https://www.bbhub.io)).

Hallinto (G)

a) Hallituksen valvonta ilmastoon liittyvissä riskeissä ja mahdollisuuksissa

Hallituksemme hyväksyy vastuullisen sijoittamisen periaatteet, joissa käsitellään myös ympäristöperiaatteita ja niihin kuuluvia ilmastoperiaatteita. Ilmastoperiaatteissa olemme tunnistaneeet ylätasoa riskejä ja mahdollisuuksia, joita ilmastonmuutokseen liittyy. Ilmarisen hallitus on hyväksynyt hiilineutraalisuustavoitteen vuoden 2035 loppuun mennessä. Esittelemme hallitukselle ilmastotyön tuloksia vähintään kerran vuodessa osana raportointia ja periaatteiden hyväksyntää.

b) Toimivan johdon rooli ilmastoon liittyvien riskien ja mahdollisuuksien arvioinnissa ja hallinnassa

Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmän vastuulla on varmistaa, että periaatteet toteutuvat käytännön työssämme. Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä ohjeistaa ja määrittelee, miten riskit ja mahdollisuudet integroidaan osaksi sijoituspäätösten tekoa. Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä asettaa välitavoitteet osana hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamista. Vuonna 2021 hyväksytty ilmastotiekartta määrittää välitavoitteet tässä vaiheessa kahdelle omaisuusluokalle. Tavoitteita pyritään myös integroidaan Ilmarisen toimintaan esimerkiksi palkitsemisjärjestelmien kautta. Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja, sijoitusjohtaja sekä henkilöitä Ilmarisen johtoryhmästä, sijoituslinjalta, lakitoiminnosta ja viestinnästä.

Strategia (S)

a) Ilmaston liittyvien riskien ja mahdollisuuksien tunnistaminen eri aikaperspektiiveillä

Merkittävimmät ja vaikutuksiltaan suurimmat ilmastoriskit ja mahdollisuudet liittyvät sijoitusvaralli-

suuteemme. Oman toimintamme osalta vaikutukset ovat suhteessa vähäisempiä. Epäsuoria riskejä syntyy lähinnä asiakkaidemme liiketoiminnan kautta. Nostamme ilmastoon liittyviä teemoja esille osana normaalia salkunhoitoa yritysjohdon tapaamisissa ja vaikuttamisprosessien yhteydessä. Olemme kuvanneet ilmastoon liittyvien riskien ja mahdollisuuksien tunnistamista tarkemmin vuoden 2021 lokakuussa ilmestyneessä ilmastotiekartassamme. Löydät siitä lisätietoa edellisestä luvusta ja salkkua koskevan ilmastoraportoinnin, esimerkiksi transitoriksin ja fyysisen riskin osalta tästä luvusta.

b) Ilmaston liittyvien riskien ja mahdollisuuksien vaikutukset liiketoimintaan, strategiaan ja taloudelliseen suunnitteluun

Hallituksemme käsittelee ilmastoasioita periaatetasolla ja hyväksyy vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin kuuluvat pitkän aikavälin ilmastotavoitteet. Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä käsittelee ja tunnistaa ilmastoriskejä ja -mahdollisuuksia sekä päättää ilmastotavoitteen välitavoitteista ja toimenpiteistä osana vastuullisen sijoittamisen kokonaisuutta. Ilmastovaikutusten merkittävyys

riippuu esimerkiksi kohdeyhtiöiden toimialoista ja maantieteellisestä sijainnista. Osana hiilineutraaliustavoitetta emme sijoita yrityksiin, joiden liiketoimintaan liittyvä hiili-intensiteetti eli riippuvuus fossiilisista polttoaineista on merkittävä eikä yhtiöllä ole riittäviä päästövähennystavoitteita. Suosimme sijoituskohteita, jotka ovat vähäpäästöisempiä suhteessa vertailuryhmäänsä ja joilla on hyvät mahdollisuudet lisätä kilpailuetua uusien liiketoimintamahdollisuuksien avulla vähähiilisessä taloudessa. Lisäksi kannustamme sijoituskohteitamme asettamaan tieteeseen perustuvia päästövähennystavoitteita (Science Based Targets) ja viemään Pariisin ilmastopimuksen tavoitteet strategiaan. Käymme jatkuvaa keskustelua myös indeksitarjoajien ja datatarjoajien kanssa, jotta saatavilla olevat ratkaisut parhaiten tukevat meitä ilmastotavoitteidemme saavuttamisessa.

Käytännön välitavoitteet hiilineutraaliuden toteutumiseksi on määritelty vuosille 2021–2035 kahden omaisuusluokan osalta. Jatkuva oppiminen on keskeistä, sillä ilmastoon liittyvät lähestymistavat kehittyvät tällä hetkellä nopeasti. Siksi tarkastelemme

välitavoitteita jatkuvasti kokemuksemme ja uuden tiedon valossa. Vuonna 2022 kehitämme ilmastotiekarttaamme edelleen kattamaan lisäisiä omaisuusluokkia ja instrumentteja.

c) Ilmastostrategian kestävyys skenaariot huomioiden

Laskentatapoja täytyy kehittää edelleen ennen kuin skenaarioita voidaan käyttää olennaisena osana salkunhoitoa. Tällä hetkellä skenaarioanalyysit antavat käyttökelpoista informaatiota erityisesti sijoituskohteiden edustajien tapauksissa ja vaikuttamisprosesseja varten sekä salkkutasoisen kehitysuuntien indikaatiivisessa tarkastelussa. Ne myös auttavat tunnistamaan sijoituskohteiden joukosta tapauksia, joista tarvitsemme lisäselvityksiä. Olemme ottaneet käyttöön uutta tietoa ja analytiikkaa, ja tässä raportissa raportoidaan muun muassa listattujen yritysten osake- ja joukkovelkakirjasalkkuihin liittyvä transitoriski ja fyysinen riski sekä linjautuneisuus Pariisin sopimuksen mukaisen kahden asteen skenaarion kanssa. Tieto ja laskenta kehittyvät jatkuvasti, ja näkemyksemme mukaan tietoa tulee tässä vaiheessa pitää suuntaa antavina.

Riskienhallinta (R)

a) Yhtiön prosessit ilmatoriskien tunnistamisessa, arvioinnissa ja hallinnassa

Käytämme ilmatoriskeihin liittyvää yhtiötason tietoa useista eri lähteistä ja olemme yhdistäneet sen sisäiseen analyysiin ja vieneet ilmatoriskejä koskevan tiedon osaksi salkunhoitajien käytössä olevia datapankkeja ja työkaluja. Teemme myös salkkukohtaista analyysia ilmatoriskeistä. Arvopaperisalkunhoitajilla on käytössään erilaisia datapankkeja ja analyysielementtejä, joissa otetaan huomioon ilmatoriskien lisäksi myös muita vastuulliselle sijoittamiselle merkittäviä teemoja. Esimerkiksi kiinteistösijoituksissa olemme jo pitkään käyttäneet elinkaarimallia osana projektien kannattavuuden laskentaa. Kaikille uusille rakennushankkeille haetaan LEED-ympäristösertifikaatti. Vaatimustasona on vähintään Gold-taso. Kansainvälisissä kiinteistösijoituksissa käytetään GRESB:iä, jonka kautta saadaan myös kiinteistöisjoituksiin liittyvää ilmastotietoa.

Kestävän rahoituksen sääntely koskee myös ilmastoaiheita. Sijoituslinja tekee yhteistyötä muun muassa lakitoiminnon kans-

sa aiheeseen liittyvää sääntelyä koskevan seurannan ja toimeenpanon osalta.

b) Yhtiön prosessit ilmatoriskien integroinnista osana laajempaa sijoitusriskien hallintaa

Tässä vaiheessa keskitymme ilmatoriskien tunnistamiseen ja arviointiin sekä yhtiö- että salkkutasolla. Tarkastelemme tällä hetkellä sitä, miten ilmatoriskit integroidaan osaksi koko organisaation riskien hallintaa. Tämä edellyttää myös ilmastoon liittyvän tiedon ja analytiikan saatuuden lisääntymistä useammille omaisuusluokille. Tavoitteemme on tulevaisuudessa hyödyntää skenaariomallinnusta, jonka kautta arvioidaan esimerkiksi salkun tuottoihin ja vakavaraisuusasteeseen kohdistuvia ilmastoon liittyviä riskejä eri aikajäniteillä.

Mittaaminen ja tavoitteet (M)

a) Käytettävät laskentatavat ilmatoriskien ja -mahdollisuuksien arvioinnissa

Käytämme ulkopuolista palveluntarjoajaa ilmatoriskien ja -mahdollisuuksien analysoimiseen sekä yhtiö- että salkkutasolla. Tähän kuuluu sekä taaksepäin

katsovaa analyysia, kuten hiilijalanjälki, että eteenpäin katsovaa analyysia, esimerkiksi kahden asteen skenaariomallinnus sekä transitoriskien ja fyysisten riskien arviointi. Vuoden 2021 luvut ovat edellisen vuoden tapaan S&P Trucost -yhtiön laskelmia. Laskennassa on käytetty toimialakohtaisia keskiarvoja, mikäli saatavilla ei ole julkista, varmennettua tietoa päästöistä. Lisäksi käytämme eri palveluntarjoajien tuottamaa dataa ilmatoriskien ja -mahdollisuuksien arvioinnissa. Eri palveluntarjoajien metodologioissa on eroja, joten teemme salkuistamme skenaarioanalyysia tarvittaessa myös muilla saatavilla olevilla työkaluilla käytettävissämme olevan tiedon vertailemiseksi.

b) Scope 1 ja 2, mahdollisuuksien mukaan myös Scope 3 -tasot

Julkaisemme sekä suorien että epäsuorien listattujen osakesijoitustemme ja yritysten joukkovelkakirjasijoitustemme hiilijalanjäljen (Scope 1 ja 2 sekä erikseen Scope 1 + 2 + 3, jossa Scope 3 toimitusketjun osalta), sekä valtiolainojemme hiilijalanjäljen. Lisäksi raportoimme laajasti esimerkiksi kiinteistösijoitustemme

ilmastovaikutuksista. On huomioitava, että erot eri laskentavoissa ovat edelleen suuret, ja laskentaan tulee mukaan samoja päästölähteitä useampaan kertaan, joten suhtaudumme varuksella lukuihin ja niistä tehtäviin päätelmiin.

c) Ilmatoriskien ja -mahdollisuuksien hallintaan liittyvien tavoitteiden asettaminen ja seuranta

Pitkän aikavälin tavoitteemme on sijoittaa eläkevarat hiilineutraalisti vuoden 2035 loppuun mennessä. Osana ilmastotiekarttaamme olemme julkaisseet välitavoitteet

kahdelle pääomalajille. Osana yritysraportointia seuraamme vuosittain tavoitteiden toteutumista. Tavoitteita tarkastellaan kokemusten ja uuden tiedon valossa säännöllisesti. Vuonna 2022 jatkotyöstämme ja laajennamme ilmastotiekarttaamme.

Sijoitustoiminnan jalanjälki (KPI 6)

	2021	2020
Korkean hiiliriskin taso korkeintaan 30 % sijoituskohteiden toiminnasta. Tavoite 10 prosenttia vuoteen 2025 mennessä.	20 %	30 %
Energiansäästötoimenpiteiden laskennallinen vaikutus (TETS ja VAETS), kiinteistöt, MWh/v	1 616	2 080

TETS ja VAETS viittaavat Työ- ja elinkeinoministeriön energiatehokkuussopimukseen, joihin olemme sitoutuneet. Vuoden 2021 lopussa tavoitteena oli 7 prosentin säästö vuoden 2015 kulutuksesta ja vuoden 2025 lopussa 10,5 prosenttia vuoden 2015 kulutuksesta. Koska toimenpiteitä vanhenee vuosittain, työtä täytyy edelleen jatkaa kunnianhimoisesti ja määrätietoisesti, jotta vuoden 2025 tavoite saavutetaan.

Yritykset, jotka ovat raportoineet kasvihuonekaasupäästöistä

	2021	2020
Sijoitusten osuus, joista kasvihuonepäästöraportointia, listatut osakesijoitukset	86 %	84 %
- näistä laajaa raportointia, listatut osakesijoitukset	99 %	99 %
Sijoitusten osuus, joista kasvihuonepäästöraportointia, yrityslainasijoitukset	67 %	66 %
- näistä laajaa raportointia, yrityslainasijoitukset	99 %	99 %

5.6 Sijoitettujen eläkevarojen hiilijalanjälki

Käytämme kansainvälisten suorien listattujen osakesijoitusten vertailuindekseinä perusindeksin sijaan vastuullisuuden huomioivia indeksejä, joihin sisältyvät toimialojen ja maantieteellisten alueiden vastuullisimmiksi luokitellut yritykset. Näiden indeksien painotettu hiilijalanjälki on merkittävästi alempi kuin ns. yleisindeksien.

Suoran listatun osakesalkun painotettu hiilijalanjälki (WACI) laski edellisvuoteen verrattuna ja on hyvin lähellä vertailuindeksin painotettua hiilijalanjälkeä. Hiilijalanjälki suhteessa sijoitettuihin euroihin oli vertailuindeksiä alempi ja laski hieman edellisvuodesta. Suoran osakesalkun absoluuttiset päästöt kasvoivat, Scope 1:n ja 2:n osalta kuitenkin suhteessa vähemmän kuin salkun koko verrattuna edellisvuoteen. Eli salkun

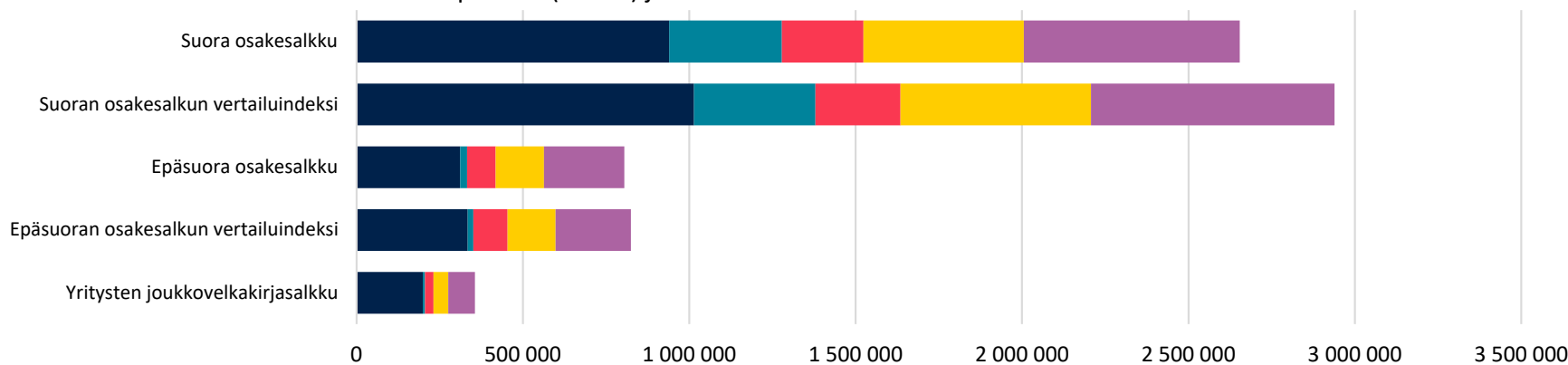
tehokkuus hiilijalanjäljen kannalta parani. Suoran listatun osakesalkun jalanjäljestä suhteellisesti suurin osuus tuli materiaalisektorilta sekä sähkön tuotannosta.

Tänä vuonna raportoimme ensimmäistä kertaa epäsuorien listattujen osakesijoitusten painotetun hiilijalanjäljen, joka oli vertailuindeksiä matalampi. Suurin paino epäsuorasta osakesalkusta on ESG ETF -sijoituksissa.

Suoran yritysten joukkovelka-

kirjasalkun painotettu hiilijalanjälki (WACI) oli hyvin lähellä edellisvuoden tasoa. Hiilijalanjälki suhteessa sijoitettuun miljoonaan oli edellisvuotta alhaisempi. Suoran yritysten joukkovelkakirjasalkun absoluuttiset päästöt vähenivät verrattuna edellisvuoteen merkittävästi. Tämä selittyy kuitenkin pitkälti metodologiamuutoksella. Vuonna 2020 yhden sijoituskohteen omistusosuus oli laskentatavasta johtuen merkittävästi

Kokonaispäästöt (tCO₂e) jaettuna tasoihin

	Yritysten joukkovelkakirjasalkku	Epäsuoran osakesalkun vertailuindeksi	Epäsuora osakesalkku	Suoran osakesalkun vertailuindeksi	Suora osakesalkku
■ Suora CO ₂ e (Taso/Scope 1)	199 635	334 014	311 853	1 014 192	939 724
■ Suora CO ₂ e (Muut)	6 759	17 501	20 199	364 940	338 379
■ Ostettu sähkö CO ₂ e (Taso/Scope 2)	24 886	102 704	86 196	255 101	245 560
■ Muu ensimmäisen tason toimitusketju CO ₂ e (Taso/Scope 3)	44 069	144 174	144 965	573 074	481 665
■ Muu toimitusketju CO ₂ e (Taso/Scope 3)	80 346	226 252	241 487	731 801	648 956

Ilmarisen sijoitusten kasvihuonepäästöt (GRI 305-4)

	2021	2020
Suora listattu osakesalkku		
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € liikevaihtoa, WACI, S1+S2)	154	216
Painotettu hiili-intensiteetti suhteessa yhdisteltyyn vertailuindeksiin (per 1 milj. € liikevaihtoa)	1 %	2 %
Painotettu hiili-intensiteetti suhteessa yleisindeksiin (per 1 milj. € liikevaihtoa)	-11 %	-
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € liikevaihtoa, WACI, D+FTI)	273	334
Painotettu hiili-intensiteetti suhteessa yhdisteltyyn vertailuindeksiin (per 1 milj. € liikevaihtoa)	-3 %	16 %
Hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € sijoitettu, S1+S2)	83	86
Hiili-intensiteetti suhteessa yhdisteltyyn vertailuindeksiin (per 1 milj. € sijoitettu)	-7 %	6 %
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 1+2)	1 185 284	975 751
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 1+2+3 upstream)	2 315 905	2 069 803
Epäsuora listattu osakesalkku		
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € liikevaihtoa, WACI, S1+S2)	134	-
Suora listattu yrityslainasalkku		
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € liikevaihtoa, WACI, S1+S2)	270	269
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € liikevaihtoa, WACI, D+FTI)	312	311
Hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/1 milj. € sijoitettu, S1+S2)	124	340
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 1+2)	224 521	616 934
Absoluuttiset päästöt (tCO ₂ e, Scope 1+2+3 upstream)	348 936	889 873
Suora valtionlainasalkku		
Painotettu hiili-intensiteetti (tCO ₂ e/GDP, WACI, paikalliset sekä tuonnin ja viennin päästöt)	1 028	1 092

Laskennassa ovat mukana tasot (Scope) 1 ja 2. (GRI 103-1) Hiilijalanjälkeä varten on raportoitu sijoituskohteena olevien yritysten hiilidioksidiekvivalenttien eli Kioton protokollan mukaisten eri kasvihuonekaasupäästöjen määrä yhteismitallistettuna hiilidioksiditonneiksi suhteessa yritysten liikevaihtoon painotettuna sijoituskohteen osuudella sijoitussalkussa. Tämä on TCFD-raportointikehikon suosittama ja ensisijainen raportointitapamme. Raportoimme myös kasvihuonekaasupäästöjen määrän suhteessa sijoitettuihin euroihin. Lisäksi raportoimme sijoituskohteiden absoluuttiset kasvihuonepäästöt hiilidioksidiekvivalenttitonneina eli ns. financed emissions. Tämä laskentatapa on lisätty vuonna 2021 TCFD-suositukseen. Raportoimme myös uuden palveluntarjoajan metodologian mukaiset suorat ja ensimmäisen luokan toimitusketjun päästöt (ns. Direct and First Tier Supplier), jotka pitävät sisällään ostetun energian lisäksi myös toimitusketjun ensimmäisen tason sekä Kioton protokollan ulkopuolisia kasvihuonekaasuja, joilla on ilmastoa lämmittävää potentiaalia. Näihin kuuluvat CCl₄, D₂H₃Cl₃, CBrF₃ ja CO₂ biomassasta. Salkkujen tiedot kuvaavat 31.12.2021 tilannetta muiden paitsi epäsuorien aktiivisten osakesalkkujen komposition osalta, joiden tieto kuvaa 30.11.2021 tilannetta.

suurempi kuin tänä vuonna ja siten myös siihen liittyvät päästöt salkussa.

Vuonna 2021 valtiolainasalkun painotettu hiilijalanjälki oli hieman matalampi verrattuna edellisvuoteen. Tätä voi selittää salkun painojen kasvu alueilla, joissa päästöintensiteetit ovat laskeneet verrattuna edelliseen vuoteen.

Sijoitussalkun hiilijalanjäljen laskennassa tuloksiin vaikuttaa moni laskennallinen seikka, kuten se, mitä laskenta kattaa suorien ja epäsuorien päästöjen osalta, mitä kasvihuonekaasuja huomioidaan ja mitä sijoituksia laskennassa on mukana.

Pariisin ilmastopimus ja kahden asteen skenaario

Tavoitteenamme on hiilineutraali sijoitussalkku vuoden 2035 loppuun mennessä. Yhtenä tapana tarkkailla salkun kehitystä käytämme Pariisin ilmastopimuksen kanssa linjassa olevaa kahden asteen skenaariomallinusta. Analyysin yhteydessä on huomioitava, että tieto on suuntaa antavaa, sillä laskentamallit kehittyvät jatkuvasti ja esimerkiksi mallinnuksen kattavuus on listattujen osakkeiden salkussa noin

70 prosenttia ja yritysten joukkovelkakirjasalkussa vain noin 45 prosenttia. Joukkovelkakirjasalkun matalaa kattavuutta selittää salkun listaamattomien yritysten osuus.

Kattavuus on siten matalampaa kuin usean muun raportoitavan tiedon laskennassa. Kattavuuden vuoksi tulosten luotettavuus on heikompaa. Odotamme kuitenkin, että tulevana vuosina tiedon laatu paranee ja haluamme siksi jo nyt seurata sekä laskennan kehitystä että suuntaa antavia tuloksia.

Tavoittelemme ilmastotietokartassamme suorille listatuille osakkeille kahden asteen skenaariomallin mukaista salkkua vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuonna 2021 salkku oli 15 prosenttia yli kahden asteen skenaarion, mikä oli noin neljänneksen parannus vuoteen 2020 verrattuna, jolloin salkku ylitti skenaarion noin 20 prosentilla. Joukkovelkakirjasalkku ylitti kahden asteen skenaarion 15 prosentilla vuonna 2021 mikä oli merkittävä parannus vuoteen 2020 jolloin skenaario ylittyi 22 prosentilla.

Vaikka 2021 osalta tulos oli hyvä, odotamme myös, että vähähiiliset teknologiat kehittyvät askeleittain ja ettei siirtymä

Hiilijalanjälkeä voidaan laskea useilla eri menetelmillä, alla on esitelty kolme jalanjälkimetodia. Nämä kukin tuottavat erilaiset tulokset. Siksi lukuja tulkittaessa on keskeistä tietää mitä metodia on käytetty.

Yleisesti käytössä oleva painotettu hiilijalanjälki (WACI) on herkkä liikevaihdon muutoksille. Vaikka päästöt kasvaisivat, sijoituskohteen hiili-intensiteetti saattaa laskea, jos liikevaihto kasvaa suhteessa enemmän. WACI-metodologia on kuitenkin laajasti käytössä, sillä se mahdollistaa eri omaisuusluokkien hiilijalanjäljen raportoinnin. Lisäksi se mahdollistaa erikokoisten salkkujen hiilijalanjälkitietojen vertailun. Liikevaihtoon perustuva intensiteetti mahdollistaa myös yksinkertaistetun vertailun eri sektoreiden välillä.

Sijoitussalkun absoluuttiset päästöt eli ns. financed emissions sen sijaan kertovat paremmin todellisista päästöistä. Tälläkin laskentatavalla on kuitenkin rajoitteensa. Se ei mahdollista vertailua eri kokoisten salkkujen välillä ja on herkkä markkina-arvojen muutoksille, varsinkin kun laskentatapaa käytetään yritysten joukkovelkakirjasijoitusten päästöjen mitaamiseen. Laskentatavassa kerrotaan sijoituskohteen absoluuttiset päästöt sijoittajan omistusosuudella, ja nämä laskeaan yhteen.

Hiili-intensiteetti suhteessa sijoituksen arvoon. Tässä menetelmässä omistusosuuden mukaiset päästöt jaetaan sijoituksen arvolla. Myös tämä luku mahdollistaa eri kokoisten salkkujen vertailun mutta on herkkä markkina-arvon muutoksille. Tämä luku on ollut osa raportointiamme jo useiden vuosien ajan.

Vastuullisuusnäkökulmat mukaan korkoindeksiin

”Olemme osakesijoituksissa jo pitkään käyttäneet vertailuindeksinä vastuullisuusasiat huomioivaa indeksiä ja vuonna 2021 otimme myös korkopuolella askeleita tähän suuntaan. Selvitimme mahdollisuutta ottaa käyttöön vastuullisuuden huomioiva vertailuindeksi myös korkosalkulle. Vuoden 2022 alusta siirryimme ESG-indekseihin korkosalkun kehittyvien markkinoiden alakokonaisuudessa.

Korkosijoitusten osalta vastuullisen sijoittamisen tuotevalikoima laajenee vauhdilla. Vuonna 2021 olimme mm. mukana pioneerisijoittajana uudessa vähähiilisessä yritysten joukkovelkakirjarahastossa, jonka strategiaan on integroitu vastuullisuus sekä erityisesti vähähiilisyys ja tehokas vedenkäyttö. Rahaston tavoitteena on vertailuindeksiä merkittävästi alhaisempi hiilijalanjälki. Rahastosta on suljettu pois ilmaston kannalta haitallisia kohteita. Vuonna 2022 tulemme kehittämään erityisesti ilmastoon liittyviä lähestymistapoja ja jatkamme uusien kestävyiden ja vastuullisuuden huomioivien tuotteiden ja indeksien kehityksen seuraamista.”

ole kaikkina vuosina välttämättä lineaarista. Näin ollen, vaikka toivoisimme lineaarista kulkua kohti kahden asteen skenaariota, on todennäköisempää, että kulkumme tulee olemaan poukkoilevampaa. Joka tapauksessa seuraava tavoitteemme on kehittää keinoja, joilla ero kahden asteen päästöbudjettiin pienenee. Tavoitteemme on, että viimeistään vuonna 2025 alitamme kahden asteen skenaarion, minkä jälkeen tavoittelemme linjautumista 1,5 asteen skenaarioon viimeistään vuoteen 2030 mennessä. Samalla on tärkeää kehittää myös laskennan kattavuutta.

Fossiiliset polttoaineet ja uusiutuva energia

Ilmastotiekarttamme mukaisesti suljimme vuonna 2021 listattujen suorien osakesijoitusten salkustamme pois sijoitukset yrityksiin, jotka tekevät uusia sijoituksia kivihiiipohjaiseen energiantuotantoon tai kivihiihen louhintaan energiakäyttöön. Kivihiihen louhinnasta energiakäyttöön tuli selvästi alle 0,1 prosenttia listattujen suorien osakesijoitusten salkkutason liikevaihdosta, mikä on ilmastotiekartan mukainen tavoite.

Vuonna 2021 listattujen suorien osakesijoitusten salkun kumulatiivisesta liikevaihdosta alle kaksi prosenttia tuli fossiilisten polttoaineiden louhinnasta tai energiakäytöstä. Tästä valtaosa tuli maakaasusta kuten edellisenäkin vuonna. Suhteessa vastuullisuuden huomioivaan vertailuindeksiin fossiilisten osuus oli salkussamme pienempi. Uusiutuvan energian liikevaihdon osuus kasvoi suhteessa edelliseen vuoteen. Yritysten joukkovelkakirjasalkussa fossiilisten polttoaineiden liikevaihdon osuus oli selvästi alle prosentin ja kasvoi hiukan verrattuna edelliseen vuoteen. Salkun liikevaihdon uusiutuvan energian osuus myös kasvoi suhteessa edelliseen vuoteen.

Ilmarisen ilmastotiekartan tavoite on, että salkun energiantuotannosta vähintään 40 prosenttia on uusiutuvaa energiaa vuoteen 2030 mennessä. Vuonna 2021 vesi-, aurinko-, ja tuulivoiman sekä biomassan osuus salkun energiantuotannosta (GWh) oli lähellä tavoitetta. Osuus kuitenkin heikentyi hieman suhteessa edelliseen vuoteen.

Ilmarisen suoria osakesijoituksia koskeva tavoite vuodelle 2030 on, että kivihiiheen perustuvaa

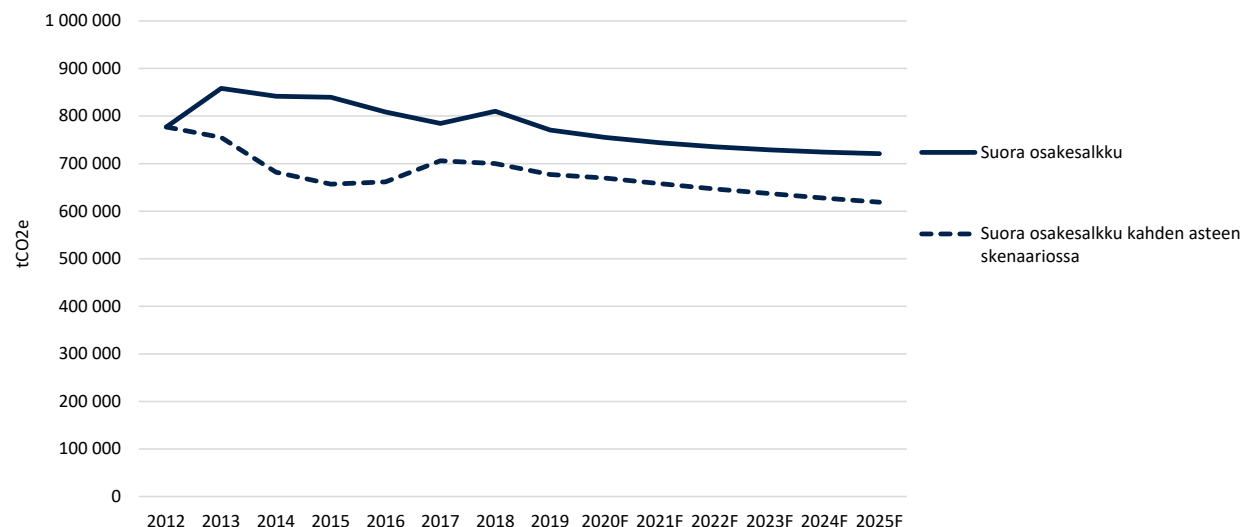
energiantuotantoa ei ole salkussa. Vuonna 2021 kivihiileen perustuva energiantuotanto oli voimantuotannosta mitattuna laskennallisista syistä enemmän kuin vuonna 2020. Olemme tunnistaneet salkukumme kannalta merkittävimmät kivihiiltä energiantuotannossa käyttävät yhtiöt ja käymme aktiivista dialogia ilmastotiekarttamme tavoitteiden pohjalta.

Hiilen hinnoittelu ja siirtymäriski

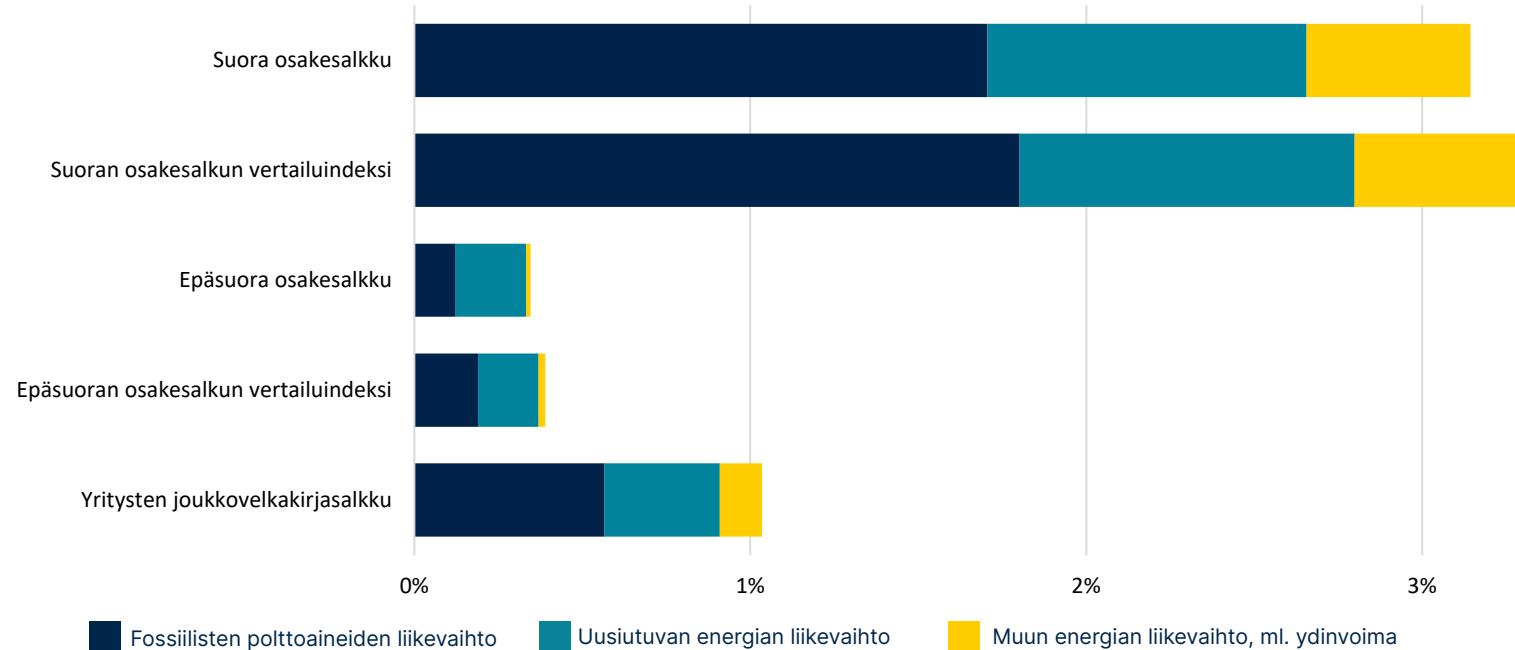
Sijoittajilla on tärkeä rooli kestävään talouteen siirtymisessä, mutta kaikkien yhteiskunnallisten toimijoiden toimia tarvitaan. Hiilen hinnoittelu on yksi keskeinen keino tukea kestävää siirtymää. Valtioiden ilmastotoimilla on keskeinen rooli erityisesti hiilen hinnoittelumekanismien osalta. Hallittu siirtymä on kaikkien toimijoiden edun mukaista, ja tässä ajoissa ja riittävällä tasolla tehtävä hiilen hinnoittelu on yksi keino. Mitä myöhemmäksi hinnoittelua siirretään, sitä suurempia ja ennalta arvaamattomampia kerta-vaikutuksia myöhään ja nopeasti tehtävillä muutoksilla on.

Tällä hetkellä kasvihuonekaasupäästöjen hinnoittelu kattaa vasta alle neljänneksen päästöistä. Koska kasvihuonekaasupäästöjen

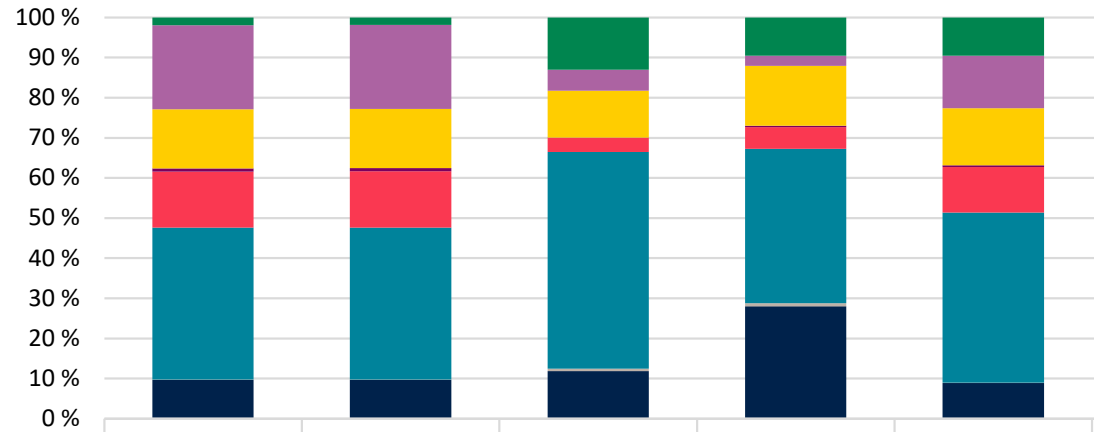
Päästöjen (tCO₂e) kehitys suhteessa kahden asteen skenaarioon, 2012–2025

Energian liikevaihdon osuus

Energiantuotanto suhteessa kahden asteen skenaarioon, % salkun GWh

	Suora osakesalkku	Suoran osakesalkun vertailuindeksi	Epäsuora osakesalkku	Epäsuoran osakesalkun vertailuindeksi	Yritysten joukkovelkakirjasalkku
Muut uusiutuvat	1,97 %	1,82 %	12,99 %	9,56 %	9,55 %
Biomassa	20,89 %	20,98 %	5,30 %	2,53 %	13,04 %
Vesivoima	14,73 %	14,71 %	11,63 %	14,86 %	14,23 %
Muut lähteet	0,81 %	0,81 %	0,11 %	0,37 %	0,50 %
Ydinvoima	14,01 %	14,03 %	3,46 %	5,47 %	11,31 %
Fossiilinen energia hiilen talteenotolla	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Maakaasu	37,84 %	37,89 %	54,03 %	38,43 %	42,44 %
Öljy	0,08 %	0,08 %	0,61 %	0,78 %	0,02 %
Kivihiili	9,66 %	9,68 %	11,85 %	28,01 %	8,92 %

hinnoittelu on vielä puutteellista, sijoittaja voi tutkia muuttuvan hinnoittelun mahdollisia vaikutuksia sijoituksiinsa skenaariomallinnuksen avulla. Arvio huomioi yritysten päästöt ja mahdollisen hiilen hinnoittelun kehityskulut tulevaisuudessa.

Sektorikohtaisesti suurin riski salkussa liittyy sähköntuotantoon ja materiaalsektoriin. Yritysten joukkovelkakirjasalkun osalta suurin hinnoittelemattomiin päästöihin liittyvä riski yritysten joukkovelkakirjasalkussa on teollisuus- ja materiaalsektoreilla.

Fyysinen riski

Sijoitussalkkuun kohdistuvat ilmastonmuutokseen liittyvät fyysiset riskit voivat olla esimerkiksi äkillisiä tai hiljalleen syntyviä uusia ilmiöitä. Esimerkkejä fyysisestä riskistä ovat myrskyt, tulvat

sekä paikalliset ilmastoon liittyvät muutokset esimerkiksi sademäärän ja lämpötilan suhteen. Fyysiset riskit vaikuttavat yrityksiin monella tavalla, esimerkiksi tuotannon keskeytyksinä ja tuotantoketjun häiriöinä. Fyysisen riskien analytiikka on vielä uutta, ja tässä

vaiheessa tarkastelemme riskiä suuntaa antavana tietona salkkutasolla.

Osakesalkkumme mallinnetuista fyysisen riskin aiheista vesistressi oli suurin yksittäinen riskin lähde. Myös tulipalot, lämpöaallot sekä tulvat olivat merkittävä riskinlähde. Fyysisiin riskeihin liittyvä tieto kehittyi jatkuvasti. Vesistressiriski korostui edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä liittyy todennäköisimmin siihen, että palveluntarjoajan tiedon kattavuus sekä arviointimetodit kehittyivät merkittävästi vuoden takaisesta erityisesti vesistressiin liittyen. Yritysten joukkovelkakirja-

salkun fyysisissä riskeissä merkittävimminä painottuivat samat riskinlähteet. Kokonaistasolla molempien salkkujen altistuma fyysisten riskien aiheuttamille tappiolle on arviointiskaalan matalammassa päässä.

Passiiviset osakesijoitukset vastuullisissa tuotteissa

Uskomme, että pystymme pienentämään passiivisijoitusten riskiä pitkällä aikavälillä sitomalla sijoitukset vastuullisiin osakeindekseihin.

Vuonna 2019 ja 2020 vaihdoimme laajoihin indekseihin sijoitetut

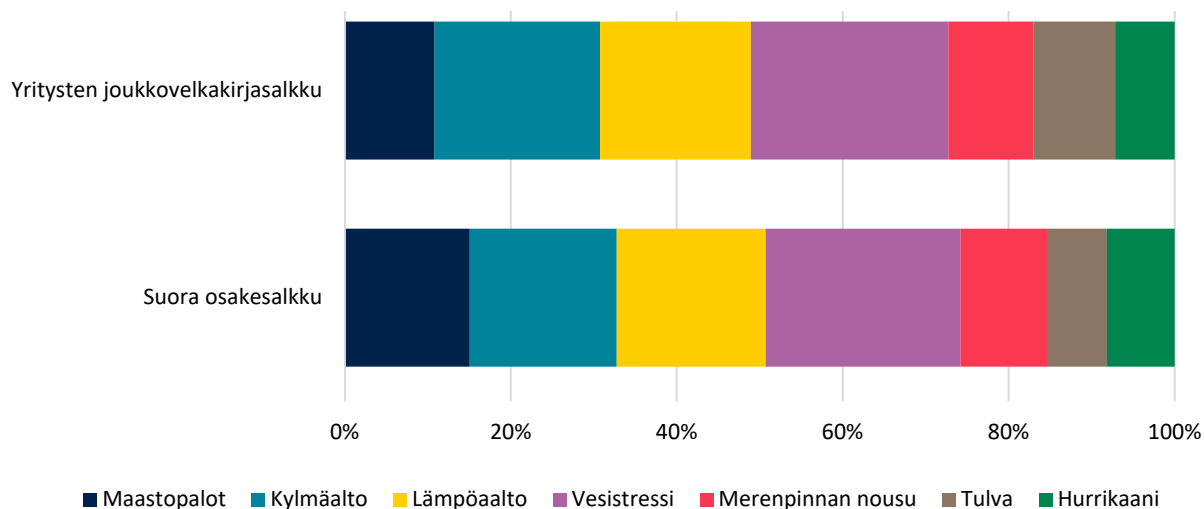
passiivituotteemme vastuullisiin ESG-tuotteisiin Euroopassa, Yhdysvalloissa, Japanissa ja kehittyvillä markkinoilla. Vuonna 2021 luovuimme kehittyvien markkinoiden sijoituksista ja lisäsimme Euroopan ja Japanin osuutta passiivisalkussa osana osakesijoitusten maa-allokaation muutosta.

Vuoden 2021 lopussa yli 95 prosenttia Ilmarisen 5,9 miljardin euron passiivisista osakesijoituksista oli ETF-tuotteissa tai indeksirahastoissa, jotka seurasiivat MSCI:n tuottamia vastuullisia ESG Leaders -osakeindeksejä. Indekseihin valitaan sektoreittain ja alueittain parhaimman vastuul-

lisuusluokituksen saaneet yritykset, jotka edustavat 50 prosenttia vastaavan yleisindeksin markkina-arvosta. Lisäksi indekseistä on suljettu pois esimerkiksi tupakkaa ja eräitä kiistanalaisia aseita valmistavat yhtiöt sekä vakavia kansainvälisiä normirikkomuksia tehneet yhtiöt.

MSCI:n ESG Leaders -indeksissä vastuullisuusluokitusten pohjana käytetään laaja-alaisia vastuullisuusmittareita. Ilmaston merkitys kasvoi luokittelussa vuoden 2020 lopulla. Vuonna 2021 vaikutimme aktiivisesti siihen, että ilmaston merkitystä kasvatettaisiin laskennassa myös tulevaisuudessa.

Fyysisen riskin suhteelliset osuudet

5.7 Lisää läpinäkyvyyttä ja raportointia – tulevaisuudessa myös biodiversiteetin osalta

Ilmastonmuutosta koskevan tiedon ja analytiikan saatavuus lisääntyy jatkuvasti. Hiilijalanjäljen raportointi kattoi aiemmin listatut suorat osakesijoitukset, yritysten joukkovelkakirjat, valtiolainat ja kiinteistöt. Tänä vuonna hiilijalanjäljen raportoinnissa uutena tietona mukana ovat myös epäsuorat osakesijoitukset. Jatkossa etsimme mahdollisuuksia lisätä ilmastoon liittyvän tiedon ja analytiikan, ja siten raportoinnin, kattavuutta myös esimerkiksi listaamattomien sijoitusten osalta.

Lisääntyvä tieto ja analytiikka mahdollistavat myös uudenlaista yritys- ja salkkutason analyysia. On kuitenkin tärkeää huomata, että uudenaikaiseen ilmastodataan liittyy vielä tässä vaiheessa paljon mahdollisia epävarmuuksia sekä palveluntarjoajien tiedon tuottamiseen liittyviä eroja. Näitä ovat esimerkiksi tietojen kattavuus, tarkkuus ja malleihin rakennetut oletukset. Tiedon lisääntyessä täytyy myös kyetä erottamaan sijoittajan tavoitteiden kannalta merkityksellisintä tietoa. Tässä

yhteydessä on tärkeää ymmärtää tiedon taustat ja mallien taustaolettamukset. Uuden tiedon käyttäjille on yhä tärkeämpää perehtyä tietoon ja siihen, miten tieto on kerätty ja luotu, ja tehdä strategisia valintoja käytetyn tiedon suhteen – esimerkiksi sen osalta mitä tietoa sisällytetään osaksi sijoituspäätöksentekoa.

Eteenpäin katsova analyysi kattaa sekä yritys- että salkkutason. Käytämme tietoa tässä vaiheessa suuntaa antavana esimerkiksi yritystasolla yhtiöiden kanssa käytävien keskustelujen pohjana sekä tarkastellessamme salkkutason kehityssuuntia. Seuraamme ilmastomuutosta koskevan tiedon ja analytiikan kehitystä ja tutkimme myös tietojen soveltamista jatkossa yhä kiinteämmin osaksi yksittäisiä yhtiöitä koskevaa ESG-analyysia. Haluamme raportoida avoimesti ja kattavasti ja siksi raportoimme myös esimerkiksi eteenpäin katsovaa salkkutason analyysia ja tietoa siirtymäriskeistä sekä fyysisistä riskeistä, vaikka metodologiat vielä kehittyvät.

Lisääntyvän tiedonsaannin ja tiedon laadun kannalta yritysten ilmastoraportointi on tärkeää. Vuonna 2021 kaikkiaan 86

prosenttia suoran osakesalkun yrityksistä raportoi kasvihuonekaasupäästöistään. Yritysten joukkovelkakirjasalkussa osuus oli 67 prosenttia. Raportoitujen osuus kasvoi molemmissa salkuissa hieman.

Jatkossa toivomme, että tiedon ja analytiikan saatavuus jatkaa kasvuaan paitsi ilmaston osalta myös esimerkiksi biodiversiteetin ja luonnonpääoman osalta. Tällä hetkellä ESG-luokitukset huomi-

oivat biodiversiteetin. Odotamme kuitenkin, että aihepiiriin liittyvä data lisääntyy tulevina vuosina. Esimerkiksi ilmastoon liittyvä TCFD-raportointi on kehittynyt lyhyessä ajassa merkittävästi. Seuraamme esimerkiksi TNFD:n (Taskforce on Nature-Related Financial Disclosures) ja erilaisia tilinpäätösstandardeihin liittyviä avauksia, kuten International Sustainability Standards Board.

Unicefin lasten oikeuksien ohjeisto

Teemme yhteistyötä erilaisten vastuullisuutta kehittävien tahojen kanssa. Esimerkiksi Unicef julkaisi vuonna 2021 lasten oikeuksiin liittyvän ohjeistuksen sijoittajille. Ohjeistus antaa tietoa siitä, miten lasten oikeudet voidaan integroida osaksi sijoituskohteista tehtävää vastuullisuusarviointia. Ilmarinen oli mukana yhtenä monista alan toimijoista kommentoimassa ohjeistusta. Ihmisoi-keudet ja lasten oikeudet ovat Ilmariselle keskeisiä vastuullisuuden teemoja. Jatkamme myös vuonna 2022 ja tulevina vuosina toimintamme kehittämistä näissä teemoissa sekä yhteistyötä alan parhaiden toimijoiden kanssa. Katso lisää [unicef.org](https://www.unicef.org)

Sijoittajien huomio kohdistuu yhä enemmän biodiversiteettiin

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on nousemassa yhä vahvemmin sijoittajien agendalle ilmastonmuutoksen rinnalle. Se on hyvä uutinen, sillä luontokadon seuraukset ovat moninaiset ja peruuttamattomat. Valitettavasti luonnon monimuotoisuus on viime vuosien aikana heikentynyt hälyttävän nopeasti ja tähän on yhdessä reagoitava, sillä se on kaiken elämän edellytys.

Iso-Britannian valtionvarainministeriö julkaisi 2021 helmikuussa raportin, joka käsittelee luonnon monimuotoisuuden roolia taloudessa. Raportin keskeinen viesti on, että luonnon monimuotoisuus ja luonnon tarjoamat palvelut mahdollistavat talouden rattaiden pyörimisen. Näin ollen luontopääoma tulisi huomioida kaikessa päätöksenteossa samalla tavalla kuin muut pääomalajit, kuten tuotannollinen ja inhimillinen pääoma. Raportin mukaan talouskasvu tulee pitkällä aikavälillä rajoittumaan maapallon ekologiseen kantokykyyn ja jo tällä hetkellä tuotanto- ja elämäntapamme edellyttää noin 1,6 maapalloa. Meidän on siis siirryttävä kohti taloudellisia ja tuotannollisia järjestelmiä, jotka hyödyntävät luontopääoman tuottamia ekosysteemipalveluja. Sijoitustermein

ajateltuna meidän tulisi elää koroilla eikä kuluttaa itse pääomaa.

Yhä enenevässä määrin kuluttajien, lainsäätäjien ja markkinoiden luoma paine ohjaa taloutta kestävämmälle pohjalle. Sijoittajat kuten Ilmarinen ovat tässä muutoksessa tärkeässä asemassa. Toivomme yhä, että tiedon ja analytiikan saatavuus jatkaa kasvuaan paitsi ilmaston osalta myös esimerkiksi biodiversiteetin ja luonnonpääoman osalta. Vaikka tällä hetkellä ESG-luokitukset huomioivat biodiversiteetin, odotamme aihepiiriin liittyvän datan lisääntyvän tulevina vuosina. Suunta vaikuttaakin olevan oikea ja esimerkiksi ilmastoon liittyvä TCFD-raportointi on kehittynyt lyhyessä ajassa merkittävästi. Seuraamme TNFD:n (Taskforce on Nature-Related Financial Disclosures), ja erilaisia tilinpäätösstandardeihin liittyviä avauksia, kuten IFRS Foundation:in julkaisema toimintaohjelma Glasgowssa 03/11/2021. Esimerkiksi seuraavan kahden vuoden aikana TNFD:stä on tarkoitus kehittää yhteistyössä erilaisten toimijoiden kanssa yrityksille ja sijoittajille sopiva luonnon monimuotoisuuteen liittyvä raportointikehikko. Yhteinen kehik-

ko olisi keskeinen, jotta sijoittajat voivat käyttää painoarvoaan ja pyytää yrityksiä raportoimaan myös biodiversiteetistä. Yhdenmukaisen tiedon lisääntyminen taas parantaa sijoittajamaailman mahdollisuuksia huomioida biodiversiteettikysymykset aiempaa laajemmin.

Korkeat odotukset ja tärkeys leimaavat vuotta 2022, kun lokakuussa käynnistetään YK:n biodiversiteettisopimuksen osapuolikokouksen (COP-15) ensimmäinen vaihe, jonka tarkoituksena on asettaa konkreettisia tavoitteita tuleville vuosille. Kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset ovat tulleet sijoittajien ja yritysten pöydille jäädäkseen. Niihin on parempi tarttua ennakoivasti, jotta niistä on mahdollista rakentaa pitkän aikavälin kilpailuetua.

Tulevina vuosina tullaan näkemään toimia myös sijoittajien taholta, paitsi TNFD:n ja muiden aloitteiden myötä lisääntyvän tiedon avulla, sijoittajat voivat myös tehdä sitoumuksia, solmia aihepiirin edistämiseen sopivia kumppanuuksia sekä vaikuttaa sijoituskohteisiin. Esimerkkinä vaikuttamisesta NEC:issä tapahtuva vesiteeman vaikuttaminen, missä Ilmarinen on mukana.

Esimerkkinä NEC ja vesiteeman vaikuttaminen

Biodiversiteettiin liittyvän datan mitattavuus on vielä alkuvaiheessa ja siksi muut vastuullisen sijoittamisen työkalut, kuten vaikuttaminen, voivat olla toimiva vaihtoehto luonnon monimuotoisuuden huomioimisessa sijoituksissa.

Yksi pohjoismaisen vaikuttamisyhteistyömme Nordic Engagement Cooperation eli NEC:n vaikuttamisteemoista liittyy kestävään veden käyttöön. The Localised Water Management (LWM) vaikuttamisteemalla on maantieteellinen painopiste. Vaikka veteen liittyvät riskit ovat globaaleja, vaikutukset vaihtelevat paljon sijainnin mukaan. Vaikuttamisen kohteina olevat yritykset ovat riippuvaisia Tiete-joen vedestä Brasiliassa tai Vaal-joen vedestä Etelä-Afrikassa. NEC on valinnut paristakymmenestä kohdeyrityksestä kolme sijoituskohdetta, joiden edistymistä seuraamme tarkemmin ja osallistumme vaikuttamiskeskusteluihin yritysten kanssa.

Vaikuttamisprosessi alkoi vuonna 2020 ja tavoitteena on parantaa yritysten tietoisuutta veteen liittyvistä riskeistä, vesi-

huollon paikallisesta tärkeydestä ja eduista, tarjota mahdollisuuksia yhteistyöhön alueella sekä kannustaa konkreettisiin toimenpiteisiin ja lisääntyvään tiedonantoon. Vaikuttamisteemalla on useita KPI-mittareita, joista kaikki kehittyivät hyvään suuntaan vuonna 2021.

Vuonna 2021 pandemia vaikutti edelleen vaikuttamisprosesseihin. Esimerkiksi sidosryhmien osallistuminen jatkui virtuaalisessa muodossa. Vaikuttamispuheluiden pääpainopiste oli viime vuonna kannustaa yrityksiä parempaan tiedonantoon liittyen veden saatavuuteen ja julkiseen vedenhuoltoon ja haastaa yrityksiä, onko niiden nykyinen raportointi riittävää, jotta sijoittajat ymmärtäisivät veteen liittyviä riskejä.

Lisätietoja LWM-vaikuttamisteemasta sekä muista NEC:n alla tehtävistä vaikuttamisprosesseista NEC:n vuosiraportissa, joka julkaistaan myöhemmin keväällä.

5.8 Taksonomia parantaa kuvaa ilmastotavoitteiden mukaisista sijoituksista

Mistä taksonomiassa on kyse?

Taksonomia eli kestävien taloudellisten toimintojen luokittelu-

järjestelmä on osa EU:n kestäväen rahoituksen sääntelyä. Taksonomialla on tärkeä tavoite: se pyrkii lisäämään markkinatoimijoiden yhteistä ymmärrystä siitä, mikä on kestävää taloudellista toimintaa. Mikäli taksonomia onnistuu tavoitteessaan, se auttaa markkinatoimijoita tunnistamaan ja vertailemaan kestäviä sijoituskohteita aiempaa yhdenmukaisemmalla tavalla. Taksonomialuokittelu on uutta ja osittain keskeneräistä. Osin on vielä epäselvää, miten kukin markkinaosapuoli soveltaa luokittelua toiminnassaan, ja miten taksonomia vaikuttaa tulevana vuosina erilaisten sijoittajien toimintaan. Kuten tyyppillisesti suuriin ja nopealla tahdilla tehtäviin uudistuksiin, myös taksonomiaan liittyy monenlaista epäselvyyttä ja kipuilua. Tämä kaikki kannattaa kuitenkin käydä läpi, sillä mikäli lopputulos on hyvä, se hyödyttää kaikkia. On myös hyvä huomata, että vastuulliset sijoittajat ovat viime vuosikymmeninä jo huomioineet vastuullisuus- ja kestävyyskysymyksiä. Taksonomia ei siten yhtäkkisesti muuta kaikkien markkinatoimijoiden toimintaa, mutta se voi pidemmällä tähtäimellä luoda yhdenmukaisempaa ymmärrystä kestävyyydestä.

EU:n taksonomia-asetus on

tullut voimaan vuonna 2020, ja asetuksen mukaan raportointivelvolliset yritykset raportoivat ensimmäisen kerran toimintojensa taksonomiakelpoisuudesta vuonna 2022. Tulevaisuudessa yritykset raportoivat myös toimintojensa taksonomianmukaisuudesta.

Mitä Ilmarinen raportoi?

Työeläkevakuuttajat kuuluvat taksonomia-asetuksen ((EU) 2020/852) 8 artiklan mukaisessa luokittelussa muut kuin rahoitusalan yritykset -kategoriaan. Tällöin lakisääteisessä taksonomiakelpoisessa osuudessa raportoidaan ainoastaan kiinteistöliiketoiminta. Ilmarinen raportoi sekä pakollista raportoitavaa tietoa että vapaaehtoista tietoa.

Lakisääteinen raportointi

Kiinteistöliiketoiminnaksi määritellään suorat kiinteistösijoitukset Finanssivalvonnan tunnusluku- ja mukaisesti niin, että suoriin sijoituksiin lasketaan ainoastaan suorassa omistuksessa olevat ja konserniin kuuluvat kiinteistöt. KPI-mittarit on laskettu suomalaisen lainsäädännön mukaisesti laaditusta konsernitilinpäätöksestä.

EU:n taksonomia-asetuksen mukaista taksonomiakelpoista liikevaihtoa oli 2 prosenttia suhteessa Ilmarinen-konsernin liikevaihtoon. Taksonomiakelpoisia pääomamenoja oli 250 prosenttia suhteessa konsernin pääomamenoihin, ja taksonomiakelpoisia kuluja oli 3 prosenttia suhteessa konsernin kuluihin.

Taksonomiakelpoinen liikevaihto on laskettu seuraavasti: konsernin kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto (kiinteistöjen tuotoista vähennetään kiinteistöjen kulut konsernin sijoitustoiminnan nettotuoton erittelystä) jaettuna konsernin liikevaihdolla (konsernin sijoitustoiminnan nettotuotto, vakuutusmaksutulo ja muut tuotot).

Taksonomiakelpoinen CapEx on laskettu seuraavasti: konsernin kiinteistöliiketoiminnan nettoaktivoinnit (hankinnat ja realisoinnit) jaettuna kaikilla konsernin nettoaktivoinneilla (hankinnat ja realisoinnit).

Taksonomiakelpoinen OpEx on laskettu seuraavasti: kiinteistöliiketoiminnan kulut (kulut kiinteistösijoituksista konsernin sijoitustoiminnan nettotuoton erittelystä) jaettuna liikekululuilla ja sijoituksen kuluilla (kulut kiinteistösijoituksista ja muista sijoituk-

sista konsernin sijoitustoiminnan nettotuoton erittelystä).

Vapaaehtoinen raportointi sijoitustoiminnasta

Sijoitustoiminnan taksonomiatiedot ovat näkemyksemme mukaan eläkeyhtiön toiminnan kannalta oleellista tietoa. Tästä syystä Ilmarinen raportoi vapaaehtoisesti myös sijoitustoimintaa koskevaa tietoa EU:n taksonomia-asetuksen mukaisesta taksonomiakelpoisuudesta. Vuonna 2021 Ilmarisen sijoitussalkun[1] taksonomiakelpoinen osuus oli 24 prosenttia ilmastonmuutoksen hillinnän osalta ja 25 prosenttia ilmastonmuutoksen sopeutumisen osalta. Tarkemmat tiedot:

- listattujen yritysten suoran osakesalkun taksonomiakelpoinen osuus oli 29 prosenttia ilmastonmuutoksen hillinnän osalta ja 31 prosenttia ilmastonmuutoksen sopeutumisen osalta,
- listattujen yritysten epäsuoran osakesijoitussalkun taksonomiakelpoinen osuus oli 10 prosenttia ilmastonmuutoksen hillinnän osalta ja 10 prosenttia ilmastonmuutoksen sopeutumisen osalta

- yritysten suoran joukkovelkakirjasalkun taksonomiakelpoinen osuus oli 19 prosenttia ilmastonmuutoksen hillinnän osalta ja 21 prosenttia ilmastonmuutoksen sopeutumisen osalta
- yritysten epäsuoran joukkovelkakirjasalkun taksonomiakelpoinen osuus oli 23 prosenttia ilmastonmuutoksen hillinnän osalta ja 21 prosenttia ilmastonmuutoksen sopeutumisen osalta

Koska yrityksen raportoivat taksonomiadataa ensimmäisen kerran vasta vuonna 2022, sijoitussalkkumme taksonomiakelpoisuus on laskettu ulkoisen palveluntarjoajan tietojen avulla siten, että Ilmarisen taksonomiaraportointi perustuu Factsetin tuottamaan taksonomialuokitteluun. Siinä yhtiöiden taksonomiakelpoisuus määritellään liikevaihdon sekä sektori- ja aktiviteettitarkastelun kautta. Tällä hetkellä dataa ei ole saatavilla ulkoisten palveluntarjoajien kautta kaikista omaisuusluokista. Laskennassa on otettu siis huomioon vain ne omaisuusluo-

kat, joista laskenta on ollut saatavilla olevan datan osalta mahdollista. Näitä olivat suorat listatut osakkeet, suorat yritysten joukkovelkakirjat, epäsuorat listatut osakkeet ja epäsuorat yritysten joukkovelkakirjat.

5.9 Vastuullisuusanalyysi keskeisessä roolissa

Vastuullisuusanalyysi on osa prosessia, jolla valitsemme sijoituskohteita. Sijoituskohteita valitessaan salkunhoitajat näkevät tietokannoistamme taloudellisen informaation rinnalla listattujen yritysten vastuullisuusluokitukset. Luokitusten perustana on yhdistelmä kolmansien osapuolien tuottamia vastuullisuusluokituksia, joita mukautamme sisäisistä ja ulkoisista lähteistä saatavalla analyysillä ja johtopäätöksillä.

Vuodesta 2019 meillä on ollut käytössä sisäinen vastuullisuus työkalu, joka toimii datapankkina salkunhoitajille. Vuonna 2021 kehitimme työkalujamme edelleen siten, että voimme integroida yhä enemmän ESG-tietoa salkunhoi-

[1] Laskettu seuraavien salkkujen osalta: suorat listatut osakkeet, suorat yritysten joukkovelkakirjat, epäsuorat listatut osakkeet, epäsuorat yritysten joukkovelkakirjat

tajien käyttöön.

Vastuullisuusluokitusten perustana oleva analyysi sisältää laajasti yritystoiminnan vastuullisuuteen liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia sekä yritystoiminnan toteutuneita riskejä ja normirikkomuksia. Huonoimpia luokituksia saaneisiin yrityksiin sijoittaminen vaatii aina tarkemman ennakkoselvityksen.

Yrityksiin, joihin liittyy vahvistettu normirikkomus, voimme sijoittaa vain käynnissä olevan vaikuttamisprosessin aikana, mikäli yhtiö ei ole ryhtynyt korjaaviin toimiin. Mikäli lopetamme vaikuttamisprosessin tuloksettomana, myymme omistuksen mahdollisuuksien mukaan. Jos normirikkomuksia tehnyt yhtiö myöhemmin korjaa toimintaansa, voimme jälleen harkita sijoitusta normaalin sijoittamisprosessin kautta. (GRI 103-2)

Listatuissa osakesijoituksissa on käytössä vastuullisuutta painottavat ESG-vertailuindeksit. ESG-indeksi perustuu MSCI:n tuottamiin luokituksiin. Indeksiiin on valittu sektoreittain ja alueittain parhaimman vastuullisuusluokituksen saaneet yritykset, jotka edustavat viittäkymmentä pro-

senttia vastaavan yleisindeksin markkina-arvosta. Lisäksi indekseistä on suljettu pois esimerkiksi tupakkaa ja eräitä kiistanalaisia aseita valmistavat yhtiöt sekä vakavia kansainvälisiä normirikkomuksia tehneet yhtiöt. Vuonna 2020 vertailuindeksistä suljettiin pois kokonaan merkittäviä päästöjä tuottavia yhtiöitä, kuten kivihielestä riippuvaiset yhtiöt.

ESG-vertailuindeksien käyttö sitoo vastuullisuutta entistä tiukemmin käytännön sijoitustoimintaan. ESG-vertailuindeksit eivät kata koko Ilmarisen listattujen osakkeiden salkkua. Esimerkiksi monen Suomen pörssissä listatun osakkeen markkina-arvo tai liikevaihto on liian pieni indeksilistaukseen. Indeksistä poisjääminen ei siis automaattisesti tee yritystä vastuuttomaksi, joten erilaisten työkalujen käyttö vastuullisuuden kokonaisarvioimiseksi on tärkeää.

Ilmarisen hallitus päättää omistajaohjausperiaatteista, jotka sisältyvät vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin. Vastuullisen sijoittamisen johtoryhmä päättää keskeisistä omistajuuteen liittyvistä käytännön toimenpiteistä omistajaohjausperiaatteiden

mukaisesti. Yhtiökokousten osalta vastuullisen sijoittamisen tiimi valmistelee äänestysohjeet ja kannanotot suurimpien omistajien yhteisistä julkilausumista ja ehdotuksista ennen yhtiökokouksia. Merkittävistä operatiivisen tason omistajaohjauksellisista seikoista keskustellaan tarvittaessa vastuullisen sijoittamisen johtoryhmässä.

Sijoituslinja vastaa operatiivisesta vastuullisuusanalyysistä ja sen integroinnista valintaprosessiin sekä omistamiemme sijoitusten vastuullisuusseurannasta. Vastuullisen sijoittamisen tiimiin kuuluu vastuullisen sijoittamisen päällikkö ja kaksi vastuullisen sijoittamisen asiantuntijaa.

(GRI 103-2)

5.10 Vastuullisesta sijoittamisesta raportointi

Raportoimme Ilmarisen sijoitusten tuotosta ja vakavaraisuudesta julkisesti neljännesvuosittain. Näin nykyiset tai tulevat asiakkaamme ja muut sidosryhmät voivat seurata, miten olemme hoitaneet eläkevaroja.

Lisäksi raportoimme vuosittain yritysvastuuraportillamme sijoi-

tusten vaikutuksiin liittyviä tietoja. Laadimme tämän raportin käyttämällä kansainvälistä GRI-viitekehystä ja hyödynnämme lisäksi kansainvälisiä TCFD-raportointisuosituksia. Ilmarinen raportoi ensimmäistä kertaa liiketoiminnan taksonomiakelpoisuudesta ja vuoden kuluttua myös taksonomian mukaisuudesta.

Yksi TCFD:n keskeisistä suosituksista on eri ilmastonlämpenemisskenaarioiden huomioiminen muuttuvassa liiketoimintaympäristössä ja erilaisten tulevaisuudenkuvien kautta. Ilmarisessa hyödynnetäänkin erilaisia ilmastoskenaarioita sijoitustoiminnan tausta-analyyseissä. Skenarioanalyysiin ja eri laskentatapoihin liittyy haasteita, mutta mielestämme on tärkeää hyödyntää tällä hetkellä saatavilla olevia skenaariomalleja erityisesti salkkutason analyyseissa.

Katsomme toimintamme olevan suurelta osin TCFD:n suositusten mukaisia. Laskentaan ja skenaarioanalyysiin sisältyy kuitenkin vielä haasteita esimerkiksi tiedon luotettavuuden osalta. Näitä haasteita näkyy esimerkiksi salkun hiilijalanjäljen laskennassa, jossa on mahdollista saada

erilaisia tuloksia laskentatavasta riippuen. Haluamme kertoa mahdollisimman realistisen kuvan hiilijalanjäljestämme. Raporttiin valitsemassamme laskentatavassa on käytetty toimialojen keskiarvoja niistä päästöistä, joista ei ole saatavissa julkista, varmennettua tietoa. Raportoimme TCFD:n suosituksen mukaisesti painotetun hiilijalanjäljen (weighted average carbon intensity). Raportoimme myös Scope 1:n ja 2:n hiilijalanjäljen sekä Scope 3:n tuotantoketjuihin liittyvän jalanjäljen. Laskentatapojen moninaisuudesta johtuen raportoimme sekä Kioton protokollan mukaisen Scope 1:n ja 2:n hiilijalanjäljen että tätä laajemman hiilijalanjäljen, jossa on huomioitu myös muita suoria ilmaston lämpenemistä aiheuttavia lähteitä.

Yritysvastuuraportin lisäksi julkaisemme kerran vuodessa tietoja vaikuttamisprosesseista ja niiden kohteena olleista yrityksistä Nordic Engagement Cooperation -vuosikertomuksen yhteydessä. Vastuullisen sijoittamisen käytännöstä laadimme erillisen Principles of Responsible Investment (PRI) -ohjeistuksen mukaisen raportin. (GRI 102-12)

5.11 Aktiivinen omistaja

Aktiivinen omistajuus on pitkään ollut yksi keskeinen osa sitä, miten toimimme vastuullisena sijoittajana. Linja sille, miten toimimme aktiivisena omistajana, on määritelty omistajaohjauksen periaatteissa. Omistajaohjaus on näkökulmamme siihen, kuinka otamme huomioon yritysten hyvään hallintoon liittyvät kysymykset eli ESG-näkökulmien governance-asiat.

Aktiivisen omistajaohjauksemme painopiste on kotimaisessa omistajuudessa ja suorassa vaikuttamisessa sekä pohjoismaisessa vaikuttamisyhteistyössä. Toteutamme kotimaista aktiivista omistajuutta muun muassa toimimalla nimitystoimikunnissa ja äänestämällä yhtiökokouksissa. Käymme aktiivista vuoropuhelua omistamiemme yhtiöiden johdon kanssa esimerkiksi vastuullisuus-kysymyksistä. Epäsuorien omistusten osalta omistajaohjauksesta vastaavat rahastoyhtiöt, joilta kysymme omistajaohjauksen toteuttamisesta säännöllisesti joko kirjallisesti tai tapaamisten yhteydessä. Epäsuorien passiivisten osakerahastojen hoitajat raportoivat meille vuosittain myös äänestyskäyttäytymisestään.

Omistajaohjauksen periaatteemme sisältyvät vastuullisen sijoittamisen periaatteisiimme. Ne kuvaavat muun muassa odotuksiamme listatuille yhtiöille. Jatkamme käytäntöjemme kehittämistä ja tänä vuonna pyrimme tarkentamaan omistajaohjauksen linjauksiamme myös listamattomien yhtiöiden sisäisten ohjeistustemme osalta. Lisäksi omistajaohjauksen käytännön ohjeistuksesta kerromme tarkemmin osana vastuullisen sijoittamisen käytännön ohjeita. Pidämme tärkeänä, että yhtiöt raportoivat avoimesti toiminnastaan ja kertovat taloudellisten tietojen lisäksi myös hallintotavastaan, vastuullisuusperiaatteistaan, verojalanjäljestään ja monimuotoisuusperiaatteistaan. Linjaamme myös, millaisia odotuksia meillä on yhtiökokousten esityslistasta, palkitsemisjärjestelmistä ja hallituksen kokoonpanosta. Vuonna 2021 lähetimme omistamillamme pörssi-yhtiöille kirjeen liittyen palkitsemisraportointiin liittyviin odotuksiimme.

Osallistumme pääsääntöisesti kaikkien niiden kotimaisten listattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin, joissa olemme omistajana sekä suurimpien ulkomaisten omistustemme yhtiökokouksiin. Vuonna

2022 laajennamme aktiivisuuttamme ulkomaisissa yhtiökokouksissa merkittävästi. Raportoimme vuosittain verkkosivuillamme osallistumisemme listattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin ja äänestyksissä käytetyt äänet. Jos yhtiökokouksen esityksissä on omistajaohjauksen periaatteistamme poikkeavia esityksiä, pyrimme keskustelemaan yhtiöiden kanssa ensisijaisesti jo ennen yhtiökokousta ja vaikuttamaan näkemysten yhteensovittamiseksi.

Hallituksemme hyväksyy kaikki ilmarislaisten jäsenyydet pörssi-yhtiöiden hallintoelimissä. Lisäksi hallitus hyväksyy toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten kaikki muut hallintoelinjäsenyydet Ilmarisen ulkopuolisissa yhteisöissä. Toimitusjohtaja hyväksyy muun henkilöstön kaikki työhön liittyvät muut kuin pörssi-yhtiöiden hallintoelinjäsenyydet.

Nimitysprosessit

Omistajana osallistumme myös useiden suomalaisten pörssi-yhtiöiden hallitusten jäsenten nimitysprosesseihin. Nimitysprosesseissa edistämme omistamiemme yritysten ammattitaitoisuutta ja vastuullista hallintoa sekä

Aktiivinen ja vaikuttava omistaja (KPI 7)

	2021
Vaikuttamisprosessien määrä	15
Vuoden aikana tavoitteisiin päässeet vaikuttamisprosessit	2
Muuten päättyneet vaikuttamisprosessit (esim. irtauduttu omistuksesta)	3

Aktiivisuus yhtiökokouksissa

	2021	2020
Lukumäärä Suomessa listattujen yhtiöiden yhtiökokouksista, joihin Ilmarinen osallistui (mukaan myös ylimääräiset yhtiökokoukset)	101	104
Omistukset Suomessa listattujen yhtiöiden yhtiökokouskauden aikana (Suomessa omistettujen yhtiöiden kokousten lukumäärä)	106	107
Osallistumisaste Suomessa listattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin (lukumäärässä laskettuna)	95 %	97 %
Osallistumisaste Suomessa listattujen yhtiöiden yhtiökokouksiin (Aumilla laskettuna)	99 %	99 %
Äänestämisen ulkomaisten yhtiöiden varsinaisissa yhtiökokouksissa	17	17
Osallistumisaste listaamattomien kotimaisten yhtiöiden yhtiökokouksiin suhteessa omistusten arvoon	92 %	92 %

Ilmarisen vuorovaikutus ympäristö- ja sosiaalisissa kysymyksissä sijoitussalkkuun kuuluvien yritysten kanssa

	2021	2020
Vuorovaikutus ja yhteydenpito ympäristö- tai sosiaalisissa kysymyksissä, kpl sijoitussalkkuun kuuluvista yhtiöistä	143	110
Ilmarisen suoran osakesalkun yhtiöiden lukumäärä	800	655
Vuorovaikutus ja yhteydenpito ympäristö- tai sosiaalisissa kysymyksissä, % sijoitussalkkuun kuuluvista yhtiöistä	18 %	17 %
Vaikuttamistoimenpiteiden kohteena olleet yhtiöt	174	139
Vaikuttamisprosessissa olleet yritykset vuoden lopussa (Global Compact)	15	13
Vaikuttamisprosessin kohteena olevat yritykset, korruption ja lahjonnan torjunta	2	1
Vuoden aikana päättyneet vaikuttamisprosessit (Global Compact)	5	6
Vaikuttaminen yhtiökokouksesityksiin liittyen	70	32
Yhtiöt, joiden nimitystoimikunnissa olimme vuoden aikana	30	31

Vuorovaikutukseen kuuluvat sekä Ilmarisen omat toimet vaikuttamisprosessissa että muu yhteydenpito dialogien kautta.

johtamista. Nimitysvaliokuntien jäsenenä olemme varmistamassa, että hallituksen kokoonpanossa huomioidaan yhtiön liiketoimintojen tarpeet ja kehitysvaiheet sekä hallituksen ja sen valiokuntien edellyttämät osaamisalueet mukaan lukien yritys vastuun. Näkemyksemme mukaan monimuotoisuus on yksi toimivan hallituksen tunnusmerkkejä. (GRI 103-2)

Vaikuttaminen

Vaikutamme ensisijaisesti kannustavalla tavalla, kun keskustelemme aktiivisesti sijoituskohteidemme kanssa ja saamme yritykset muuttamaan toimintaansa. Pelkkä poissulkeminen ei välttämättä luo motivaatiota muutokseen lyhyellä aikavälillä. Poissulkemisten merkitys näkyy vasta pitkällä aikavälillä ja vain, jos riittävän moni sijoittaja alkaa karttaa yhtiötä tai toimialaa. Yritykset tarvitsevat muutostagentteja, ulkoisia tai sisäisiä. Vaikutamme yrityksiin yksin, yhdessä muiden sijoittajien kanssa tai osana laajempaa ryhmää. Keskustelumme yhtiöiden kanssa ovat pääsääntöisesti luottamuksellisia. Vaikuttavimmat tulokset saadaan aikaan dialogin ja myönteisen muutoksen kautta.

Vuonna 2021 tunnistimme salkustamme Myanmarissa toimivia kansainvälisiä yrityksiä, joilla on toimintaansa liittyviä mahdollisia ihmisoikeusriskejä ja vaikutuksia. Koska kyseessä olevat yritykset ovat suuria kansainvälisiä yrityksiä, liityimme sijoittajien yhteiseen vaikuttamisaloitteeseen, sillä joukosta on mahdollista saada vipuvoimaa.

Yksi tärkeimmistä vaikuttamisyhteistöistä meille on Nordic Engagement Co-operation eli NEC, jossa vaikutamme yhdessä muiden pohjoismaisten eläkeyhtiöiden kanssa sijoituskohteisiin palveluntarjoajan välityksellä. Aiemmin yhteistyön pääpaino on ollut normirikkomusten seurauksena syntyneissä vaikuttamisprosesseissa, mutta viime vuosina suunta on ollut enemmän proaktiiviseen vaikuttamiseen. Vuonna 2021 jatkoimme elintarvikealan TCFD-raportointiin liittyvää vaikuttamisteemaa sekä kestäväan veden käyttöön liittyvää vaikuttamisprosessia juoma- ja kemikaalisektoreilla.

Uudet keskustelunavaukset yhtiöiden suuntaan

Vuonna 2021 jatkoimme yhteydenottoja niihin yhtiöihin, joilla

on heikko vastuullisuusluokitus. Olimme myös aktiivisesti yhteydessä sijoituskohteisiin päästövähennystavoitteiden asettamisesta. Osana omaa hiilineutraalisuustavoitettamme odotamme sijoituskohteiltamme vähennystavoitteita ja niistä raportointia. Lähetimme omistamilllemme suomalaisille listatuille yhtiöille kirjeen, jossa kerroimme odotuksistamme liittyen ilmastoasioihin. Mikäli yhtiöiden toiminta ei muutu ja vaikuttaminen ei johda toivottuun lopputulokseen, on viimeisenä keinona omistuksesta irtautuminen. Voimme sijoittaa korkean hiiliriskin yhtiöihin, jotka ovat sitoutuneet muutokseen. On kuitenkin tärkeää, että yritykset edistyvät muutospolulla, ja siksi aktiiviset yhteydenotot ja seuranta ovat meille tärkeitä näiden yhtiöiden kohdalla.

Tilanne yrityksissä on harvoin staattinen: yhtiöt luovat uusia strategioita, hakevat uusia mahdollisuuksia uusilta toimialoilta ja myyvät pois toimintoja. Aiemmin heikosti suoriutunut yhtiö voi muuttua esimerkiksi ilmastonäkökulmasta paremmaksi tai päinvastoin.

Palkitsemisraportit esiteltiin yhtiökokouksille ensimmäistä kertaa vuonna 2021. Havaitimme

raportointitavoissa paljon eroja ja olimme yhtiökokouskauden aikana yhteydessä useisiin yhtiöihin aiheeseen liittyen. Syksyllä lähetimme kirjeen päälistatuille sijoituskohteillemme odotuksistamme liittyen palkitsemisraportin sisältöön.

Vuonna 2021 olimme aktiivisesti vuorovaikutuksessa myös listaamattoman salkun ulkoisten varainhoitajien kanssa liittyen ihmisoikeusasioihin ja hyvän hallintotavan aihepiiriin esiin nousseiden tapausten johdosta. Keskustelimme viime vuonna myös aktiivisesti palveluntarjoajien kanssa esimerkiksi ihmisoikeusrikkomusten selvittämiseen ja raportointiin liittyen.

Listatuissa sijoituksissa jatkoimme aktiivista vaikuttamista ja vuoropuhelua sijoituskohteidemme kanssa.

GRESB-vastuullisuusarvio käyttöön kansainvälisissä kiinteistöissä

Kansainväliset kiinteistösijoituksemme olivat vuonna 2021 mukana ensimmäistä kertaa kansainvälisessä GRESB-vastuullisuusarvioinnissa. Kiinteistömme saivat arviossa heti neljä tähteä.

GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark) on vuonna 2009 sijoittajien perustama yhteisö, joka tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden mitata, benchmarkata ja kehittää kiinteistöomaisuutensa vastuullisuutta. GRESB:n jäsenenä on yli 140 instituuti-onaalista sijoittajaa ja sen vastuullisuusdata kattaa noin 6 000 miljardin arvoisen kiinteistö- ja infrastruktuuriomaisuuden.

GRESB-arviointi kattaa laajasti vastuullisuuden eri ulottuvuudet aina yhtiötason vastuullisuuden johtamisesta kiinteistöportfolion ympäristötehokkuuteen ja sidosryhmäyhteistyöhön. GRESB-arviointi on globaalisti vuosittain toteutettava arvio, johon osallistui vuonna 2021 yli 1 500 toimijaa 66 eri maasta.

Arviointi perustuu raportointivuoteen 2020.

Osallistuimme ensimmäistä kertaa GRESB-arviointiin sen suorien kansainvälisten kiinteistösijoitusten osalta. Arvioitu kiinteistöomaisuus sisälsi 18 toimistokiinteistöä, joiden yhteisarvo on lähes 3 miljardia euroa. Ilmarinen sai arviossa neljä tähteä ja 82 pistettä sadasta, jota voi pitää erinomaisena tuloksena ensikertalaiselle. Sijoituimme GRESB-pisteiden keskiarvon yläpuolelle ja vertailuryhmässään vahvaan keskikastiin.

5.12 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Rakennusalan kehittäjä

Olemme mukana kehittämässä kiinteistö- ja rakennusalan vastuullisia käytäntöjä esimerkiksi osallistumalla rakennusalan järjestön RAKLIn työryhmiin ja julkiseen keskusteluun. Rakennuttamisessa seuraamme työmaakohtaisia työterveyttä ja turvallisuutta kartoitettavia mittareita (MRV ja TR).

Haemme erityisesti kotimaisille kohteillemme LEED-ympäristösertifikaatteja. LEED eli Leadership in Energy and Environmental Design on kansainvälinen rakennusten ympäristösertifikaatti. Järjestelmää hallinnoi ja ylläpitää U.S. Green Building Council. LEED on laajimmin kansainvälisesti käytössä oleva kaupallisten rakennusten ympäristösertifikaatti, jota käytetään 160 maassa.

Sertifioinnissa on neljä tasoa, joista kultataso eli LEED Gold -sertifiointi on toiseksi korkein. Edellytämme kultatasoa kaikilta rakennuttamiltamme uusilta toimitilakiinteistöiltä. Käytämme kiinteistöjen käytön aikaisessa sertifioinnissa LEEDin v4-työkaluersiota, joka on kriteereiltään

tiukin käytössä olevista versioista.

LEEDin v4-sertifioinnissa kiinteistöjen vuokralaiset pääsevät vaikuttamaan omiin toimitiloihinsa ja kehittämään niiden vastuullisuutta. Samalla kiinteistöjen käyttäjien mukana oleminen on edellytys käytönaikaisen sertifikaatin saamiselle: tarkastelussa on teknisten ratkaisujen lisäksi erityisesti kiinteistön ja sen käyttäjien jokapäiväinen toiminta.

Huomio työntekijöiden oikeuksiin

Merkittävänä rakennuttajana ja kiinteistösijoittajana huolehdimme osaltamme harmaan talouden ehkäisemisestä rakennusallalla tiiviissä yhteistyössä viranomaisten kanssa. Ilmarisen ohjeita harmaan talouden torjumiseksi sovelletaan kaikissa uudisrakennuskohteissamme sekä peruskorjaus- ja perusparannuskohteissa.

Ihmisoikeusriskejä liittyy yritystoimintaan myös Suomessa. Viime vuosilta esiin on noussut tapauksia muun muassa rakennus- ja siivousalalla. Ihmisoikeuksien huomioiminen on osa sijoitustoimintaamme myös rakennuttamisessa. Nostamme esiin työntekijöiden oikeudet harmaan talouden torjuntavelvoitteissamme.

Kiinteistöjen käytönaikainen hiilijalanjälki

	2021	2020
Kotimaiset kiinteistöt yhteensä	24	27
Varastot kg CO ₂ -ekv /m ²	18	11
Vapaa-ajan kiinteistöt kg CO ₂ -ekv /m ²	6	25
Toimistot kg CO ₂ -ekv /m ²	30	30
Päivä-/hoitokodit kg CO ₂ -ekv /m ²	41	0
Paikoitus kg CO ₂ -ekv /m ²	60	21
Muut kg CO ₂ -ekv /m ²	0	5
Liikekiinteistöt kg CO ₂ -ekv /m ²	22	32
Hotellit kg CO ₂ -ekv /m ²	32	36
Asuinkiinteistöt kg CO ₂ -ekv /m ²	22	24
Ulkomaiset kiinteistöt		
Toimistot kg CO ₂ -ekv /m ²	54	50
Liikekiinteistöt kg CO ₂ -ekv /m ²	70	55
Kaikki kiinteistöt, kg CO₂ -ekv/m²	33	35

Kiinteistöjen rakennuttamisen hiilijalanjälki

	2021	2020
Hiilijalanjälki neliometriä kohti, kg CO ₂ -ekv / netto-m ² , päästöt	389	387
Hiilijalanjälki neliometriä kohti, kg CO ₂ -ekv /huoneisto-m ² , päästöt	502	531
Rakentamisen hilipäästöt suhteessa vuotuisen liikevaihtoon, t CO ₂ -ekv/miljoonaa euroa	109	113

LEED-sertifioidut kohteet

Käytönaikaiset kohteet

Kämp-kiinteistöt (hotelli) (GOLD)

Kiinteistöjen energiankulutus

	2021	2020
Asuntojen energiankulutus kWh/m ² /vuosi	132,8	137
Toimitilojen energiankulutus kWh/m ² /vuosi	184,8	186
Ulkomaisten toimitilojen energiankulutus kWh/m ² /vuosi	172,85	159

Kiinteistöjen vedenkulutus

	2021	2020
Asunnot, m ³ /m ² /vuosi	1,16	1,14
Toimitilat, m ³ /m ² /vuosi	0,16	0,18
Toimitilat/ulkomaiset, m ³ /m ² /vuosi	0,37	0,40

Edellytämme urakoitsijoiltamme muun muassa Luotettava Kumppani -ohjelmaan kuulumista. Lisäksi pääurakoitsijalla tulee olla käytös- sään menettelyt, joilla se varmistaa, että tuotteiden ja palveluiden toimitusketjussa, mahdolliset alihankkijat ja raaka-ainehankinnat mukaan lukien, noudatetaan lakeja ja työehtosopimuksia sekä kansainvälisiä ihmisoikeuksia ja työelämän vähimmäisnormeja. Emme salli urakoiden luovuttamista tai ketjuttamista kuin poikkeustapauksissa erillisen harkinnan mukaan ja kirjallisella hyväksynnällä.

Edellytämme, että työntekijöitä on kohdeltava tasapuolisesti. Edellytämme, että Suomessa palkatut ulkomaalaiset työntekijät työskentelevät sellaisissa palkka- ja työolosuhteissa, jotka eivät ole huonommat kuin yleiset Suomessa työmarkkinoilla vallitsevat olosuhteet. Työsuhteen tulee perustua

vapaaehtoisuuteen, työntekijöiltä ei saa vaatia panttia, työnvälitysmaksuja tai muita vakuuksia vastineeksi työsuhteesta. Työntekijöillä tulee olla vapaus poistua työpaikalta työvuoron päätyttyä.

Pääurakoitsijan on pyydettävä pystyttävä osoittamaan, että vaatimuksiamme on noudatettu ja työntekijöiden oikeuksia kunnioitettu. Käytäntöihimme kuuluu myös varata oikeus teettää kolmannen osapuolen auditointi tai ottaa yhteyttä pääurakoitsijan ja sen alihankkijan työntekijöihin ilman ennakoilmoitusta saadaksemme tietoa siitä, että pää- ja alihankkijat noudattavat niille asetettuja työntekijöiden oikeuksia koskevia vaatimuksia.

Vuoden 2022 alussa tietoomme tuli myös vuonna 2021 tapahtuneita palkkaukseen liittyneitä epäselvyyksiä erään peruskorjauskohteemme rakennustyömaalla.

Tapaukset liittyivät pääurakoitsijan käyttämään alihankkijaan, jonka osalta oli selvitetty palkkauksen tasoa. Kyse oli siitä, maksettiinko ulkomailta tulleille lähetetyille työntekijöille asianmukaista ammattilaisen osaamista vastaavaa palkkaa.

Otamme kaikki ihmisoikeuksiin, työoloihin ja palkkauksiin liittyvät kysymykset erittäin vakavasti. Asian tultua tietoomme aloitimme välittömästi selvityksen tapahtuneesta ja päätimme urakkasopimukset kyseisen alihankkija osalta välittömästi, vaikka tämä vaati toisen urakoitsijan ottamista työmaalle. Yhteistyötä kyseisen yrityksen kanssa voidaan jatkaa, kun kaikki mahdolliset epäselvyydet on selvitetty ja virheet on korjattu asianmukaisesti.

Lisätietoja toimintaperiaatteistamme voi lukea harmaan talouden torjuntaohjeesta.

5.13 Eläkevarojen verotus vaikuttaa yhteiskuntaan

Verojalanjäljellä kuvataan verotuloja, jotka kertyvät yhteiskunnalle yrityksen toiminnasta. Se, miten yritykset veroihin suhtautuvat ja paljonko ne veroja maksavat, on jatkuvan yhteiskunnallisen keskustelun aihe. Verojalanjälkemme muodostuu oman toiminnan, vakuutus- ja sijoitustoiminnan sekä välillisesti sijoituskohteina olevien yritysten veronmaksusta.

Eläkejärjestelmän verotus noudattaa Suomessa samoja periaatteita kuin monissa muissa maissa. Yhteistä eri maissa on, että kaikki haluavat välttää eläkesäästämisen moninkertaisen verotuksen ja näin tukea eläkerahastojen karttumista. Moninkertainen verotus luo paineita eläkemaksujen nostamiselle.

Työnantajien, yrittäjien ja palkansaajien maksamat työeläkemaksut ovat vähennyskelpoisia tuloverotuksessa. Kun palkansaaja tai yrittäjä alkaa aikanaan saada eläkettä, siitä maksetaan tuloveroa.

Sijoitustuottojen siirto vakavaraisuuspuskuriin on verotuksessa vähennyskelpoinen, joten sijoitustuottojen vuotuinen heilahtelu ei aiheuta veroseuraamuksia. Työ-

Kiinteistöjen avainlukuja

	2021	2020
Asiakkaiden kokonaistyytyväisyys vuokrattuihin toimistoihin	4,0	4,0
Kokonaistyytyväisyys kiinteistöjen ylläpitoon	4,2	4,3
Asiakkaiden kokonaistyytyväisyys vuokraukseen, toimitilat	3,9	4,0
Valmistuneita koteja (asuntoja)	194	379
Esteettömyyskartoituksia Ilmarisen asunnoissa	54	113
Kokonaistyytyväisyys kiinteistöjen rakennuttamiseen	4,2	4,4

eläkeyhtiön tuloslaskelman voitto määräytyy sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön etukäteen vahvistamien laskuperusteiden mukaisesti. Sen suuruuden määrittää takuupääomalle tai muulle omalle pääomalle laskettava kohtuullinen tuotto.

Olemme keskinäinen yhtiö, jolla ei ole takuupääomaa eikä siten voitonjakoa. Yhtiön oma pääoma kuuluu kokonaisuudessaan vakuutusyhtiöille ja vakuutetuille. Vaikka pääoman laskennallinen vuosituotto on eläkeyhtiön verotettavaa tuloa, maksettavaa veroa ei kuitenkaan ole muodostunut. Verotettavaa tuloa ovat vähentäneet aiempina vuosina kertyneet veropuskurit.

Kerromme Ilmarisen tilinpäätöksen liitetiedoissa kaikki suurimmat osake- ja rahastosijoituksemme kotipaikkoineen. Ulkomailta saaduista sijoitustuotoista, kuten osingoista, peritään verosopimusten mukaisesti lähdeveroja, joka on tuotosta kohdemaahan maksettava vero. Lähdeverojen määrät ja niitä koskevat verosopimukset vaihtelevat maittain ja sijoituskohteittain.

Omistajaohjauksen periaatteidemme mukaisesti toivomme omistamiemme yritysten raportoinnin veropolitiikastaan ja vero-

jalanjäljestään ja esittelevän neuvoston kokouksessa.

Olemme myös laatineet vastuullisen sijoittamisen periaatteisiimme sisältyvät veroperiaatteet. Niiden kautta lisäämme sijoitustoimintamme läpinäkyvyyttä. Periaatteissamme olemme ottaneet huomioon, että lakisääteinen tehtävämme on sijoittaa eläkevarat tuottavasti ja turvaavasti siten, että pystymme maksamaan eläkevakuutettujen eläkkeet myös tulevaisuudessa. Otamme siis vakuutettujen edun huomioon myös verotuksen näkökulmasta ja pyrimme siksi tekemään sijoituksemme niin, että kansainvälisen verotuksen periaatteiden vastaiselta sijoitustuottoja rasittavalta kahdenkertaiselta verotukselta mahdollisuuksien mukaan välttämään. Veroperiaatteissa olemme myös linjanneet esimerkiksi odotuksistamme sijoitustoiminnan kumppaneille verolakien säännösten noudattamisessa. Emme osallistu aggressiiviseen verosuunnitteluun tai tee sijoituksia sellaisten sijoitusrakenteiden kautta, joilla pyritään välttämään sijoituksesta aiheutuvia valtioiden väliseen tietojenvaihtoon kohdistuvia raportointivelvoitteita tai joiden tarkoituksena on estää veroviran-

omaisia tunnistamasta sijoitustuottojen tosiasiallisia tekijöitä.

Sijoitamme listaamattomiin ulkomaisiin ja joihinkin kotimaisiin yhtiöihin osana konsortioita, joissa on mukana muita kotimaisia ja ulkomaisia sijoittajia. Niissä on usein osana valmistelua mukana veroasiantuntija, joka suunnittelee sijoittajien näkökulmasta mahdollisimman verotehokkaan sijoitusrakenteen. Tämä on erityisesti kansainvälisten sijoittajien vaatimus ja alalla vallitseva käytäntö. Veroseuraamusten arviointi etukäteen on tärkeää myös, jotta voimme ennakoida sijoitusten nettotuottoa edunsaajien eli nykyisten ja tulevien eläkeläisten kannalta. Seuraamme verolainsäädäntöä ja sen muutoksia niin kotimaassa kuin kansainvälisestikin, jotta toimimme varmasti lainmukaisesti.

Meillä, kuten muillakin eläkeyhtiöillä, on sijoituksia maissa, jotka joidenkin määritelmien mukaan katsotaan veroparatiiseiksi. Tällaisia sijoituksia on käytännössä katsoen mahdotonta välttää, mikäli sijoitussalkku halutaan hajauttaa riittävän laajasti omaisuuslajeittain ja maantieteellisesti. Julkistamme kaikki suurimmat osake- ja rahastosijoituksemme, mukaan lukien rahaston kotipaikat tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Eläkeyhtiön toiminta on pääosin arvonlisäverotonta. Vaikka Ilmarinen maksaa arvonlisäveroa omista hankinnoistaan, se ei voi verollista toimintaa harjoittavien tahojen tapaan vähentää näitä maksettuja veroja itse perimistään arvonlisäveroista.

Ilmarisen omaan toimintaan liittyvät verot

	2021
Palkoista pidätetyt ennakonpidätykset, milj. €	15,3
Hankintoihin liittyvä arvonlisävero, milj. €	10,4
Työnantajan sosiaaliturvamaksut, milj. €	0,7
Kiinteistöverot (Ilmarisen toimitalo), milj. €	0,7
Yhteensä, milj. €	27,1

Työtä eläkkeesi turvaksi

6. Työtä eläkkeesi turvaksi

Kaikki työmme tähtää siihen, että sinä saisit ansaitsemasi eläkkeen. Huolehdimme siitä, että joukkueellamme on paras mahdollinen osaaminen. Toimimme avoimesti ja läpinäkyvästi – sidosryhmiemme kanssa keskustellen. Raportointi on keskeinen tapa varmistaa, että kaikilla sidosryhmillämme on riittävästi tietoa toiminnastamme.

6.1 Luotettavaa ja läpinäkyvää eläketurvan hoitamista

Syyskuussa julkaistiin laaja, yhteiskunnallisten instituutioiden luottamusta selvittänyt tutkimus. Työeläkealan edunvalvontajärjestö Telan, Sitran ja Kuntaliiton E2-tutkimuslaitokselta tilaamassa tutkimuksessa ”Luottamusta ilmassa, mutta kuinka paljon?” tarkasteltiin muun muassa sitä, miten paljon eläketurvaan luotetaan.

Tutkimuksen mukaan suomalaisten suhde eläketurvaan on jakaantunut. Mitä nuorempi vastaaja, sen todennäköisemmin hänellä ei ollut luottamusta eläkejärjestelmää kohtaan. Tyypillinen nuori vastaaja piti järjestelmää epäoikeudenmukaisena ja merkitykseltään vähäisenä. Nuoret uskoivat yleisesti, että vaikka eläkettä joskus saisi, sen saa koh-

tuuttoman myöhään tai se ei riitä yksin elämiseen.

Raportin mukaan juuri näkemykset eläketurvasta olivat vahvimmin eri ikäisiä vastaajia erottava tekijä. Kokonaisuutena katsoen luottamus eläkejärjestelmään on keskitasoa, mutta yli 60-vuotiailla korkea. Vähiten luottamusta oli 31–44-vuotiailla. Luottamukseen vaikuttaa esimerkiksi kokemus oikeudenmukaisuudesta. Erityisesti nuoret kyseenalaistivat oikeudenmukaisuuden.

Konkreettinen huoli kulminoituu tulevaisuuden eläkkeiden maksajiin.

Syntyvyyttä, työllisyyskehitystä ja maahanmuuttoa koskevien lukujen valossa huoli tulevaisuuden maksajien vähyydestä on perusteltu. Maahanmuutto ei tällä hetkellä riitä korjaamaan väestörakenteen vinoutumista.

Yksi epäluottamusta herättä-

vä tekijä tutkimuksen mukaan on yhtäältä järjestelmän jatkuva säätäminen eläkeuudistuksilla tai ainakin tämän tarpeesta puhuminen. Toisaalta järjestelmän hitaus muuttua on vastaavasti sen heikkous vastaajien mielestä.

Samaan aikaan Suomen eläkejärjestelmä arvioitiin kansainvälisessä arvioinnissa jo kahdeksatta kertaa peräkkäin maailman luotettavimmaksi ja läpinäkyvimmäksi eläkejärjestelmäksi. Arvio perustuu australialaisen konsulttiyhtiö Mercerin tekemään vertailuun. Kokonaisvertailussa eläkejärjestelmämme sijoittui seitsemänneksi – kahta sijaa edellisvuotta alemmaksi. Suomen sijoitus listalla on laskenut, kun mukaan vertailuun on otettu uusia maita. Joka tapauksessa järjestelmämme on kansainvälisesti vertailtuna hyvällä tasolla.

Luottamusta toimintaamme

punnittaessa kotimaassa meitä ei kuitenkaan verrata ensisijaisesti kansainvälisiin verrokkeihin. Suomalainen eläkejärjestelmä eroaa esimerkiksi muista EU-maista siinä, että toimeenpano on hajautettu yksityisille yhtiöille kuten Ilmariselle.

Päivitimme yleisemmän tason eläkepoliittiset periaatteemme loppuvuonna. Hallituksen hyväksymissä julkisissa periaatteissa kuvaamme työeläkejärjestelmän kulmakivet, jotka toimivat perustana kannanotoillemme työeläkejärjestelmää ja sen toimeenpanoa kehitettäessä. Näkemyksemme mukaan kestävä eläkejärjestelmä on yhteiskunnallisesti hyväksyty ja luottamuksen arvoinen, on taloudellisesti kestävä, pidentää työuria ja tuottaa riittävän toimeentulon eläkkeellä. Ilmarinen haluaa tuoda työeläkealan osamistaan ja asiantuntemustaan

parhaalla mahdollisella tavalla yhteiskunnan käyttöön eläkejärjestelmän kehittämisen ja päätöksenteon tueksi. Tavoitteemme on vaikuttaa siihen, että eläkejärjestelmää ja sen toimeenpanoa kehitetään vastuullisesti pitkän aikavälin kestävyys huomioiden.

Liiketoiminnan periaatteet

Eläketurvan hoitaminen on osa suomalaista sosiaaliturvaa, joten säännösten mukainen toiminta, avoimuus ja oikein toimimisen kulttuuri ovat keskeisiä lähtökoh- tia toiminnalle. Hyvää hallintoa ja oikein toimimisen kulttuuria on pidettävä jatkuvasti yllä ja kehi- tettävä. Säännösten noudattami- nen arjessa vaatii, että olemme aina tietoisia kaikista toimintaan liittyvistä säännösten muutok- sista. Muutokset voivat koskea suoraan työeläkeyhtiöitä tai eläkkeitä säätelevää lainsäädän- tää, mutta yhtä lailla sijoitustoimintaa ja sen raportointia missä tahansa markkinapaikalla, jossa meillä on sijoituksia. Käytännös- sä työeläkeyhtiöiden toimintaan kohdistuu sääntelyä hyvin monesta eri suunnasta kotimaassa ja kansainvälisesti. Muutosten seuraamisessa tärkeä rooli on kai- killa asiantuntijoilla ja työtä tukee

erillinen laki- ja compliance -toi- minto. Olemme vahvistaneet sekä laki- että compliance-toiminnon henkilöstöresursseja viime vuosi- na.

Yhtiön toiminnan lainmukaisuuden ja hyvän hallinnon varmis- tamisessa on erityinen rooli nk. toisen puolustuslinjan riippumat- tomalla compliance-toiminnolla. Vuonna 2021 vahvistimme comp- liance-toimintoamme uudella Chief Compliance Officerilla. Sa- malla toiminnon henkilöstömää- rä kasvoi kahteen työntekijään. Compliance raportoi operatiivi- sesta toiminnastaan suoraan hal- litukselle, hallituksen tarkastus- ja riskienhallintavaliokunnalle ja toi- mitusjohtajalle. Hallitus hyväksyy compliance-toimintaperiaatteet ja vahvistaa compliance-vuosisuun- nitelman. Hallinnollisesti comp- liance on osa lakiasiaintoiminnan alaisuudessa toimivaa Laki- ja compliance toimintoa.

Käytännössä jokainen työn- tekijä on vastuussa siitä, että hän noudattaa sääntelyä, viran- omaisohjeita ja hyvän hallinnon periaatteita ja puuttuu mahdolli- sesti havaitsemiinsa epäkohtiin. Työntekijöillämme on käytössään anonyymi ilmoituskanava, jonka kautta he voivat raportoida ha- vaitsemistaan väärinkäytöksistä ja

väärinkäytösepäilyistään. Vuonna 2021 saimme kanavan kautta yh- den ilmoituksen. Ilmoitus tutkittiin määritellyn prosessin mukaisesti. Tutkimuksissa todettiin, että il- moitus oli siinä mielessä aiheeton, ettei se vaatinut jatkotoimenpitei- tä. Kaikista havainnoista ja epäi- lyistä ilmoittaminen on kuitenkin tärkeää. Jos kynnys ilmoittaa on liian korkea, väärinkäytöksiä voisi jäädä piiloon.

Vuonna 2021 emme saaneet lainsäädännön tai säännösten rikkomiseen liittyviä sakkoja tai ei-rahallisia sanktioita.

Hyvään hallintotapaan opasta- va Code of Conduct -verkkokurs- si kuuluu uusien työntekijöiden perehdytykseen. 77 prosenttia vuonna 2021 aloittaneista työn- tekijöistä on suorittanut Code of Conduct verkkokurssin. 24 pro- senttia vuonna 2021 aloittaneista työntekijöistä on suorittanut tulo- kasvalmennuksen, jossa kerrottu Code of Conductista. Liiketoimin- taperiaatteitamme kuvaava Code of Conduct -asiakirja on avoimes- ti saatavilla verkkosivuiltamme. (GRI 102-16, 205-2)

Aiemmin compliance ja riskien- hallinta ovat molemmat koordinoi- neet työtään erillisten sisäisten verkostojen kautta. Kuitenkin sekä compliance, riskienhallinta

että yritysvastuu ovat toimin- toja, jotka edistävät omista nä- kökulmistaan oikein toimimisen kulttuuria. Vuoden 2021 aikana päätimme yhdistää complian- ce-verkostomme ja operatiivisten riskien sisäiset verkostomme ja ottaa työhön mukaan myös yri- tysvastuun näkökulmat. Verkosto koostuu liiketoimintalinjojen ja tukitoimintojen nimetyistä edus- tajista.

Ohjeistamme esimerkiksi lähi- piiriasioista ja lähipiiriyrityksiä kos- kevista liiketoimista. Valvomme eturistiritatilanteita, kun valmis- telemme ja teemme päätöksiä. Käsitlemme mahdolliset lähipiiri- rimme kanssa tehtävät liiketoimet Ilmarisen hallituksen hyväksymän sisäisen ohjeistuksen mukaisesti.

Sijoittajana toimimme huo- lollisesti myös sisäpiiriasioissa. Sisäpiirillä tarkoitetaan kaikkia niitä henkilöitä, joilla on mahdol- lisuus vaikuttaa yhtiön varojen sijoittamista koskevaan pää- töksentekoon tai jotka muutoin saavat haltuunsa sijoituspäätök- siin liittyvää tietoa. Sisäpiiriläisten omistustiedot näet Euroclear Finlandin NetSire-palvelusta. Ilmarisen sisäpiiriohjeessa varmis- tamme prosessin ja toimintatavat sisäpiiriasioiden käsittelyyn.

Hyvä hallinto

Ylintä päätösvaltaa Ilmarisessa käyttää yhtiökokouksemme, jossa omistajamme käyttävät äänivaltaansa. Yhtiökokous hyväksyy tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen, päättää voiton käyttämisestä hallituksen esityksen pohjalta, myöntää vastuuvapauden hallintoneuvostolle, hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Lisäksi yhtiökokous valitsee tilintarkastajan ja hallintoneuvoston jäsenet.

Selvityksemme hallinto- ja ohjauksjärjestelmästä on luettavissa kokonaisuudessaan verkkosivuillemme. Hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten osallistuminen kokouksiin vuonna 2021 on ilmoitettu selvityksessä.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on osaltaan varmistamassa yhtiön strategian ja tavoitteiden saavuttamista ja on tärkeä osa johtamisen ja sisäisen valvonnan käytäntöjä. Riskienhallinta toteutuu johtamis- ja valvontajärjestelmämme välityksellä ja perustuu johtamista ja vastuuvollisuutta tukeville periaatteillemme. Riskienhallinta on osa yhtiön toimintakulttuuria ja -tapoja sekä päätöksentekoa.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että riskienhallinta kuuluu johdon vastuualueelle ja on luonnollinen osa työntekijöidemme arkea. Riskienhallinta on osa kaikkia yhtiön prosesseja, mukaan lukien strategista suunnittelua ja muutoksenhallintaa.

Riskienhallinta kattaa kaikki yhtiön toiminnot, myös ulkoistetut toiminnot. Riskienhallinta muodostuu kaikista menettely- ja toimintatavoista, joiden tavoitteena on tunnistaa ja arvioida toimintaa ja tavoitteita uhkaavia riskejä sekä toteuttaa arvioinnin tuloksen edellyttämiä toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Riskienhallinta on apuväline paitsi uhkien pienentämiseen myös mahdollisuuksien parempaan hyödyntämiseen.

Riskienhallinnan tavoitteena on estää toimintaamme uhkaavien riskien toteutuminen, minimoida toteutuneiden riskien aiheuttamat taloudelliset ja muut vahingot sekä turvata toiminnan jatkuvuus. Tavoitteena on lisäksi, että voimme hyödyntää hallitun riskinoton tarjoamat mahdollisuudet liiketoiminnassa, erityisesti sijoitustoiminnassa: sijoittamisessa riski ja tuotto kulkevat aina käsi kädessä. Olennaisinta on yhtiön lakisääteisen toiminnan sekä vakuutettujen, eläkkeensaajien ja

vakuutuksenottajien oikeuksien turvaaminen kaikissa tilanteissa.

Riskienhallintatoimintomme, mukaan lukien sijoitustoiminnan riskien valvonta ja hallitusraportointi, sisältyvät yhtiön toiminnan suunnittelusta ja seurannasta vastaavan johtajan vastuualueeseen. Sijoitustoiminnan raportointi ja riskienvalvonta ovat siis riippumattomia riskiä ottavasta toiminnasta. Hallitus käsittelee ja hyväksyy vuosittain Ilmarisen riskienhallintajärjestelmän toimintaperiaatteet ja sijoitussuunnitelman. Hallitus ja toimiva johto laativat strategisen päätöksen ja riskienhallinnan linjaukset osana vuosittaista riski- ja vakavaraisuusarviota, jossa arvioidaan merkittävimpien riskien vaikutusta

yhtiön toimintaan ja niitä toimenpiteitä, jotka ovat aiheellisia näiden riskien hallitsemiseksi.

Merkittävin riskimme liittyy vakavaraisuuden hallintaan niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä. Vakavaraisuuden hallinnan suurin yksittäinen riskitekijä liittyy sijoitustuottojen kehitykseen. Sijoitustoiminnan riskitasoa seurataan jatkuvasti muun muassa valvomalla sijoitusrajoituksia sekä arvioimalla vakavaraisuuden tulevaa kehitystä skenaarioanalyysien ja stressitestien kautta.

Vuonna 2021 jatkoimme riskienhallinnan aktiivista ja järjestelmällistä kehittämistä muun muassa säännöllisen ja tilannekohtaisen riskiraportoinnin osalta. Lisäsimme merkittävästi

Hankinnat Ilmarisessa (GRI 102-9)

	2021	2020
Toimittajien määrä, liikekulut	679	883
Toimittajien määrä, kiinteistökulut	1 009	1 148
Kotimaisten toimittajien lukumäärä, liikekulut	575	788
Kotimaisten toimittajien lukumäärä, kiinteistökulut	1 006	1 142
Ulkomaisten toimittajien lukumäärä, liikekulut	104	95
Ulkomaisten toimittajien lukumäärä, kiinteistökulut	3	6
Kokonaisostot, liikekulut milj. €	113	127
Kokonaisostot, kiinteistökulut milj. €	192	238

myös riskienhallinnan jatkuvuus-harjoituksia. Niissä testaamme, miten organisaatiomme reagoi, kun kriittisiin prosesseihin syntyy häiriöitä. Jatkuvuus-harjoitusten kautta pystymme myös kehittämään omia toimintatapojamme pyrkimyksenä osaltaan varmistaa toimintamme häiriöttömyys.

Riskienhallintaamme kuvataan tarkemmin toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen liitetiedoissa. (GRI 102-11)

Vuoropuhelua sidosryhmien kanssa

Toinen puoli avoimuutta on aktiivinen keskusteleminen ja kuunteleminen. Kyselyiden ja palautteen perusteella jääme helposti etäiseksi monille asiakkaillemme ja sidosryhmillemme.

Eläkejärjestelmän tuntemuksen parantamisessa riittää vielä runsaasti työtä. Esimerkiksi oman talouden pitkäjänteisessä suunnittelussa tarpeellinen tieto omasta eläkkeestä ei ole kovin hyvä.

Vuonna 2021 suomalaiset arvioivat Ilmarisen neljättä kertaa peräkkäin vastuullisimmaksi eläkeyhtiöksi. Sustainable Brand Index -kysely osoitti, että asenteet eläkeyhtiöiden vastuullisuutta kohtaan olivat myönteisiä.

Eläketurva koskettaa jokaista työntekijää ja yrittäjää. Teemme paljon työtä esimerkiksi vastuullisen sijoittamisen edistämiseksi ja pyrimme myös tekemään sen näkyväksi. Uskomme, että kiinnostus omien eläkevarojen sijoittamista kohtaan kasvaa nopeasti myös Suomessa.

Käymme keskustelua sidosryhmiemme kanssa myös järjestöissä ja muissa yhteistyöorganisaatioissa. Vuonna 2020 olimme yli 30 eri järjestön jäsenenä. Lisäksi muutamit työntekijämme osallistuivat kiinteästi työhönsä liittyvien ammatillisten järjestöjen toimintaan.

Keskeisiä jäsenyyksiä vastuullisen sijoittamisen kannalta ovat esimerkiksi PRI (Principles for Responsible Investment), kotimainen vastuullisen sijoittamisen yhdistys Finsif ry sekä pohjoismainen vaikuttamisyhteistyö NEC (Nordic Engagement Co-operation). Kiinteistö-sijoittajana keskeisiä jäsenyyksiämme ovat esimerkiksi kiinteistöalan yhteistyöjärjestö RAKLI ry, kiinteistö-sijoittajien INREV ja rakentamisen ympäristövaikutuksiin keskittynyt Green Building Council Finland. Rakennuttajapäällikkömme Niina Nurminen on myös GBC Finlandin hallituksen jäsen vuoteen 2022

saakka. Olemme myös Suomalaisen työn liiton jäseniä.

Olemme edunvalvontajärjestöistä Finanssiala ry:n ja työeläkevakuuttajien Tela ry:n jäsen. Vakuutusalan järjestöistä kuulumme lisäksi Suomen Aktuaariyhdistykseen. Henkilöjäseniä on Suomen vakuutusyhdistyksessä. Henkilöstöllämme on mahdollisuus osallistua Vakuutus- ja Finanssialan Urheiluseura VUFI ry:n toimintaan. (GRI 102-12, GRI 102-13, 102-40)

Raportointi

Avoimuuden ja läpinäkyvyyden eteen on tehtävä jatkuvasti työtä. Pyrimme tarjoamaan riittävästi toimintaamme koskevaa tietoa kaikkien saataville. Näin asiakkailamme ja muilla sidosryhmillämme on mahdollisuus arvioida toimintaamme.

Kirjasimme vastuullisuuden keskeiseksi teemaksi hallituksen vuonna 2019 hyväksymiin strategiaamme ja visioomme. Keskeiset linjaukset käytännön toteutuksesta tekee toimitusjohtaja ja johtoryhmä. Raportoimme vastuullisuuteen liittyviä teemoja tämän raportin lisäksi hallituksen allekirjoittamassa toimintakertomuksessa.

Yritysvastuupäällikkömme vastaa yritysvastuuraportoinnin kokonaisuudesta ja kokoaa raportin yhteistyössä talouden seurannan ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Yritysvastuupäällikkö vastaa myös vastuullisuuden avainmittareidemme päivitysten valmistelusta johtoryhmälle. Näitä mittareita kutsumme vakiintuneen tavan mukaisesti KPI-mittareiksi (key performance indicator).

Laadimme yritysvastuuraporttimme pääosin Keskinäisen Eläkevakuutusyhtiön Ilmarisen eli emoyhtiön näkökulmasta. Mikäli tunnusluvun laskentaraja poikkeaa emoyhtiön rajoista, siitä on mainittu GRI-sisältöindeksissä tunnusluvun yhteydessä. Ilmarisen konsernirakenteessa on emoyhtiön lisäksi esimerkiksi kiinteistö-sijoituksiin liittyviä kiinteistöosakeyhtiöitä. (GRI 102-46, 102-45)

Taloudellisen vastuun tunnusluvut perustuvat Ilmarisen talousraportteihin, kirjanpitoon ja vahvistettuun tilinpäätökseen, joka on laadittu kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölain sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaisesti. Lisäksi tilinpäätöksessä on noudatettu sosiaali- ja terveysministeriön asetusta vakuutusyrityksen tilinpäätöksestä ja

Sidosryhmä	Sidosryhmän tärkeimmät odotukset	Vuorovaikutuksen kanavat, tiheys ja toimenpiteet
Asiakkaat (vakuutuksenottajat)	Vakuutusturva vaivattomasti. Asiantunteva palvelu ja ennakoiva, aktiivinen yhteydenpito. Tukea tiedolla johtamiseen ja henkilöstön työkyvyttömyysriskien hallintaan.	Tiiviit tapaamiset ja yhteistyö asiakkaiden kanssa. Asiakkaiden osallistaminen palveluiden kehittämiseen. Riskiperusteiset ja vaikuttavat työkykypalvelut. Asiakaspalvelun aktiivinen kehittäminen. Ymmärrettävä ja oikea-aikainen asiakasviestintä.
Nykyiset ja tulevat eläkkeensaajat (vakuutetut)	Lakisääteisen eläketurvan hoito vastuullisesti ja pitkäjänteisesti. Helppo, ymmärrettävä ja nopea palvelu.	Laadukas asiakaspalvelu, ymmärrettävän eläketiedon tarjoaminen, nopeat käsittelyajat ja eläkevarojen turvaaminen.
Henkilöstö	Vastuullinen henkilöstöjohtaminen, toimiva vuorovaikutus, tasa-arvo, hyvä työilmapiiri ja työolot sekä kilpailukykyinen palkkaus.	Onnistumista tukeva johtaminen ja osaamisen kehittäminen. Selkeät tavoitteet, seuranta ja palkitseminen. Kehittyvä ja kattava työhyvinvointityö. Jatkuva vuorovaikutus.
Viranomaiset ja päättäjät	Hyvä yhteistyö, päätösten valmistelua helpottava avoin tiedonsaanti ja vuorovaikutus. Yhteisenä tavoitteena yhteiskunnan kokonaisedun mukaiset päätökset ja uudistukset.	Avoin vuoropuhelu viranomaisten ja päättäjien kanssa. Asiantuntemuksen tarjoaminen. Säännöllisiä tapaamisia ja yhteydenpitoa mm. erilaisissa työryhmissä ja tilaisuuksissa.
Työmarkkinajärjestöt	Hyvä yhteistyö ja tiedonsaanti päätöksenteon ja neuvotteluiden tueksi. Yhteisenä tavoitteena eläketurvan riittävästä tasosta huolehtiminen sekä järjestelmän kustannusten pitäminen kohtuullisella tasolla.	Yhteydenpitoa Ilmarisen hallituksen, hallintoneuvoston ja neuvottelukuntien kautta. Asiantuntemuksen tarjoaminen. Säännölliset tapaamiset ja muu tiivis yhteydenpito mm. erilaisissa työryhmissä ja tilaisuuksissa.
Toimialan organisaatiot	Hyvä ja avoin yhteistyö. Ilmarisen asiantuntemus koko alan käyttöön. Yhteisenä tavoitteena eläkejärjestelmän kestävydestä ja toimivuudesta huolehtiminen.	Monipuolinen yhteistyö mm. Työeläkevakuuttajat TELAn, Eläketurvakeskusten ja Finanssiala ry:n kanssa. Kanavina työryhmät, vakituiset neuvottelukokoonpanot ja erilaiset tilaisuudet.
Media	Viestinnän avoimuus, tietojen luotettavuus ja nopea palvelu. Ilmarisen asiantuntemus median käyttöön: uusien näkökulmien tuominen, aktiiviset kannanotot ja vaikeiden asioiden ymmärrettäväksi tekeminen.	Avoin ja aktiivinen viestintä eri kanavissa. Säännöllisiä tapaamisia ja yhteydenpitoa. Nopea ja avoin reagointi tiedotusvälineiden pyyntöihin.
Koulutus- ja tutkimuslaitokset	Ilmarisen asiantuntemus oppilaitosten käyttöön. Kesätyöpaikkojen ja harjoittelupaikkojen tarjoaminen. Yhteiset tutkimushankkeet ja avoin tiedonsaanti. Eläkejärjestelmän kehittäminen ja tunnetuksi tekeminen.	Yhteistyö opiskelijoiden kanssa mm. tutkielmien teossa. Yliopistojen ja oppilaitosten erilaisiin tapahtumiin osallistuminen. Kesätyöntekijöiden rekrytointi.
Kansalaisyhteiskunta	Avoin ja aktiivinen vuoropuhelu. Liiketoiminnan vastuullisuus ja luotettavuus. Ilmarisen asiantuntemuksen tarjoaminen käyttöön eri viestinnän kanavissa.	Avoin ja aktiivinen viestintä sekä valmius dialogiin sidosryhmien kanssa. Vuorovaikutus esim. erilaisissa seminaareissa ja tapaamisissa sekä sosiaalisessa mediassa.
Sijoituskohteet ja sijoitustoiminnan kumppanit	Avoin viestintä odotuksista, johdonmukainen ja pitkäjänteinen toiminta, nopeat vasteajat kysymyksille.	Selkeä viestintä omistajaohjauksen periaatteista, johdonmukainen sijoitusstrategia ja ripeä päätöksenteko. Vuorovaikutus sekä säännöllisesti että tarvittaessa.

konsernitilinpäätöksestä, kirjanpitoasetusta, sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia laskupöytäkirjoita sekä Finanssivalvonnan antamia määräyksiä ja ohjeita.

Sosiaalisen vastuun henkilöstötunnusluvut kattavat emoyhtiö Ilmarisen henkilöstön, ja tunnusluvut on laskettu yhtiön henkilöstötietojärjestelmien tiedoista.

6.2 Merkityksellistä työtä

Strategiassamme olemme asettaneet tavoitteeksemme olla yksi Suomen parhaista työpaikoista. Uskomme, että henkilöstön hyvinvointi vaikuttaa suoraan siihen, miten hyvin voimme suoriutua kaikista muista tavoitteistamme.

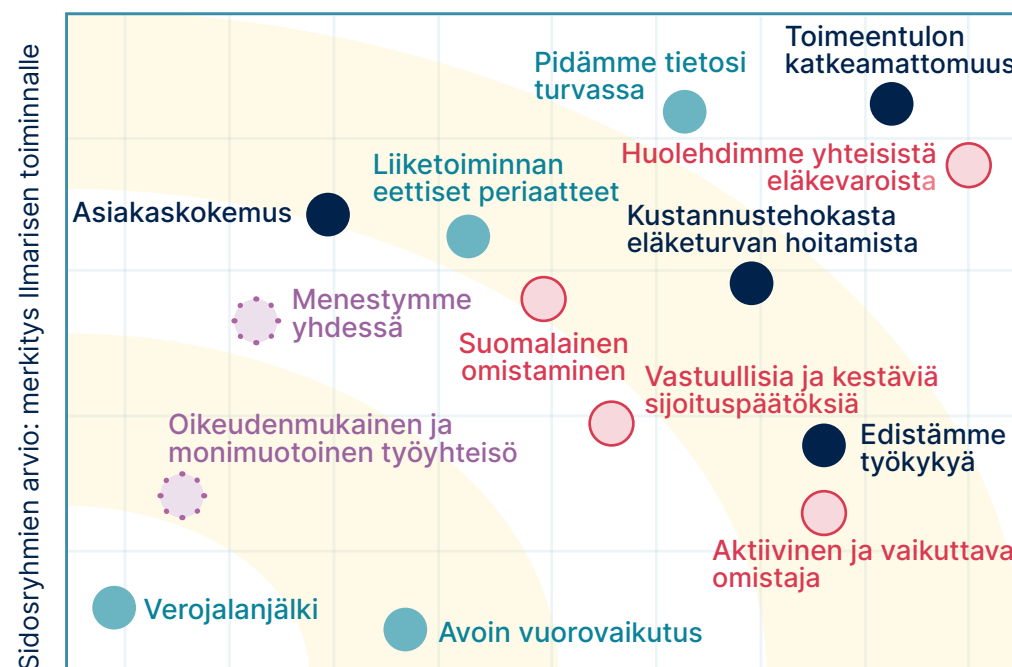
Koronapandemiaan liittyvän etätyösuosituksen päätyttyä alkusyksystä palasimme uudenlaiseen arkeen, jossa tavoitteena oli yhdistää lähi- ja etätyön parhaat puolet tavoitteiden saavuttamiseksi. Uuden arjen kulmakivinä ovat luottamus, yhteisöllisyys sekä selkeät yhteiset pelisäännöt. Uutta arkea ehdimme kuitenkin elää vain muutaman viikon. Marraskuun loppupuolella siirryttiin takaisin laajaan etätyöhön, joka jatkui vielä pitkälle vuoden vaihteen yli.

Korona-ajan keskellä olem-

me jatkaneet henkilöstömme osaamisen kehittämistä samalla intensiteetillä kuin edellisinäkin vuosina, vaikka valmennukset ovatkin siirtyneet virtuaalisiksi. Luonnollisesti yksi vuoden pääpainopistealueista oli etätyön johtamisen vahvistaminen eri aiheisilla valmennuksilla – virtuaalifasilitoinnista tunneälykkyyden ja luottamuksen rakentamiseen. Nopeaa ja sujuvaa siirtymistä virtuaalimaailmaan tuettiin myös laaja-alaisilla online-valmennuksilla yhteistyösovellusten sekä muiden Office 365 -sovellusten hallitsemiseksi.

Ketterä toimintatapa ja jatkuva parantaminen olivat yksi Ilmarisen yhtiötason painopistealueista vuodelle 2021. Teeman mukaisesti vuoden aikana 36 ilmarislaista koulutettiin jatkuvan parantamisen mestareiksi. Mestarikoulutuksessa olevat muodostavat Ilmarisen jatkuvan parantamisen kulttuurimuutoksen ydinryhmän, joka konkreettisten kehityskokoulujen kautta on aloittanut jatkuvan parantamisen kulttuurin juurruttamisen organisaatioon. Mestareiden lisäksi kaikki ilmarislaiset saavat valmennusta jatkuvasta parantamisesta ja pääsevät osallistumaan jatkuvan parantamisen kokeiluihin. Ketterän toimintata-

Ilmarisen yritys vastuun olennaiset teemat (GRI 102-47)

Arvio olennaisuudesta: vaikutukset ympäristöön, ihmisiin ja talouteen

- Vaivatonta ja luotettavaa eläketurvaa
- Avoin ja läpinäkyvä
- Sijoitamme kestävästi
- Merkityksellistä työtä

Olemme laatineet tämän raportin Global Reporting Initiativen GRI Standards -ohjeistuksen mukaisesti. Ohjeistukseen kuuluu säännöllinen eri aiheiden olennaisuuden arviointi. Päivitämme vuorovuosin yritys vastuun olennaisia aiheita sisäisissä työpajoissa ja ulkoisilla sidosryhmäkyselyillä. Päivitys tehdään seuraavan kerran vuonna 2021 koronapandemiasta aiheutuneen viivästyksen vuoksi. Matriisi esittää sidosryhmäkyselyn ja vuoden 2018 sisäisesti toteutetun olennaisuusanalyysin tuloksen matriisina. Matriisi kuvaa olennaisimmiksi arvioitujen aiheiden keskinäisen ja suhteellisen järjestyksen.

van ja itseohjautuvuuden tukemiseksi järjestettiin koulutusta esihenkilöille valmentavan johtamisen toimintamalleista.

Ilmarisessa jokaisella on mahdollisuus kehittyä asiantuntijana

Työelämä on selkeästi murroksessa ja kiihtyvä muutostahti ja sen myötä muuttuvat osaamistarpeet haastavat sekä yksilöä että yritystä. Rutiininomaisen työn vähetessä asiantuntijatyö muuttuu entistä vaativammaksi. Jopa samassa roolissa tarvitaan sekä syvää asiantuntijuutta että

laajojen asiakokonaisuuksien ymmärtämistä. Moniulotteisen ja kompleksisen asiantuntijatyön korostumisen myötä, vastuu oman osaamisen jatkuvasta kehitymisestä on yhä enemmän nopeatempoisessa maailmassa asiantuntijoiden omilla harteilla. Oppiminen tapahtuu yhä enenevässä määrin osana työnteke mistä ja tehokkuusvaatimukset ovat johtaneet siihen, että uutta osaamista hankitaan ketterästi juuri silloin kun sitä tarvitaan - ei opiskella asioita etupainotteisesti ns. varastoon. Varmistaaksemme riittävästi aikaa jatkuvale

oppimiselle, useimmat toiminnot ovat varanneet säännöllisiä aikoja uuden opiskelulle.

Vain yrityksenä ja yksilöinä omaamalla oikeaa ja ajantasais ta osaamista, voimme varmistua yhdessä menestymisestä myös tulevaisuudessa. Vastuullisena toimijana johto lähti keväällä 2021 hahmottamaan pitkän aikavälin osaamisvisiota Ilmariselle. Tämä visio kirkastaa hyvin, mitä osaamista tarvitsemme lisää, mitä vähemmän ja mitä nykyistä osaamista tarvitsemme edelleen tulevaisuudessa. Nämä pohdinnat toimivat pohjana kehityskeskusteluillemme, yksilöiden osaamisen kehittämiseksi sekä rekrytoinnillemme.

Osaamisen jatkuvan kehittämisen tärkeyttä korosti 2021 myös se, että yhdeksi vuoden pääfo kusalueeksi valikoitui osaamisen vahvistaminen ja asiantuntijuuden esiin nostaminen. Tämän katto teeman alle olemme mm. tuoneet laajan osaamisemme entistä näkyvämmiin asiakkaidemme käyttöön. Olemme myös talon sisällä aktiivisesti jakaneet osaamisen kehittämisen vinkkejä toisillemme Vierivä kivi ei sammaloidu -kampanjan merkeissä – muiden osaamisen kehittämisen keinojen rinnalla.

Pitkittyneestä koronatilanteesta huolimatta jatkoimme vuonna 2021 virtuaalisesti keskeisten substanssiosaamisen ja tärkeiden työelämätaitojen opiskelua.

Varsin iso panostus vuonna 2021 oli jatkuvan parantamisen mestareiden valmentaminen Lean-filosofiaan kahdeksan moduulin, käytännönläheisessä valmennuskokonaisuudessa. Sen lisäksi, että mestarit johtavat konkreettisia kehittämishankkeita, heidän tehtäviinsä kuuluu myös opastaa ja tukea muuta organisaatiota jatkuvan parantamisen filosofian tuomisessa arkeen, jossa jokainen on ”oman työnsä laatupäällikkö”.

Digiosaamisen varmistamiseksi on 2021 rakennettu digiosaamisen kehittämisen koulutusohjelmankokonaisuus (DOK). DOK-ohjelma on ensisijaisesti rakennettu Teknologia ja kehittäminen -toiminnolle, mutta jokainen digitalisaatiosta kiinnostunut ilmarislainen on voinut hyödyntää tätä ohjelmaa. Ohjelma on kokonaisuudessaan tarjolla koko henkilöstölle yhtiön intranetissä.

Valmentavaa johtamista itseohjautuvuuden vastinparina on vuonna 2021 tuettu esihenkilöiden valmennuskokonaisuudella. Valmennusohjelma koostui

Aktiivisin työpaikka!

Vuonna 2021 Ilmarinen sai Olympiakomitean Suomen aktiivisin työpaikka -sertifikaatin. Sertifikaatti myönnettiin henkilöstöliikunnan tilaa kartoittavan Suomen aktiivisin työpaikka -kartoituksen perusteella ja se annetaan tunnustuksena hyvin hoidetusta henkilöstöliikunnasta. Kartoituksen tuloksia hyödynnetään jatkossa Ilmarisen henkilöstön liikkumisen ja hyvinvoinnin tukemisen edelleen kehittämisessä. Vuoden aikana kannustettiin henkilöstöä työmatkaliikkumiseen ja muuhun liikuntaan mm. osallistumalla Kilometrikisaan sekä tarjoamalla mahdollisuutta työsuohdepolkupyörään.

useasta moduulista ja kesti koko vuoden.

Vuonna 2021 on myös muodostettu Ilmarisen oma valmentaja-verkosto, joka koostuu henkilöistä eri puolilta organisaatiota, joiden toimenkuvaan sisältyy valmistamista ja/tai valmennusten suunnittelua. Tarkoituksensa on jakaa osaamista ja vinkkejä sekä koordinoita talossa tarjottavia valmennuksia.

Jatkuvasta substanssiosaamisen kehittämisestä huolehtivat liiketoimintalinjat ja tukitoiminnot hyvin itsenäisesti. HR:n ja muiden tukitoimintojen koko talon tarjoamaan 2021 on kuulunut mm.

itsensä johtaminen, ketterä oppiminen, vuorovaikutus kiperissä tilanteissa, someviestintä, henkilö- ja toimitilaturvallisuus, tietoisuus etätyöergonomiasta sekä henkisen hyvinvoinnin teemoista. Myös kaikille uusille ilmarisaisille on pitkin vuotta tarjottu yhtä kattava perehdytys kuin normaaliolosuhteissa – ainoana erona, että nyt toteutus on ollut virtuaalinen.

Kaikille, jotka eivät enää jatka yhtiössä organisaatiomuutosten takia, on tarjottu henkilökohtainen uravalmennuspolku.

Kaikissa henkilöstökyselyisämme yhtenä teemana on osaamisen kehittäminen eri

Lapsiparkki auttaa kesälomakauden alun yli

Järjestimme jo viidettä kertaa työntekijöidemme lapsille lapsiparkin, joka tarjosi kesäkuussa tilapäistä apua henkilöstön työn ja perhe-elämän yhdistämisessä. Lapsiparkki on suunniteltu helpottamaan lastenhoitoaasteita työpäivien aikana tilanteissa, joissa tarjolla ei ole sopivia leirejä tai läheisten muodostamaa turvaverkkoa. Lisäksi lapsiparkki mahdollistaa perheelle enemmän yhteistä loma-aikaa.

Henkilökunnan kokemus työstä (KPI 8)

	2021	2020
Henkilökunnan kokemus työstä: Ilmarisen suositteluaste työnantajana (eNPS)	38	38
Työvire (0-5)	4,2	4,1

Henkilöstökokemusta seurattiin vuoden aikana joka toinen kuukausi toteutetuilla pulssikyselyillä, laajemmalla työkykykyselyllä sekä teemakohtaisilla kyselyillä, kuten korona-aikaiseen laajaan etätyöskentelyyn liittyvillä kyselyillä. Henkilöstökokemus nousi vuoden aikana. Vuoden alkaessa henkilöstön suositteluaste (eNPS) oli 32 ja lokakuussa se oli mittaushistoriamme korkeimmalla tasolla, eli 51. Koko vuoden keskiarvo oli 38. eNPS mittauksessa tulokset voivat vaihdella välillä -100–100. Vire kuvaa henkilöstölle joka toinen kuukausi tehdyn pulssikyselyn pakollisten kysymysten keskiarvoa. Arvo voi vaihdella asteikolla 1–5.

Henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja

	2021	2020
Keskimääräinen eläkkeellejäämisikä	64,1	64,0
Työntekijöiden keski-ikä	46,7	47,2
Keskimääräinen työsuhteen kesto	13,2	14,1
Terveysprosentti	67 %	68 %
Sairauspoissaoloprosentti	1,5 %	1,3 %

Terveysprosentti kertoo, iso osa henkilöstöstämme ei ollut poissa töissä sairauden vuoksi.

Kilometrikisa

	2021	2020
Aktiiviset polkijat	101	102
Poljetut kilometrit	64 284	71 042
Säästettyä polttoainetta, litraa (laskennallinen)	4 499	4 972
Laskennalliset päästövähennykset, kg CO ₂	11 247	12 430

näkökulmista. Vuoden 2021 arviot ovat erinomaisella tasolla. Yksiselitteistä osaamisen kehittymisen mittaria on vaikeaa löytää, mutta vahva osaaminen näkyy mm. vuoden 2021 ennätysellisessä asiakaspysyvyydessä, erinomaisessa NPS:ssä ja kovanluokan eNPS:ssä.

Sen lisäksi, että jokainen toiminto laajasti ja monikeinoisesti pitää yllä ja laajentaa omalla vastuullaan olevaa substanssiosaamistaan, vuoden 2022 fokuksessa tulee vahvasti myös olemaan mm. digitalisaatio-osaaminen monesta eri näkökulmasta, prosessiosaaminen, data-analytiikka, jatkuva parantaminen, vastuullisuus sekä työelämän eri metataidot. Kaikki tämä tukemassa tehokasta ja vastuullista asiakastyötä.

6.3 Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta tehtiin henkilöstölle laaja kyselytutkimus. Siinä selvitettiin, miten yhdenvertaisuuden koetaan toteutuvan esimerkiksi eri ikäisten ja erilaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden ja eri sukupuolten välillä. Kyselyn mukaan yhdenvertaisuus toteu-

tuu Ilmarisessa kokonaisuutena erittäin hyvin. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,1 (asteikolla 0–5). Eniten kehitettävää yhdenvertaisuudessa ja tasa-arvossa koettiin olevan uralla etenemisessä ja palkkauksessa. Henkilökohtaisten ominaisuuksien suhteen yhdenvertaisuuden koettiin toteutuvan parhaiten uskontoon ja vakuumukseen liittyvissä asioissa. Kysely muistutti myös tarpeesta pitää työpaikkakiusaamisen vastaisia periaatteita ja käytäntöjä edelleen esillä. Kiusaamista havainneiden määrä oli alhainen (16 prosenttia), mutta samalla tasolla kuin aiemmissakin kyselyissä. Seksuaalista häirintää ei kyselyn mukaan juuri esiinny, ja tapauksiin on aina puututtu. Häirinnässä, syrjinnässä tai epäasiallisessa käytöksessä Ilmarisessa on ehdoton nollatoleranssi.

Palkitseminen ja palkkaus

Palkka- ja palkkiopolitiikastamme päättää hallitus. Tähtäämme siihen, että palkkauksemme on kilpailukykyistä, oikeudenmukaista, tasa-arvoista, ohjaavaa ja kannustavaa. Palkitsemista ohjaa osaltaan kollektiivisesti neuvoteltu vakuutusalan työehtosopimus sekä säännöllisesti tekemämme

vertailu muiden työnantajien kehitykseen. Palkkaus perustuu työn vaativuuteen, henkilökohtaiseen suoritukseen ja pätevyyteen. Tämän uskomme vahvistavan palkkauksen oikeudenmukaisuutta myös muun muassa naisten ja miesten palkkatasa-arvon näkökulmasta.

Tavoitteemme on kaventaa palkkaeroja sukupuolten välillä. Palkoissa havaittavat erot sukupuolten välillä samassa vaativuusluokassa johtuvat pääsääntöisesti siitä, että naiset ja miehet ovat hakeutuneet hiukan erityyppisiin tehtäviin ja eri toimintoihin.

Vastuullisia kesätöitä

Ilmarinen on jo pitkään ollut mukana Vastuullinen kesäduuni -kampanjassa. Kampanja haastaa työnantaja tarjoamaan nuorille enemmän ja laadukkaampia kesätyöpaikkoja. Ilmarisessa oli tänäkin kesänä noin 40 kesätyöntekijää. Opiskeluaikainen työkokemus ja osaamisen kartuttaminen ovat merkittäviä tekijöitä myöhemmässä työllistymisessä. Ilmarisessa kesätyöntekijälläkin on mahdollisuus tehdä merkityksellistä ja vastuullista työtä, joka vaikuttaa pitkälle tulevaisuuteen.

Naisten keskimääräinen palkka miesten palkoista johtoryhmässä poislukien toimitusjohtaja (GRI 405-2, KPI 9)

	2021	2020
	86 %	90 %

Naisten keskimääräinen palkka miesten palkoista koko muussa henkilöstössä (GRI 405-2, KPI 9)

	2021	2020
	83 %	82 %

Kollektiivisesti neuvoteltujen työehtosopimusten piiriin kuuluva henkilöstö (GRI 102-41)

	2021	2020
	92 %	93 %
	590	613

Sukupuolten palkkatasa-arvoa voidaan mitata monella eri mittarilla. Sukupuolten palkkaero koko henkilöstössä muodostuu pääasiassa siitä, että sukupuolijakauma eri toiminnoissa on hyvin epätasainen. Esimerkiksi miesvaltaisten sijoitus-, IT- ja myyntitoimintojen palkkataso on yleisesti korkeampi kuin muissa toiminnoissa. Epätasapainoinen sukupuolijakauma eri aloilla on yhteiskunnallinen kysymys, johon tarvitaan ratkaisuja sekä yhteiskunnan että yksittäisten yritysten tasolla.

Yhtenä tasa-arvon toteutumisen mittarina seuraammekin, että esihenkilöiden sukupuolijakauma vastaisi henkilöstön sukupuolijakaumaa. Tällä mittarilla mitattuna tasa-arvo toteutuu varsin hyvin painottuen siten, että naisia on näissä vaativissa tehtävissä hieman miehiä enemmän. (KPI 9)

Olemme tarkastelleet sukupuolten palkka-tasa-arvoa myös eri vaativuusluokkien sisällä. Vaativuusluokka antaa yleisen raamin, jolla työtehtäviä voidaan vertailla. Palkkaus saman vaativuusluokan sisällä voi vaihdella esimerkiksi työkokemuksen ja koulutuksen takia. Kun vertailimme palkkoja vaativuusluokkien sisällä, naisten palkka suhteessa miesten palkkaan vaihteli 90 prosentin ja 108 prosentin välillä. Vaihtelun keskiarvo ja mediaani palkkaryhmissä olivat molemmat 97 prosenttiyksikköä. Tarkastelusta on jätetty pois toimitusjohtaja, johtoryhmä, myyntipalkkioiden piirissä oleva henkilöstö, osa-aikaiset asiantuntijalääkärit ja vaativuusluokat, joissa jompaakumpaa sukupuolta on alle 6 henkilöä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassamme olemme määritelleet, että jos palkkaero vaativuusluokan sisällä on vähintään 5 prosenttia suuntaan tai toiseen, henkilöstösasto tekee erillisen selvityksen erojen syistä. Jos havaitsemme selvittämättömiä eroja, henkilöstösasto aloittaa keskustelut esihenkilöiden kanssa tilanteen tarkemmaksi selvittämiseksi ja ratkaisemiseksi. Näitä selvitystoimenpiteitä tehdään tarkemmin vuoden 2022 aikana.

Uusi palkattu henkilöstö ja henkilöstön vaihtuvuus (GRI 401-1, 102-7)

	2021	2020
Työsuhteiden määrä vuoden lopussa	640	662
Uudet työsuhteet	85	73
Päätyneet työsuhteet	72	48
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus, %	8,6	3,8
Uudet työsuhteet / vakituiset	53	47
Päätyneet työsuhteet / vakituiset	51	26
Kesätyöntekijöiden määrä	38	35
Tuotannollis-taloudellisilla perusteilla päätyneet työsuhteet	32	11

Henkilöstö ja hallintoelimet iän mukaan (GRI 405-1)

	2021	2021 %	2020	2020 %
Henkilöstö				
Alle 30-vuotiaat	55	9 %	52	8 %
30–50-vuotiaat	327	51 %	342	52 %
Yli 50-vuotiaat	258	40 %	268	40 %
Hallitus				
Alle 30-vuotiaat	0	0 %	0	0 %
30–50-vuotiaat	4	33 %	6	55 %
Yli 50-vuotiaat	8	67 %	5	45 %
Hallintoneuvosto				
Alle 30-vuotiaat	0	0 %	0	0 %
30–50-vuotiaat	9	30 %	12	40 %
Yli 50-vuotiaat	21	70 %	18	60 %

Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden (GRI 404-1)

	2021	2020
Keskimääräiset koulutustunnit, koko henkilöstö	19	18
Keskimääräiset koulutustunnit, naiset	18	18
Keskimääräiset koulutustunnit, miehet	21	17
Keskimääräiset koulutustunnit, johtoryhmä	22	28
Keskimääräiset koulutustunnit, keskijohto	23	24
Keskimääräiset koulutustunnit, ryhmäesimiehet	32	37
Keskimääräiset koulutustunnit, toimihenkilöt ja asiantuntijat	18	16

Henkilöstö ja hallintoelimet sukupuolen mukaan (GRI 405-1, KPI 9)

	2021	2021 %	2020	2020 %
Koko henkilöstö, yhteensä	640		662	
Koko henkilöstö, naiset	389	61 %	414	63 %
Koko henkilöstö, miehet	251	39 %	248	37 %
Toimihenkilöt ja asiantuntijat, yhteensä	563		581	
Toimihenkilöt ja asiantuntijat, naiset	339	60 %	361	62 %
Toimihenkilöt ja asiantuntijat, miehet	224	40 %	220	38 %
Ryhmäesimiehet, yhteensä	28		31	
Ryhmäesimiehet, naiset	21	75 %	23	74 %
Ryhmäesimiehet, miehet	7	25 %	8	26 %
Keskijohto, yhteensä	39		39	
Keskijohto, naiset	24	62 %	24	62 %
Keskijohto, miehet	15	38 %	15	38 %
Johtoryhmä, yhteensä	10		11	
Johtoryhmä, naiset	5	50 %	6	55 %
Johtoryhmä, miehet	5	50 %	5	45 %
Hallitus, yhteensä	12		11	
Hallitus, naiset	2	17 %	1	9 %
Hallitus, miehet	10	83 %	10	91 %
Hallintoneuvosto, yhteensä	30		30	
Hallintoneuvosto, naiset	12	40 %	12	40 %
Hallintoneuvosto, miehet	18	60 %	18	60 %

Henkilöstö työsuhteen, työsopimuksen ja sukupuolen mukaan (GRI 102-8)

	2021	2021 %	2020	2020 %
Vakituiset työsopimukset, yhteensä	596	93 %	627	95 %
Vakituiset työsopimukset, naiset	365	61 %	395	63 %
Vakituiset työsopimukset, miehet	231	39 %	232	37 %
Vakituiset kokoaikaiset työsuhteet, yhteensä	552	93 %	586	93 %
Vakituiset kokoaikaiset työsuhteet, naiset	336	61 %	364	62 %
Vakituiset kokoaikaiset työsuhteet, miehet	216	39 %	222	38 %
Vakituiset osa-aikaiset työsuhteet, yhteensä	44	7 %	41	7 %
Vakituiset osa-aikaiset työsuhteet, naiset	29	66 %	31	76 %
Vakituiset osa-aikaiset työsuhteet, miehet	15	34 %	10	24 %
Määräaikaiset työsopimukset, yhteensä	44	7 %	35	5 %
Määräaikaiset työsopimukset, naiset	24	55 %	19	54 %
Määräaikaiset työsopimukset, miehet	20	45 %	16	46 %

Ilmarisen GRI-indeksi

Olemme käyttäneet tämän raportin kokoamisessa hyödyksi kansainvälistä GRI Standards -raportointiviitekehystä. Global Reporting Initiativen ylläpitämä viitekehys on yksi laajimmin käytössä olevista kehyksistä. Lisäksi olemme hyödyntäneet kansainvälistä Task Force for Climate Change eli TCFD-raportintiviitekehystä, jonka

tarkoituksena on parantaa raportointia ilmastonmuutoksen vaikutuksista liiketoimintaan. GRI-indeksi kerää yhteen GRI Standards -ohjeistukseen liittyviä tietoja, jotka olemme raportoineet. Indeksillä auttaa sinua löytämään tiedot raportistamme ja vertailemaan niitä muiden GRI-kehyksellä raportoivien yhtiöiden tietoihin.

Tunnus	Mittarin sisältö ja nimi	Raportointi
Yleinen sisältö		
Organisaation taustakuvaus		
102-1	Raportoivan organisaation nimi	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen
102-2	Tärkeimmät toiminnot, tavaramerkit, tuotteet ja palvelut	s. 6
102-3	Yhtiön pääkonttorin sijainti	Porkkalankatu 1, 00180 Helsinki, Suomi
102-4	Toimintojen sijainti	s. 6
102-5	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	s. 6
102-6	Markkina-alueet	s. 6
102-7	Organisaation koko	s. 6, 18, 73
102-8	Tiedot henkilöstöstä ja työntekijöistä	s. 75 Tietoja ei raportoida alueittain, koska toiminnot on keskitetty Helsinkiin yksittäisiä alueellisia työntekijöitä lukuun ottamatta.
102-9	Toimitusketju	s. 65
102-10	Merkittävät muutokset organisaatiossa ja toimitusketjussa	Ei merkittäviä muutoksia organisaatiossa 2021.
102-11	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	s. 66
102-12	Organisaation hyväksymät tai edistämät ulkopuolisten toimijoiden periaatteet tai aloitteet	s. 54–55, 66
102-13	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	s. 66
Strategia ja analyysi		
102-14	Toimitusjohtajan katsaus	s. 12
Liiketoiminnan eettisyys		
102-16	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	s. 7, 37, 64
Hallinto		
102-18	Hallintorakenne	Toimintakertomus ja tilinpäätös
Sidosryhmävuorovaikutus		
102-40	Luettelo sidosryhmistä	s. 66
102-41	Työehtosopimukset	s. 72
102-42	Sidosryhmien tunnistaminen ja valinta	Sidosryhmät on tunnistettu sidosryhmäanalyysissä vuonna 2015.

102-43	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	s. 67
102-44	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	s. 6, 12, 16, 17, 27, 33, 69
Raportointikäytäntö		
102-45	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yksiköt	Toimintakertomus ja tilinpäätös
102-46	Raportin sisällön ja aiheiden laskentarajojen määrittely	s. 66, 68
102-47	Olelliset näkökohdat	s. 68
102-48	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	-
102-49	Muutokset raportoinnissa	GRI 102-7: ei raportoida jatkossa vuodenvaihteen työntekijämäärää. Henkilöstöosiossa raportoidaan tarkemmat tiedot yhtiön työntekijöistä raportointijaksos aikana. Poistetaan erillinen taulukko tältä mittarilta. Tiedot raportoidaan muiden tietojen yhteydessä. Yhtiön toiminnan skaalasta parhaan kuvan antaa yhteiskunnallinen tulonjakolaskelma ja rahavirtojen kuvaus. Sijoituskohteiden seulontaa normirikkomusten osalta ei raportoida jatkossa, koska normipohjaisen skriinauksen kattavuus listatuissa suorissa sijoituksissa 100 % ja myös oman vastuullisuusluokituksen kattavuus korkea. Taulukon tiedot kertoivat lähinnä siitä, kuinka suuren osan listatut suorat sijoitukset muodostivat kokonaissalkusta, ei niinkään informaatiota seulonnan kattavuudesta. Instrumentit, joille ei ole Ilmarisen omaa vastuullisuusluokitusta, ovat pääsääntöisesti pienempiä suomalaisia pörssiyrityksiä, joiden toimintaa seuraamme muuten tarkasti. Muista luokittelemattomista on olemassa kuitenkin normipohjainen seuranta ja olemme tarkistaneet etteivät nämä yhtiöt ole toimialoilla, joilla korkean hiiliriskin osuus olisi korkea. Ne läpäisevät siten vähimmäisvastuullisuusvaatimuksemme.
102-50	Raportointikausi	1.1.–31.12.2021
102-51	Edellisen raportin päiväys	Edellinen yritysraportti on julkaistu 24.3.2021.
102-52	Raportin julkaisutiheys	Raportti julkaistaan vuosittain.
102-53	Yhteystiedot, josta voi tilata raportin ja kysyä siihen liittyviä lisätietoja	info@ilmarinen.fi
102-54	GRI-standardien mukaisuus	Olemme raportoineet Ilmarisen taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristövastuusta vuodesta 2007 alkaen. GRI-ohjeistuksen mukaan raportoimme nyt kuudetta kertaa. Sovellamme ohjeiston niin sanottua peruslaajuutta (Core). Osittain raportointi kuitenkin ylittää peruslaajuuden.
102-55	GRI-sisältövertailu	s. 77–82.
102-56	Ulkoinen varmennus	s. 84, 85. Raportti julkaistaan vain verkkoversiona suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi. Raportin on varmentanut KPMG:n Sustainable Finance & Corporate Responsibility.

Johtamistapa

Yleiset vaatimukset johtamistavan kuvaamiseen

103-1	Olennot ja niiden laskentarat	Raportoidaan kunkin olennaisen teeman yhteydessä.
103-2	Johtamistavan ja sen osa-alueiden kuvaus	Raportoidaan kunkin olennaisen teeman yhteydessä.
103-3	Johtamistavan tehokkuuden arviointi	Raportoidaan kunkin olennaisen teeman yhteydessä.

Taloudelliset näkökulmat

201-1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	s. 8
201-2	Ilmastonmuutoksen aiheuttamat taloudelliset vaikutukset sekä riskit ja mahdollisuudet	s. 40–42

Välilliset taloudelliset vaikutukset

203-2	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	s. 5, 8–10, 21, 22, 30, 34
-------	---	----------------------------

Lahjonnan ja korruption vastaisuus

205-2	Lahjonnan ja korruption vastaisten toimintaperiaatteiden ja menettelytapojen viestintä ja koulutus	s. 64
-------	--	-------

Ympäristövastuu

Päästöt

305-4	Kasvihuonekaasujen päästöintensiteetti	s. 44. Laskentaperiaatteet on kerrottu taulukon yhteydessä.
-------	--	---

Ympäristöä koskeva määräystenmukaisuus

307-1	Ympäristölainsäädännön ja säännösten rikkominen	Ei rikkomuksia vuonna 2021.
-------	---	-----------------------------

Työllistäminen

401-1	Uusi palkattu henkilöstö ja henkilöstön vaihtuvuus	s. 73 Emoyhtiö Ilmarisen henkilöstö. Ikä- ja sukupuolijakaumaa ei raportoida uusien ja päättäneiden työsuhteiden vähäisen kokonaismäärän vuoksi. Tietoja ei raportoida alueittain, koska toiminnot on keskitetty Helsinkiin yksittäisiä alueellisia työntekijöitä lukuun ottamatta. Laskennassa on huomioitu kesätyöntekijät erillisenä ryhmänä. Päättäneet työsuhteet kattavat kaikki tuotannollis- ja taloudellisilla syillä päättäneet työsuhteet.
-------	--	--

Koulutus		
404-1	Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa henkilöä kohden	s. 74
404-2	Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja muutuskoulutusohjelmat	s. 69–70
Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet		
405-1	Hallintoelinten ja henkilöstön monimuotoisuus	s. 73–75. Monimuotoisuutta kuvaavia tunnuslukuja ei raportoida, koska tietoa ei ole saatavissa.
405-2	Naisten ja miesten peruspalkkojen ja palkitsemisen suhde henkilöstöryhmittäin	s. 72. Emme raportoi tietoja henkilöstöryhmittäin, koska toiminnon ja aseman mukaan jaettuina tarkasteltavat ryhmät koostuvat useissa tapauksissa mutuaamista tai yksittäisistä henkilöistä. Vuodelta 2021 olemme kuitenkin tarkastelleet sukupuolten palkkatasa-arvon toteutumista vaativuusluokittain, mutta emme raportoi lukuja yksittäisten vaativuusluokkien osalta.
Yhteiskunta		
415-1	Poliittisten tukien kokonaisarvo jaoteltuna maittain ja edunsaajittain	Emme tue tai avusta poliittisia puolueita tai poliitikkoja.
Sosiaalisen ja taloudellisen vastuun määräysten noudattaminen		
419-1	Poikkeamat sosiaalisen ja taloudellisen vastuun säädöksistä ja määräyksistä	Ei sanktioita vuonna 2021.
Asiakkaiden yksityisyyden suoja		
418-1	Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen ja asiakastietojen häviämiseen liittyvien vahvistettujen valitusten lukumäärä	s. 18, 19

Ilmarisen vastuullisuuden KPI-mittarit (Key Performance Indicator)

KPI 1/21	Toimeentulon katkeamattomuus	Eläkepääätösten nopeus: vanhuuseläkkeiden ja työkyvyttömyyseläkkeiden käsittelyaika suhteessa muihin työeläkeyhtiöihin Työkyvyttömyyseläkepääätösten pysyvyys muutoksenhakulautakunnassa, ero muuttuneissa päätöksissä kilpailijoiden keskiarvoon verrattuna	s. 24
KPI 2/21	Kustannustehokasta eläketurvan hoitamista	Hoitokulusuhde ja hoitokustannustulos	s. 9
KPI 3/21	Edistämme työkykyä	Kuntoutuksen vaikuttavuus: työhön paluuste prosentteina: a) työelämästä tulevat b) määräaikaiselta eläkkeeltä tulevat Asiakkaiden tyytyväisyys työkykyriskin hallintaan liittyviin hankkeisiin	s. 22
KPI 4/21	Pidämme tietosi turvassa	Tietosuojavaltuutetulle tehdyt ilmoitukset henkilötietojen tietoturvaloukkauksista	s. 18
KPI 5/21	Huolehdimme eläkevaroista	Sijoitusten tuotto ja vakavaraisuusaste	s. 34
KPI 6/21	Sijoitustoiminnan jäljälki	Korkean hiiliriskin taso korkeintaan 30 prosenttia sijoituskohteiden toiminnasta. Tavoite 15 prosenttia vuoteen 2025 mennessä Energiansäästötoimenpiteet kiinteistöjen energiankulutuksessa.	s. 42
KPI 7/21	Aktiivinen ja vaikuttava omistaja	Vaikuttamisprosessien määrä Vuoden aikana tavoitteisiin päässeet vaikuttamisprosessit	s. 56
KPI 8/21	Menestymme yhdessä	Henkilökunnan kokemus työstä: Ilmarisen suositteluaste työnantajana (eNPS)	s. 70
KPI 9/21	Oikeudenmukainen ja monimuotoinen työyhteisö	Sukupuolten tasa-arvo työyhteisössä: naisten keskimääräinen palkka miesten palkasta (pl. Toimitusjohtaja / koko henkilöstö) Molempien sukupuolien osuus esimiehistä ja johtavista asiantuntijoista on tasapainossa	s. 72 s. 72

Muita mittareita

Maksutulon ja eläkemenon erotus	s. 5
Vakavaraisuus	s. 10
Työeläkemaksut	s. 14
TyEL-vakuutukset ja vakuutetut	s. 18
Asiakaspysyvyys	s. 18
YEL-vakuutukset	s. 18
Työkyvyttömyyseläkkeet ja kuntoutustuet	s. 21
Ilmarisen työkykyhankkeet ja -valmennukset	s. 23
Kuntoutuksen avainlukuja	s. 24
Eläkkeet eläkelajeittain	s. 26
Ilmarisen eläkkeensaajat sukupuolen, ikäluokan ja maantieteellisen sijoittumisen mukaan	s. 30
Ilmarisen sijoitusten ja vakavaraisuuden avainlukuja	s. 34–35
Sijoitusomaisuuden markkina-arvo omaisuuslajeittain	s. 36
Kasvihuonekaasupäästöistä raportoineet yritykset	s. 42
Uusiutuvaan energiaan liittyvien sijoitusten avainlukuja	s. 47
Vuorovaikutus sijoituskohteiden kanssa ympäristö- ja sosiaalisissa kysymyksissä	s. 56
Aktiivisuus yhtiökokouksissa	s. 56
Vuoden aikana päättyneet vaikuttamisprosessit	s. 56
Kiinteistösijoitukset ja noteeratut osakkeet alueittain	s. 36
Kiinteistösijoitukset kiinteistötyypeittäin	s. 36
Vuokrauksen ja rakennuttamisen avainlukuja	s. 54
Energiansäästötoimenpiteiden vaikutus	s. 42
LEED-sertifioidut kohteet	s. 58
Kiinteistöjen rakennuttamisen hiilijalanjälki	s. 59
Kiinteistöjen veden- ja energiankulutus	s. 59
Ilmarisen toimintaan liittyvät verot ja verojalanjälki	s. 61
Ilmarisen hankintojen avainlukuja	s. 65

KPMG Oy Ab
Töölönlahdenkatu 3 A
PL 1037
00101 HELSINKI

Puhelin 020 760 3000
www.kpmg.fi

Riippumaton varmennusraportti Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen johdolle

Olemme Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen (jäljempänä ”Ilmarinen”) johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet Ilmarisen vuosi- ja yritysvastuuraportissa 2021 esitetyt yritys vastuun tunnusluvut (jäljempänä ”Yritys vastuutiedot”) 31.12.2021 päättyneeltä vuodelta.

Johdon vastuu

Ilmarisen johto vastaa Yritys vastuutietojen sekä niissä esitettyjen väit-
tämien laatimisesta ja esittämisestä raportointikriteeristön eli GRI Sus-
tainability Reporting Standards -raportointiohjeiston mukaisesti. Johto
vastaa myös Ilmarisen kestävä kehityksen tavoitteiden määrittämisestä
suorittamisesta ja raportoinnin osalta, sisältäen sidosryhmien ja olen-
naisten näkökulmien tunnistamisen, sekä niiden toiminnan johtamisen
ja sisäisen valvonnan järjestelmien perustamisesta ja ylläpitämisestä,
joista raportoitu toimintaan liittyvä tieto on saatu.

Meidän velvollisuutemme

Meidän velvollisuutemme on suorittaa rajoitetun varmuuden antava
toimeksianto ja esittää toimeksiannon perusteella riippumaton johto-

päätös. Olemme suorittaneet varmennustoimeksiannon Yritys vastuut-
tiedoille International Auditing and Assurance Standard Board IAASB:in
julkaiseman kansainvälisen varmennustoimeksiannostandardin Inter-
national Standard on Assurance Engagements ISAE 3000 (uudistettu),
Muut varmennustoimeksiannot kuin menneitä aikaa koskevan taloudel-
lisen informaation tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus, mukaises-
ti. Kyseinen standardi edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme
toimeksiannon hankkiaksemme rajoitetun varmuuden siitä, onko Yritys-
vastuutiedoissa olennaista virheellisyttä.

KPMG Oy Ab soveltaa kansainvälistä laadunvalvontastandardia Inter-
national Standard on Quality Control ISQC 1 ja sen mukaisesti ylläpitää
kattavaa laadunvalvontajärjestelmää, johon sisältyvät dokumentoidut
toimintaperiaatteet ja menettelytavat eettisten vaatimusten, ammatillis-
ten standardien sekä sovellettaviin säädöksiin ja määräyksiin perustu-
vien vaatimusten noudattamista koskien.

Olemme noudattaneet International Ethics Standards Board for Ac-
countants IESBA:n eettisten sääntöjen riippumattomuusvaatimuksia ja
muuta eettisiä vaatimuksia, jotka perustuvat rehellisyyden, objektiivisuu-
den, ammatillisen pätevyyden ja huolellisuuden, salassapitovelvollisuu-
den ja ammatillisen käyttäytymisen periaatteille.

Tehdyt toimenpiteet

Rajoitetun varmuuden antava toimeksianto toteutetaan tekemällä
tiedusteluja pääasiassa henkilöille, joiden tehtävänä on laatia esitetyt

Yritysvastuutiedot, sekä soveltamalla analyttisiä ja muita asianmukaisia evidenssin hankkimismenetelmiä. Olemme suorittaneet toimeksiannossa muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Haastatelleet Ilmarisen ylimmän johdon jäseniä sekä Yritysvastuutietojen keräämisestä vas-taavia henkilöstön jäseniä;
- Arvioineet GRI Sustainability Reporting Standards -raportointiohjeiston raportointia koskevien periaatteiden soveltamista Yritysvastuutietojen esittämisessä;
- Arvioineet Yritysvastuutietojen keräämiseen ja yhdistelemiseen käytettyjä tiedonhallinnan prosesseja, tietojärjestelmiä ja käytännön menettelytapoja;
- Käyneet läpi esitetyt Yritysvastuutiedot ja arvioineet tietojen laatua ja laskentarajojen määrittelyä ja;
- Testanneet Yritysvastuutietojen oikeellisuutta ja täydellisyyttä alkuperäisistä dokumenteista ja järjestelmistä otospohjaisesti.

Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa suoritettavat toimenpiteet poikkeavat luonteeltaan ja ajoitukseltaan kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa suoritettavista toimenpiteistä ja ovat niitä suppeampia. Tämän vuoksi rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa saatava varmuuden taso on huomattavasti alempi kuin varmuus, joka olisi saatu suorittamalla kohtuullisen varmuuden antava toimeksianto.

Toimeksiannon luontaiset rajoitukset

Kaikkiin varmennustoimeksiantoihin liittyy luontaisia rajoituksia tarkastellun tiedon valikoivasta testauksesta johtuen. Siten havaitsematta jääneitä väärinkäytöksiä, virheellisyyksiä tai säädöstenvastaisuuksia

saattaa esiintyä. Lisäksi ei-taloudelliseen tietoon saattaa liittyä merkittävämpiä luontaisia rajoituksia kuin taloudelliseen tietoon ottaen huomioon sekä sen luonteen että menetelmät, joita käytetään tällaisten tietojen keräämiseen, laskemiseen ja arvioimiseen.

Johtopäätökset

Johtopäätöksemme on tehty toisaalla tässä raportissa esitettyihin seikkoihin perustuen, ja se on niistä riippuvainen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet johtopäätöksemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa evidenssiä.

Suorittamiemme toimenpiteiden ja hankkimamme evidenssin perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että varmennustoimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät olisi olennaisilta osiltaan laadittu GRI Sustainability Reporting Standards -raportointiohjeiston mukaisesti.

Helsinki, 18. maaliskuuta 2022
KPMG Oy Ab

Juha-Pekka Mylén
KHT

Tomas Otterström
Partner, Advisory

ILMARINEN

PAREMPAA TYÖELÄMÄÄ

[ilmarinen.fi](https://www.ilmarinen.fi)